

1. KAPITOLA

1. Zjevení. Řec. apokalypsis = odhalení (viz úvod ke Zjevení). Název Zjevení "Ježíše Krista" je možno pokládat za Janovo vlastní pojmenování této knihy. Název kategoricky popírá obvinění, že Zjevení je zapečetěná kniha a že jí není možno rozumět. Obsahuje určité poselství, které podle Boží vůle měli jeho "služebníci" na zemi "slyšet" a "ostrážet" (v. 3). Mohli to udělat jen tehdy, když mu nejdříve rozuměli.

Ježíše Krista. V řečtině i v češtině je možno tento výraz chápat v tom smyslu, že Apokalypsa je zjevení, pocházející od Ježíše Krista, nebo zjevení, které ho zjevuje. Zdá se, že z kontextu vyplývá správnost prvního výkladu, protože je zjevením, "které mu dal Bůh, aby ukázal služebníkům svým". Přitom však nesmíme přehlédnout pravdivost druhého významu, protože tato kniha svrchovaně zjevuje Ježíše Krista při jeho nebeském díle po nanebevstoupení. V tom smyslu je tedy Zjevení vlastně doplňkem evangelií. Ta znamenávají Ježíšovu pozemskou službu; Zjevení odhaluje jeho dílo v plánu vykoupění od té doby. Srovnej s poznámkou ke Zj 19,10. O jménech Ježíš a Kristus mluví pozn. k Mat 1,1.

Dal jsemu. Po příchodu Hříchu všechno spojení mezi nebem a zemí zprostředkoval Kristus (viz PP 366).

Služebníkům. Řec. douloi = otroci (viz pozn. k Řím 1,1). V prvotní křesťanské církvi se křesťané všeobecně takto představovali.

Měly by se díti brzo. Myšlenka, že různé události předpověděné ve Zjevení se mají odehrávat v nedaleké budoucnosti, je tak či onak zvláště vyjádřena sedmkrát: "měly by se díti brzo (1,1; 22,6), "čas blízko jest" (1,3), a "aj, přijduť brzy" (3,11; 22,7.12.20). Nepřímé narážky na stejnou myšlenku nacházíme v kap. 6,11; 12,12; 17,10. Janova osobní odpověď na tato ujištění o brzkém uskutečnění Božího záměru byla: "Amen. Přijdiž tedy, Pane Ježíši." (20,20) Myšlenka blízkého druhého příchodu Ježíšova je tedy výslovně i nevyslovně vetkána do přediva celé knihy.

Kristův druhý příchod je velkým vyvrcholením celé věky trvajících dlouhého sporu mezi dobrem a zlem, který započal tehdy, když satan napadl Boží charakter a Boží vládu. Výroky ve Zjevení a na jiných místech, týkající se blízkosti Ježíšova příchodu, musíme chápat na pozadí tohoto velkého sporu. Bůh mohl právem zničit Lucifera, když tento nepřítel setrval v tvrdošíjně nekajícím a odboji. Boží moudrost však oddálila vyhubení zla, pokud příroda a následky hříchu nedouplně zřejmé obyvatelům vesmíru (viz PP 41 až 43). Při každém z různých kritických bodů v dějinách tohoto světa Boží spravedlnost mohla říci: "Stalo se!" a Kristus mohl ustanovit svou spravedlivou vládu. Dávno předtím mohl dokonat své vykupitelské plány. Tak jako Bůh nabídl Izraeli příležitost připravit cestu svému věčnému království na zemi při usídlení v zaslíbené zemi a znovu, když se vrátili z babylonského zajetí, tak dal církvi apoštolské doby příležitost dokonat evangelijní poslání. Další takovou příležitostí bylo velké probuzení druhého adventu v 19. století. Avšak v žádném případě Boží vyvolený lid nevyužil tuto milostivě nabízenou příležitost.

Adventní hnutí po roce 1844 povzbuzené inspirovanou radou očekávalo blízký Kristův příchod. Když se koncem století Ježíš nevrátil, adventní věřící byli stále znovu upozorňováni na to, že Pán už mohl přijít (viz 6T 450; 8T 115.116; 9T 29; DA 633-634; GC 458). Na otázku, proč je čas příchodu oddalován, když se v raných spisech Ducha prorockého mluví o krátké době, E.G. Whiteová odpověděla: "Jak je to se svědectvím Krista a jeho učedníků? Byli zklamáni?... Boží andělé ve svém poselství představují lidem čas jako vel-

mi krátký... Měli bychom pamatovat na to, že zaslíbení a varování Božího lidu jsou též podmíněna" (EGW v knize F.M.Wilcox, "The Testimony of Jesus", str. 99).

Zdá se být jasné, že i když se skutečnost druhého Kristova příchodu neza-kládá na nějakých podmínkách, opětované výroky Písma, že tento příchod je blízko, byly podmíněny odpovědí církve na výzvu dokonat dílo evangelia ve své době. Slovo Boží, které před staletími zvěstovalo, že Kristův den "se přiblížil" (Řím 13,12), nezklamalo. Ježíš by byl brzy přišel, kdyby církev byla splnila své poslání. Církev nemá právo očekávat svého Pána, pokud nesplnila podmínky. Viz Ev 694 - 697.

Tomu, co anděl ve Zjevení řekl Janovi o blízkosti Kristova příchodu, jímž se ukončí hřích, nesmíme tedy rozumět jako výrazu božské vůle a záměru. Bůh nikdy nehodlal oddalovat plán spasení, ale vždy projevil svou vůli, aby příchod našeho Pána nebyl dlouho odkládán.

Těmto výrokům nesmíme rozumět ve světle Božího předzvědění, podle něhož Bůh o této dlouhé době, ani ve světle historické perspektivy toho, co se v dějinách světa od té doby skutečně událo. Jistěže Bůh dávno předvídal, že Kristův příchod bude oddálen, ale když církvi poslal poselství prostřednictvím apoštolů, vyjádřil v nich svou vůli a záměr s touto událostí, aby svůj lid seznámil s tím, že podle Boží prozřetelnosti není nutný žádný odklad. Sedmi výrokům ze Zjevení o blízkém příchodu Kristově musíme rozumět z hlediska Boží vůle a jeho záměru jako podmíněně daným zaslíbením a ne jako výrokům odpovídajícím Boží prozřetelnosti. Když budeme mít na zřeteli tuto skutečnost, nepochybně dosáhneme souladu mezi výroky, které nabádají k připravenosti na druhý Kristův příchod, a výroky týkajícími se prorockého času, které naznačuje, kdy vlastně den Hospodinův má přijít.

Zjevil. Řec. sēmainō = naznačil, potvrdil znamením, zvěstoval, odhalil, oznámil, vyjevil

Anděla. Řec. aggelos = posel. Andělé často přinášejí Boží zvěsti (viz Dan 8,16; 9,21; Luk 1,19.26; atd.) Tohoto anděla mnozí ztotožňují s Gabrielem (viz pozn. k Luk 1,19).

Janovi. Tj. Janovi apoštolovi (viz 7BC 715-720; viz také pozn. k Mar 3, 17). Zjevení je jediný Janův spis, ve kterém se představuje svým jménem (viz 5BC 891; srovnej s 2 Jan 1; 3 Jan 1).

2. Osvědčil. Řec. martureō = svědčit, být svědkem. Minulý čas naznačuje, že autor se zde zmiňuje o tom, o čem chce psát z hlediska svých čtenářů, pro které jeho psaní bude minulostí. Pavlův dopis (viz pozn. ke Gal 6,11; Fil 2,25) poskytuje mnoho příkladů takového použití minulého času a podobně je tomu i se spisy starých Řeků a Římanů. Používání takové formy se pokládalo za projev zdvořilosti vůči čtenáři. Jan se představuje jako svědek osvědčující všechno to, co mu Bůh zjevil.

Slovo. Řec. logos = slovo, výpověď, poselství, předpověď (viz pozn. k Jan 1,1).

Boží. Tj. od Boha, nebo vyřknuté Bohem. Jan se zde zpětně zmiňuje o "zjevení Ježíše Krista, které mu dal Bůh" (v. 1). "Slovo Boží", "svědectví Ježíše Krista" a "všechno, co viděl", to vše se vztahuje na jedno a totéž - "zjevení" z v. 1.

Svědectví Jezukristovo. Toto se může vztahovat na knihu Zjevení jakož i na poselství buď od Ježíše nebo o Ježíši (viz pozn. k vl. 1). Souvislost

nasvědčuje první možnosti. Kniha sama je jistě obojím.

Verš 1 a 2 jsou ilustrací typického biblického paralelismu, ve kterém rádek první se čtvrtým a druhý s třetím jsou paralelní:

"Zjevení Ježíše Krista,
které mu dal Bůh,
slovo Boží,
svědectví Ježíše Krista."

Viděl. Výrazy označující vizuální komunikaci a vnímání se vyskytují ve Zjevení 73krát a slova označující slyšitelné oznámení a vnímání nacházíme 38krát. Zjevení je skutečnou viditelně a slyšitelně dosvědčenou správou o tom, co Jan ve vidění viděl a slyšel.

3. Blahoslavený. Řec. makarios = šťastný (viz pozn. k Mat 5,3). Někteří se domnívají, že zde může jít o narážku na Luk 11,28.

Kdož čte. Nepochybně je to předně zmínka o tom, kterého starší sboru určil ke čtení z posvátných svitků na veřejnosti. Jan předpokládá veřejné čtení tohoto dopisu, který nyní adresuje "sedmi sborům, které jsou v Asii" (v. 4), za přítomnosti členů shromážděných z každého sboru (viz Kol 4,16; 1 Tes 5,27). Tato křesťanská praxe je v jistém smyslu pokračováním staro-židovského zvyku čtení "zákona a proroků" v synagoze každou sobotu (Sk 13, 15,27; 15,21 atd; viz 5BC 57.58). Příklad, aby se Zjevení četlo v asijských sborech, naznačuje, že jeho poselství se začalo vztahovat na církve právě v Janově době (viz pozn. ke Zj 1,11).

Ti, kteříž slyší. Tj. čtenáři každého sboru. Povšimněme si, že je jen jeden čtenář - v každém sboru - zatímco je mnoho těch, "kteříž slyší" to, co se čte. Čtení Zjevení s touhou po hlubším porozumění zde obsažených pravd provází požehnání.

Slova. Tento výraz je možno důvodně (viz 7BC 10) číst "slovo". To by se vztahovalo na poselství knihy jako celku spíše než na jednotlivá "slova", v nichž poselství našlo svůj výraz.

Prorocství tohoto. Opět můžeme důvodně (viz 7BC 10) číst jen "prorocství". Někteří se domnívají, že Jan zde důrazně naznačuje požadavek rovnosti mezi Zjevením a starozákonními prorockými spisy, které se každou sobotu četly v synagoze. I když slovo "proroci", jak ho používá Písmo, se vztahuje na každé Boží poselství jakékoliv povahy (viz pozn. k Řím 12,6), knihu Zjevení je možno právem nazvat "prorocstvím" i v užším smyslu výpovědi o budoucích událostech.

Ostříhají. Tvar slovesa v řečtině zahrnuje představu obvyklého zachovávání, tj. dodržování napomenutí této knihy jako normy života. Viz pozn. k Mat 7,21-24.

Což napsáno jest. Doslovně: "co bylo napsáno" ve smyslu "stojí napsáno".

Čas. Řec. kairos = čas ve smyslu zvláštního časového momentu, příznivá doba, čas předem vyznačený pro zvláštní událost (viz pozn. k Mar 1,15). "Čas", o kterém je zde zmínka jako o "blízkém", je čas naplnění "toho, co je napsáno", "co se musí dít brzy", podle Zj 1,1 (viz pozn.). Právě blízkost těchto událostí nám poskytuje důvod pro důsledné zachovávání "slov tohoto prorocství". Podle toho má Zjevení zvláštní význam pro ty, kteří věří, že "čas" Kristova příchodu "je blízko". Srovnej dodatkovou poznámku k Řím 13.

Blízko. Protože žijeme v posledních chvílích času, prorocství ze Zjevení jsou pro nás zvlášť důležitá. "Zvláštní pozornost bychom měli věnovat knihám Daniel a Zjevení, takovou, jakou jsme v dějinách našeho díla dosud neprojevíli" (TM 112). "Slavnostní poselství seřazená ve Zjevení ma-

jí mít první místo v přemýšlení Božího lidu" (8T 302). "Danielova kniha je odpečetěna Zjevením Jana" (TM 115). Zatímco Danielova kniha hovoří jen zeshiroka o posledních událostech, Zjevení mluví o nich živě a podrobně s upozorněním, že jsou "blízko".

4. Jan. Viz pozn. k v. 1. Skutečnost, že pisatel necítí potřebu dále se představovat, je důkazem, že v církvi "v Asii" je dobře znám. Svědčí to i o pravosti dopisu, protože nikdo jiný kromě toho, kterého věřící "v Asii" za "Jana" pokládají, by si nemohl právem nárokovat autoritu a postavení. Jednoduchost, s jakou pisatel mluví o sobě, odpovídá skrytosti autora v Janově evangeliu (viz 5BC 891).

Sedmi sborům. Od tohoto místa až do konce třetí kapitoly má Zjevení podobu starověkého dopisu nebo spíše celé série dopisů. Tento epistolární úsek je úvodem do celé knihy charakteristické celou řadou dramatických vidění. O používání čísla "sedm" ve Zjevení jakož i o sedmi sborech (církvích) více v pozn. ke Zj 1,11.

V Asii. Tj. římská provincie v Asii, území asi 300 mil od východu na západ a 260 mil ze severu na jih v západní části kraje známého jako Malá Asie, v dnešním Turecku (viz mapu u 6BC 33). V helénské době se toto území rozvinulo ve významné pergamské království, přední středisko helénské kultury. O okolnostech, za kterých Pergamon se stal římskou provincií Asie, mluví 5BC 35. V novozákonní době zůstávala Asie významným střediskem řecko-římské kultury. Pavel zde strávil mnoho měsíců (viz Sk 18,19-21; 19,1.10) a o úspěchu jeho úsilí v tomto prostředí svědčí tři dopisy zde žijícím křesťanům (Efezským, Koloským, Filemonovi). Jeho první dopis Timoteovi, který se tehdy staral o sbor v Efezu a snad i o sbory v celé provincii, svědčí o pevném zdejší postavení křesťanského společenství. Pavel byl apoštolem pohanů a je pravděpodobné, že členové těchto sborů v římské provincii v Asii byli většinou pohanského původu.

Po rozptýlení křesťanského sboru v Jeruzalémě, krátce před rokem 70 po Kr., se stala Asie podle všeho významnějším křesťanským střediskem. Nepochybně to bylo proto, že zde žila a bydlela vedoucí osobnost, apoštol Jan. Podle tradice bydlel v Efezu a cestoval do okolí, "aby zde ustanovil biskupy, aby tam uvedl do pořádku celé sbory, a na jiném místě aby oddělil ty, které označil Duch" (Klement Alexandrijský: "Kdo je ten bohatý muž, který má být spasen?", kap. XLIII, ANF, 2. sv. str. 603). Zdá se, že se zde odráží tento úzký vztah mezi apoštolem a asijskými sbory.

Milost vám a pokoj. Viz pozn. k Řím 1,7; 2 Kor 1,2. Někteří viděli v tomto pozdravu spojení obvyklého řeckého pozdravu chairein = pozdrav (jako u Jak, 1,1) a hebrejského pozdravu šalom v jeho řeckém překladu eirēnē = pokoj. Chairein se pravděpodobně vztahuje na náboženštější výraz zde použité charis = milost. Dvě slova "milost" a "pokoj" nacházíme obvykle v pozdravech prvokřesťanských dopisů a zřejmě spolu tvořili charakteristickou podobu pozdravu apoštolské církve (viz Řím 1,7; 1 Kor 1,3; 2 Kor 1,2; Gal 1,3; Ef 1,2; Fil 1,2; Kol 1,2; 1 Tes 1,1; 2 Tes 1,2; 1 Tim 1,2; 2 Tim 1,2; Tit 1,4; Filemon 3; 1 Petr 1,2; 2 Petr 1,2; 2 Jan 3).

Od toho, kterýž jest. Řec. ho ōn = jsoucí, existující; výraz zřejmě převzatý z LXX z 2 Moj 3,14, kde se používá jako překlad Božího jména JSEM. Jako v hebrejštině i zde tento výraz zahrnuje věčnou, nečasovou, vlastní existenci Boží. I když je tato část gramaticky obtížná, přece není svědectvím o tom, že by Jan neznal gramatiku; tím, že odmítl sklonovat slova představující božskou bytost, pravděpodobně je naznačen jemný důraz úplné nezměnitelnosti Boží. Ze souvislosti verše 4 a 5 je jasné, že je zde zmínka o Otci.

Kterýž byl. Bůh existoval od věčnosti (Ž 90, 2).

Kterýž přijítí má. Nebo "přicházející". Výrazy "kterýž je", "kterýž je", "kterýž přijítí má" naznačují, že poslední věta je určitou náhradou za budoucí čas slovesa a odpovídá znění "který bude". Někdy se to vykládá i ve smyslu druhého příchodu Kristova. Tento výklad je sice možný, nesouvisí však s kontextem, který naznačuje, že pisatel na to sotva myslel.

Tato zmínka o Otci zdůrazňuje jeho věčnost a potvrzuje, že tentýž, který ustavičně existuje, byl a vždy bude. Boží osobní existence přesahuje čas, avšak bezčasová věčnost může být lidskými slovy vyjádřena jen omezenými, časovými pojmy, jaké zde používá Jan.

Od sedmi duchů. O významu počtu "sedm" ve Zjevení mluví pozn. k v. 11. Na jiném místě této knihy sedm duchů je představeno jako sedm hořících lamp (Zj 4,5) a sedm beránkových očí (Zj 5,6). Spojení "sedm duchů" s Otcem a Synem jako stejným pramenem křesťanské milosti a pokoje naznačuje představu Ducha svatého. Označení "sedm" je pravděpodobně symbolickým výrazem jeho dokonalosti a může také zahrnovat rozmanitost darů, kterými působí skrze člověka (viz 1 Kor 12,4-11; Zj 3,1).

Před obličejem trůnu jeho. Tj. před trůnem "toho, který je, který byl a který přijde". Toto postavení snad naznačuje pohotovost k okamžité službě. Viz pozn. ke Zj 4,2-5.

5. Od Ježíše Krista. Viz pozn. k v. 1. O dalších členech Boží trojice byla už zmínka ve v. 4.

Svědék věrný. Toto označení v řečtině stojí v apozici se jménem "Ježíš Kristus", které je v ablativu - 6. pádu (podle některých v genitivu původu) a výraz "svědek věrný" by měl být normálně v tomtéž pádu. Ale i tak jako Boží titul pro Otce (viz pozn. k v. 4) zde stojí beze změny v 1. pádě (nominativu). Někteří naznačují, že Jan tím přisoudil Kristu božství a dal ho na stejnou úroveň s Otcem (viz dodat. pozn k Jan 1). Kristus je tím "věrným svědkem", protože je dokonalým představitelem Božího charakteru, smýšlení a vůle k lidstvu (viz pozn. k Jan 1,1.14). Jeho bezhříšný život mezi lidmi a jeho obětní smrt svědčí o svatosti a lásce Otcově (viz Jan 14,10; viz pozn. ke Zj 3,16).

Prvorozený. Řec. protokos = prvorozený (viz pozn k Mat 1,25; Řím 8,29; viz také pozn. k Jan 1,14). I když Ježíš nebyl časově první, kdo vstal z mrtvých, je možno ho pokládat za prvního v tom smyslu, že všichni ostatní vzkříšení před ním i po něm byli zbaveni pout smrti jen na základě jeho vítězství nad hrobem. Jeho moc položit život a opět ho vzít (Jan 10,18) staví ho mimo všechny ostatní lidi, kteří budou vzkříšení, a charakterizuje ho jako pramen všeho života (viz Řím 14,9; 1 Kor 15,12-23; viz pozn. k Jan 1, 4,7-9). Toto označení (prvorozený) s dalším titulem je obrazem myšlenky ze Ž 89,28.

Kníže. Též "vládce". Tento svět je Kristovým legitimním vlastnictvím, Kristus zvítězil nad hříchem a získal ztracené dědictví Adamovo; a je tedy oprávněným vládcem lidstva (Kol 2,15; 1,20; viz také Zj 11,15). V poslední den ho všichni lidé za takového uznají. (Viz Zj 5,13) Ať jej však uznají nebo ne, Kristus ovládl záležitosti země pro dokonání svého věčného záměru (viz pozn k Dan 4,17). Plán vykoupení, který se stal historickou skutečností jeho životem, smrtí a vzkříšením, je krok za krokem rozvinut směrem k onomu velkému vítěznému dni. Viz Zj 19,15.16

Kterýž zamiloval nás. Z textu je možno zdůvodnit (viz 7BC 10) i překlad "který nás miluje". Je pravdou, že Boží láska zjevená v Ježíši Kristu je

nyní historickou skutečností, ale on "nás miluje" dnes právě tak, jako když dal největší dar - svého Syna.

Umyl nás. Textová kritika dává přednost (viz 7BC 10) čtení "uvolnil". Tento rozdíl nepochybně vznikl z podobnosti mezi řeckými slovy louo = umýt a luō = uvolnit. Být "uvolněný" (vysvobozený) z hříchu znamená být zbaven trestu a moci hříchu (viz pozn. k Jan 3,16; Řím 6,16-18.21.22).

Krví svou. Tj. Kristovou smrtí na kříži. Byla to zástupná oběť (viz pozn. k Iz 53,4-6; viz také DA 25).

6. Králi a knězi. Textová kritika potvrzuje čtení "království, kněží" (podobně Žilka: "Učinil nás královstvím, kněžím"), což je pravděpodobně narážka na 2 Moj 19,6 (viz Zj 5,10), Kristus vytvořil svou církev jako "království" a její jednotliví členové jsou "kněží". Být členem tohoto království, znamená být "knězem". Srovnej s "královským kněžstvem" z 1 Petr 2,9. Ti, kteří přijali spasení v Kristu, vytvořili království, jehož králem je Kristus. Je zde zmínka o království Boží milosti v srdcích lidí (viz pozn. k Mat 4,17). Kněze je možno pokládat za člověka, který přináší Bohu oběti (viz Žid 5,1; 8,3) a v tom smyslu každý křesťan má přednost přinášet "duchovní oběti" - modlitba, přimluva, poděkování, chvalořečení - Bohu (viz 1 Petr 2,5.9). Protože každý křesťan je knězem, smí se blížit k Bohu sám za sebe, bez prostřednictví jiného člověka a také i za jiné. Naším prostředníkem je Kristus (1 Tim 2,5), náš "nejvyšší kněz", skrze něho máme přednost "přistupovat směle s doufáním k trůnu milosti, abychom dosáhli milosrdenství a milost našli ku pomoci v čas příhodný" (Žid 4,16).

Bohu a Otci svému. Tj. Bohu, svému Otci.

Jemuž buď sláva. Doslovně "tomu sláva", tj. Kristu (viz v. 5). Určitý člen naznačuje všechnu slávu. Výklad řeckého slova doxa, překládaného výrazem "sláva", najdeme v pozn. k Řím 3,23.

Moc. Přisoudit "sílu" Kristovi znamená uznat ho za právoplatného vládce vesmíru. Po vzkříšení přijal "každou moc na nebi i na zemi" (viz pozn. k Mat 28,18). Kristus zasluhuje nekonečnou chválu lidstva za své vítězství nad hříchem a smrtí (viz Kol 2,15). Satan popíral Kristovo právo na "slávu a sílu"; toto však právem patří Kristu. Tímto chvalořečením nebo přířknutím chvály končí Jan pozdrav svého dopisu (Zj 1,4-6).

Na věky věků. Řec. eis aiōnas tōn aiōnōn, doslovně "na věčné věky", a tedy "navždy". O výrazu aiōn mluví poznámka k Mat 13,39. Jan nepředvídá žádné vymezení času pro Kristovo právo na slávu a sílu.

Amen. Viz pozn. k Mat 5,18.

7. Aj. béře se. Po ukončení pozdravu v 6. verši oznamuje Jan obsah Zjevení. Druhý příchod Kristův je cílem, ke kterému směřuje všechno ostatní. Příznačně se zde užívá přítomný čas: "Přichází", čímž je zdůrazněna jistota události, snad také vědomí její blízkosti (viz pozn. k v. 1).

S oblaky. Viz pozn. ke Sk 1,9-11.

Bodli. Řec. ekkenteō; totéž slovo používá Jan ve svém evangeliu (viz kap. 19,37), když uvádí text ze Zach 12,10. Překladatelé LXX zřejmě nesprávně přečetli hebrejské slovo dakaru = probodli v Zach 12,10 a místo něho četli rakadu = vítězně tancovali, a proto je to tak v řeckém textu. Čtvrté evangelium jediné zaznamenává událost probodnutí Ježíšova boku (Jan 19,31-37). Tato podobnost dvou knih je nepřímým důkazem, že Zjevení psal tentýž Jan, který je autorem evangelia. Protože psal řecky, zřejmě nebral v úvahu LXX v obou případech a hebrejský výraz přeložil správně. Výrok Zj

1,7 jasně naznačuje, že ti lidé, kteří byli zodpovědní za Kristovu smrt, budou vzkříšeni, aby byli svědky jeho příchodu (viz pozn. k Dan 12,2). Při svém soudu Ježíš varoval židovské vůdce před touto strašnou událostí (Mat 26,64).

Plakati. Doslovně "mrskat se", což bylo starým zvykem na znamení smutku. Zde jde o obraznou řeč vyjadřující spíše hloubku zármutku než skutečný tělesný trest. Odrážejí se zde výčitky bezbožných (viz pozn. k Jer 8,20).

8. Jáť jsem. Řec. egō eimi (viz pozn. k Jan 6,20).

Alfa i Omega. Jde o první a poslední písmeno řecké abecedy odpovídající našemu "A a Z". Výraz naznačuje úplnost a má tentýž význam jako "počátek a konec, první i poslední" (kap. 22,13). V tomto případě mluví "Pán, který je, který byl a který přijítí má", tentýž v kap. 1,4 Bůh, Otec (viz pozn. tamtéž). Avšak ve verších 11-18 výraz "alfa i omega" je jasně ztotožněn s Kristem, který také o sobě prohlásil, že je "první i poslední". V kap. 22,13 výraz "alfa i omega" se vztahuje na Krista, ak to vyplývá ze 16. verše. Otec a Syn mají stejné nadčasové přívlastky (viz dodat. pozn. k Jan 1).

Počátek i konec. Textová kritika navrhuje tato slova vynechat jako ve v. 11; plně jsou však potvrzena v kap. 22,13.

Pán. Textová kritika potvrzuje čtení "Pán Bůh".

Kterýž jest. Viz pozn. k v. 4.

Všemohoucí. Řec. pantokratōr = vládce nad vším. Tento titul se ve Zjevení vyskytuje často (kap. 4,8; 11,17; 15,3; 16,7.14; 19,6.15; 21,22). V LXX je u Oz 12,5 výraz pantokratōr přeložen z hebrejského výrazu seba oth = zástupy, nejčastěji používaný z Jahve jako starozákonního pojmenování Boha (viz 1BC, str. 173). Tento titul zdůrazňuje Boží všemohoucnost. Srovnej s 1 Sam 1,11; Iz 1,9; Jer 2,19; Amos 9,5).

9. Já Jan. Viz 7BC, str. 715-720.

Spoluúčastník v soužení. Jan zřejmě nebyl sám, kdo v té době trpěl.

V království. Tj. v království Boží milosti (viz pozn. k Mat 4,17). "Musíme skrze mnohá soužení vjítí do království Božího" (Sk 14,22).

V trpělivosti. Doslovně "zůstávající pod". Slovo zde naznačuje ovládání se za účelem zvládnutí nesnadné situace, kdy by popření víry mohlo vést k uvolnění tlaku a pronásledování. V Kristu mají křesťané sílu "vydržet" "v Ježíši". Viz pozn. k Řím 2,7; Zj 14,12.

Ježíše Krista. Text dává přednost čtení "v Ježíši". Trpělivost je výsledkem živého spojení s ním.

Býl jsem. Zde je naznačeno, že Patmos nebyl jeho trvalým bydlištěm, přivedly ho sem okolnosti.

Patmos. Malý ostrov v Egejském moři asi 50 mil jihozápadně od Efezu. Měří asi 10 mil od severu na jih a 6 mil z východu na západ v krajních bodech. Patmos je skalnatý a neúrodný ostrov. Neobvyklé členěné pobřeží tvoří mnoho zátok. Plinius kolem roku 77 napsal, že ostrov se používá jako trestní kolonie, což vysvětluje Janovo tvrzení, že je "spoluúčastník v soužení". Apoštol byl na ostrově Patmos jako římský vězeň (viz 7BC, str. 80-85).

O několik století později Victorius z Petau (zemřel kolem roku 303 po Kr.) řekl o Zjevení: "Když Jan tyto věci vyprávěl, byl na ostrově Patmos z příkazu císaře Domiciana odsouzen k práci v dole (lat. metallum)" (Výklad Zjevení, pozn. ke kap. 10,11; ANF, 7. sv. str. 353). Latinské slovo metal-

lum může označovat buď lom nebo důl; protože však Patmos má lomy a o dolech není žádný důkaz, vztahuje se předcházející citát pravděpodobně na lom. Pliniův výrok o Patmu jako o trestné kolonii je svědectvím Janova současníka, zatímco výrok Victorinův, jakkoli pravděpodobný, je třeba přiřadit k tradici.

Pro slovo Boží. Tj. jako důsledek slova. Řecký text odporuje názoru, že jde o Janův pobyt za účelem přijetí a zaznamenání toho, co zde směl vidět (viz pozn. k v. 2). Výraz "slovo Boží" a "svědectví Ježíše Krista" naznačují jeho inspirované svědectví, které zaznamenal před půlstoletím ve svém evangeliu. To byl jediný důvodný cíl Janova života. V krutých dnech pronásledování za Domiciana se stalo jeho nebojácné svědectví příčinou vyhnanství na Patmos (viz 7BC, str. 721).

10. U vytržení ducha. Doslovně "v duchu" ve smyslu "extáze". Bez ohledu na pozemské věci vnímal jen to, co mu oznamoval Duch svatý. Přirozené smyslové vnímání cele ustoupilo duchovnímu vnímání.

V den Páně. Řec. kyriakē hēmera. Vynaložilo se už mnoho úsilí na vysvětlení tohoto výrazu, který se objevuje v Písmu jen zde. Někteří vykladaři ho ztotožňují se "dnem Hospodinovým" ze starozákonních proroků (viz Joel 2,11. 31; Sof 1,14; Mal 4,9; srovnej Sk 2,20). Posuzujeme-li jej odděleně, můžeme tento výraz i takto vykládat. Zastánci tohoto výkladu připomínají, že Zjevení soustřeďuje pozornost na poslední den Hospodinův a události vedoucí k němu (viz pozn. ke Zj 1,1). Být "v duchu v den Páně" je možno tedy chápat jako mimočasovou svědeckou blízkost při událostech slavného dne Hospodinova.

Jsou zde však důvody k zamítnutí tohoto výkladu. Předně: když výrok "den Páně (Hospodinův)" jasně naznačuje velký den Boží, potom v řečtině je to vždy vyjádřeno hēmera tou kyriou nebo hēmera kyriou (1 Kor 5,5; 2 Kor 1,14; 1 Tes 5,2; 2 Petr 3,10). Zadruhé: souvislost (Zj 1,9.10) naznačuje, že výraz "den Páně" se vztahuje na dobu, kdy Jan dostal vidění, spíše než na předmět tohoto vidění. Jan tedy udává své místo: "na ostrově, kterýž slove Patmos" (v. 9); udává důvod, pro který zde byl: "pro slovo Boží" (v. 9); a udává i svůj stav při vidění: "v duchu". Všechny tyto výroky mluví o okolnostech vidění a je tedy logické, že usoudíme, že i čtvrtá okolnost mluví o zvláštním rysu tohoto zjevení. Tak to vykládá většina komentátorů.

I když je tento výraz v Písmu ojedinělý, kyriakē hēmera má dlouhou historii v pobiblické řečtině. Podobně jako jeho zkrácenou formu kyriakē používají tento výraz církevní otcové pro první den týdne, a v moderní řečtině kyriakē znamená neděli. Jeho latinský ekvivalent dominica dies je běžným označením tohoto dne, které proniklo do různých moderních jazyků jako např. do španělštiny - domingo, do francouzštiny - dimanche, což obojí znamená neděli. Proto mnozí učenci zastávají názor, že kyriakē hēmera ve Zjevení znamená neděli a že Jan nejenže přijal své vidění v tento den, ale uznal ho také za "den Páně", zřejmě proto, že v tento den Kristus vstal z mrtvých.

K zamítnutí tohoto výkladu máme negativní i pozitivní důvody. Předně je uznanou zásadou historické metody, že určitý výrok můžeme vykládat a vysvětlovat důkazy časově předcházejícími nebo současnými a ne historickými údaji pozdějšího období. Tato zásada je velmi důležitá v otázce významu "dne Páně" z 10. verše. I když se tento výraz často vyskytuje u církevních otců ve významu neděle, prvním přesvědčivým důkazem o takovém používání je výrok z 2. poloviny 2. století, obsažený v apokryfickém spisu "Petrovo evangelium" (9,12; ANF sv. 9, str. 8), kde se den Kristova vzkříšení nazývá dnem Páně. Protože tento doklad byl napsán nejméně tři čtvrtě století po tom, co Jan napsal Zjevení, není možno ho použít jako důkaz, že výrok "den Páně" v Janově době znamenal neděli. Je možno uvést mnoho příkladů na důkaz, jak rychle slova mění svůj význam. Význam výrazu "den Páně" nám lépe osvětlí Písmo než jakákoli jiná literatura.

Z pozitivních důkazů je zde skutečnost, že Písmo nikde nepřipisuje neděli žádnou náboženskou souvislost s Pánem a opětovně připomíná, že sobota je zvláštním dnem Páně. O Bohu čteme, že požehnal a posvětil sedmý den (viz 1 Moj 2,3); prohlásil ho za památník svého stvoření (viz 2 Moj 20,11); nazval ho "dnem svatým svým" (Iz 58,13); a Ježíš řekl o sobě, že je "Pánem i soboty" (Mar 2,28) ve smyslu, že jako Pán lidí je také Pánem nad tím, co pro člověka učinil, tj. soboty. Jestliže tedy výrok "den Páně" vykládáme v rámci předcházejícího a současného významu, je zřejmé, že je jen jeden den, na který se tento název může vztahovat, a tím je sedmý den, sobota. Viz 6T 128; AA 581.

Archeologické objevy vrhly nové světlo na výraz kyriakē hēmera. Papyry a dopisy císařského období římských dějin nalezené v Egyptě a v Malé Asii používají slovo kyriakos (mužský rod z kyriakē) na císařskou pokladnu a císařskou službu). To je pochopitelné; protože římský císař se často nazýval řecky kyrios "pán", a proto se jeho pokladna a služba nazývaly pokladnou pána a službou pána. Kyriakos bylo tedy užívaným slovem v římské oficiální řeči pro to, co náleželo císaři. Jeden z takových nápisů pochází z roku 68 po Kr.; je tedy jasné, že toto použití slova kyriakos bylo v Janově době obvyklé (viz Adolf Deissmann, Light from the Ancien East, str. 357-361).

V tomtéž nápise se objevuje zmínka o určitém dni pojmenovaném pro císařovnu Julii, či Lívii, jak je lépe známa.

V dalších nápisech z Egypta i z Malé Asie se výraz sebastē, řecký ekvivalent pro Augustus, často objevuje jako jméno dne. Zřejmě jde o zmínky týkající se zvláštních dní na počest císaře (viz Deissmann, cit. dílo). Podle některých kariakē hēmera, jak ho užívá Jan, se vztahuje i na císařský den. To se jistě zdá být pochybným ze dvou důvodů: Předně: i když existovaly císařské dny a i když výraz kyriakos se používal pro jiné věci patřící císaři, nenašel se žádný příklad slova kyriakē použitého na císařský den. Není to jistě konečný důkaz, protože jde o důkaz ex silentio - z mlčení. Avšak druhá námitka, kterou je možno uvést proti ztotožňování Janova kyriakē hēmera s císařským dnem, zdá se být skutečně přesvědčivá. Je to skutečnost, že jako Židé v 1. století (viz Josefus Flavius, Válka VII. 10. 1 /418-419/) tak i křesťané, alespoň ve 2. století (viz Martyrium Polykarpovo 8), jak je známe, odmítali nazývat císaře kyrios = pán. Připadá tedy velmi těžké představit si, že by Jan mluvil o nějakém císařském dni jako o "dni Páně", zvláště v době, kdy sám i se svými spoluvěřícími byl krutě pronásledován pro odmítnutí uctívat císaře (viz str. 721-723). Pravděpodobnější se zdá, že Jan volil výraz kyriakē hēmera k označení soboty jako jemný náznak toho, že jako císař má zvláštní dny oddělené ke své počtě, tak Janův Pán, pro kterého nyní trpí, má také svůj den. O původu zachování neděle jakož i označení neděle za "den Páně" pojednává pozn. k Dan 7,25. Viz AA 581-582.

Hlas veliký jako trouby. Přirovnání k troubě naznačuje sílu hlasu.

11. Já jsem Alfa. Viz pozn. k v. 8. Z hlediska 17. a 18. verše je jasné, že v tomto případě se tyto názvy vztahují zvláště na Krista. V jiných rukopisech jsou vynechána slova: "Já jsem Alfa a Omega, první a poslední: A".

Ve verši 4-10 Jan adresuje sedmi sborům své úvodní poznámky o okolnostech, za kterých dostal zjevení. Počínaje 11. veršem uvádí Kristovu autorizaci Zjevení. Je to zcela správné, protože jde o "Zjevení Ježíše Krista" (v.1). Zjevení samo začíná v. 11.

Což vidíš. Ve Zjevení (viz pozn. k v. 2) převládá vizuálně oznamování a vnímání. Jan viděl úkaz, symbolicky vyjádřené panoramatické scény, které líčí tak důkladně a přesně, jak to jen omezený lidský jazyk umí. Mnohé

z těchto symbolů představují věčné pravdy přesahující slova, lidskou řeč a zkušenost. Apoštolu někdy chybí slova, aby plně vystihl to, co vidí, jako např. při pohledu na Boží trůn (viz kap. 4,3.6). Ale i tak z celého Zjevení prosvítá majestát Božího vztahu k vesmíru, intenzita velkého sporu mezi Kristem a satanem a sláva konečného vítězství. Všechno je zde vylíčeno živěji a vznešeněji než kdekoli jinde v Písmě.

Do knihy. Řec. biblion = svitek; nejobvyklejší typ knihy v době Janově. Viz 5BC 113.

Sedmi sborům. Pořadí, v jakém jsou zde tyto církevní sbory ve 2. a 3. kapitole uvedeny, vystihuje pořadí, v jakém měl posel s dopisem z Patmu navštívit těchto sedm míst asijské provincie. O zeměpisném položení sedmi sborů dále pojednává 7BC 86-102; viz také mapu k 4BC 33. O každém ze jmenovaných sborů je další informace uvedena při probírání jednotlivých poselství sborům v kap. 2-3.

Sedm sborů tvoří první sedmičku ze Zjevení. Dále je zde sedm duchů (v. 4), sedm svícňů (v. 12), sedm hvězd (v. 16), sedm lamp ohnivých (Zj 4,5), kniha se sedmi pečeti (Zj 5,1), sedm rohů a sedm očí (Zj 5,6), sedm andělů se sedmi troubami (Zj 8,2), sedm hromů (Zj 10,4) drak se sedmi hlavami a sedm korun (Zj 12,3), šelma se sedmi hlavami (Zj 13,1), sedm andělů se sedmi zlatými koflíky (Zj 15,1.7) a šelma se sedmi hlavami, která má sedm vrchů a sedm králů (Zj 17,3.9.10). Opakování čísla sedm při tak různých symbolech také naznačuje, že je ho třeba vykládat symbolicky. Číslo sedm použité obrazně má v Písmu význam úplnosti či dokonalosti.

V případě sedmi sborů může jistě toto číslo naznačovat určitý záměr. V této asijské provincii bylo více než sedm sborů. Jasně to vyplývá ze skutečnosti, že Nový zákon se zmiňuje ještě o dalších dvou církevních sborech, a to v Kolosách a v Hierapolis (viz Kol 1,2; 4,13). Proto je rozumné domnívat se, že Pán si vybral sedm sborů pro jejich celkovou příznačnou církevní situaci, a to jak v apoštolské době, tak i pro celé křesťanské období (viz 7BC 725; AA 583,585).

Poselství sedmi sborům vystihovala církevní situaci v době Janově. Kdyby to tak nebylo, tato poselství by mystifikovala a znechucovala křesťany asijských sborů, které je měly číst (viz Zj 1,3). Jan by byl falešným prorokem, kdyby poselství adresovaná těmto sborům nevystihovala pravou situaci v jednotlivých společenstvích a neodpovídala jednotlivým potřebám. Tato poselství byla poslána v době, kdy křesťané v Asii prožívali velké utrpení (viz str. 720-723), a jejich zvěstný obsah: slova napomenutí, ujištění a slavných zaslíbení musela být zacílena k potřebám těchto věřících (viz AA 578-588). Přijetí a zachovávání těchto svědeckých pokynů mělo duchovně připravit křesťanské sbory v Asii, aby pochopily drama velkého sporu vylíčeného v další části Zjevení a aby si uchovaly pevnou naději v konečné vítězství Krista a jeho církve.

I když se jednotlivá poselství sedmi sborům musela předně vztahovat na asijské sbory Janovy doby, byla též důležitá pro budoucí dějiny církve (viz 7BC 725). Studium dějin ukazuje, že tato poselství je možno skutečně vztahovat na sedm období celých dějin církve.

Protože číslo sedm představuje úplnost, jak jsme poznamenali, zdá se být zcela logické vidět v těchto poselstvích v jistém smyslu popis celé církve v kterékoli době jejího dějinného putování, protože nepochybně každé jednotlivé obcenství v celých křesťanských dějinách by mohlo najít své charakteristické rysy i potřeby vystiženy v jednom nebo ve víceroch z těchto odkazů. Je tedy možno říci, že kromě místní aplikace v době Janově a historickém poslání v následujících obdobích mají také své celocírkevní uplatnění.

Jeden křesťanský pisatel kolem roku 200 po Kr. napsal, že "Jan píše sedmi sborům, a přece oslovuje všechny" (latinský text v edici S. P. Fregellse "Canon Muratorianus, str. 19). I když se tedy např. poselství laodicejskému sboru zvláště vztahuje na dnešní církev, mohou být tomuto církevnímu sboru k užítku povzbudivá slova i z jiných poselství (viz 5T 368, 481, 538, 612; 8T 98-99).

12. Abych viděl ten hlas. To znamená vidět toho, kdo hovoří.

Svícnů. Řec. lychnia = stojan na zavěšení lamp. Světlo v dnešní podobě nebylo za starodávna známé. Lampy měly obvykle podobu misky naplněné olejem a opatřené knotem. Jan tedy zřejmě viděl stojany, na kterých byly umístěny lampy.

Ve 20. verši tyto stojany jsou označeny jako symboly sedmi sborů, tj. celé církve (viz pozn. k v. 11). Skutečnost, že jsou ze zlata, může naznačovat hodnotu církve u Boha. Jan vidí Krista procházejícího se mezi sedmi svícny (v. 13-18), čímž naznačuje svou trvalou přítomnost ve své církvi (viz Mat 28,20; Kol 1,18).

Tato narážka na sedm zlatých svícnu je vzdálenou vzpomínkou na sedmiramenný zlatý svícen ve svatyni pozemského stánku (viz 2 Moj 25,31-37). Formálně se však těchto sedm svícnu liší od jednoho svícnu se sedmi rameny ve starozákonní době, protože Jan viděl Krista procházet se mezi nimi (viz Zj 1,13; 2,1). Těchto "sedm... svícnu" má, jak je zvláště poznamenáno, představovat církevní sbory na zemi a není tedy možno se domnívat, že jde o nebeskou předlohu (vzor) sedmiramenného svícnu starozákonní pozemské svatyně.

13. Podobného Synu člověka. Řec. huios antrōpū. Řečtina zde neuvádí určitý člen. Jde o přesný překlad aramejského kebar enaš (viz pozn. k Dan 7,13), což má pravděpodobně stejný význam jako kebar enaš u Daniela. To, co je uvedeno v komentáři o kebar enaš (Dan 7,13), můžeme také použít pro huios antrōpū. Ze Zjevení 1,11 a 18 je jisté, že Ten, o kterém se takto mluví u Dan 7,13, je Kristus. Zatímco název "Syn člověka" s určitým členem se v Novém zákoně používá o Kristu více než 80krát, výrazu "Syn člověka" bez určitého členu se o něm používá v řeckém Novém zákoně jen ve dvou dalších případech (Zj 14,14, což je jasná narážka na Dan 7,13; a Jan 5,27, kde je zdůrazněna Ježíšova lidská přirozenost).

Když uplatníme stejnou zásadu jako u kebar enaš (viz pozn. k Dan 7,13), zjistíme, že Jan zde viděl Krista ve vidění poprvé. Kdo je tato majestátní Bytost? Nemá podobu anděla ani jiné nebeské bytosti, ale podobu člověka. Podobá se člověku, ale přirozenému oslnivým jasem.

I když Jan psal Zjevení řecky, často se vyjadřuje svou mateřskou aramejštinou (hebrejský jazyk novozákonní doby) spíše než řečtinou. To platí o některých jeho idiomatických výrazech a je možné, že výraz huios antrōpū, doslovně "Syn člověka", je jedním z nich. Je-li tomu tak, "Syn člověka" by prostě znamenal "lidskou bytost", "člověka" (viz pozn. k Dan 7,13). Podobně i "synové vzkříšení" (Luk 20,36) jsou prostě vzkříšení lidé a "synové království" (Mat 8,12) jsou lidé patřící k tomuto království. Podobně "synové ženichovi" (Mat 2,19) jsou svatebčané; "synové tohoto světa" (Luk 16,8) jsou ti, kteří žijí pro tento svět, "synové hněvu" (Ef 2,3) jsou lidé podléhající trestu pro svoje nešlechtné skutky a "synové beliala" (muži nešlechtní) jsou hříšníci.

Když se oslavený Kristus sám zjevil Janovi v nebeském jasu, učedník ho viděl v lidské podobě. I když Kristus má svou věčnou preexistenci jako druhá osoba božství a takovým provždy zůstává, ponechává si svou přijatou lidskou přirozenost po celou budoucí věčnost (viz 5BC 917-919). Jaká

je to útěcha, když víme, že náš oslavený Pán, který vstoupil na nebesa, je stále našim lidským bratrem, i když nepřestal být Bohem! Viz článek 7BC str. 241-243: Problémy biblického překladu.

Dlouhé roucho. Symbol důstojnosti.

14. Jako bílá vlna. Jan se marně snaží přesně vystihnout slovy to, co vidí ve vidění. Bělost vlasů Toho, který se mu ve vidění zjevuje, mu na první pohled připomíná bělost vlny. Sotva to však napsal, už myslí na něco bělejšího, na sníh, a tím to chce vystihnout ještě přesněji. Snad myslí i na popis u Dan 7,9.

Jako plamen ohně. Tj. "ohnivý plamen", čímž je zdůrazněn jas jeho vzhledu a intenzita jeho jevu.

15. Mosazi. Řec. chalkolibanos, slovo nejasného původu i významu. Byl to pravděpodobně nějaký kov podobný zlatu, zářivého lesku. "Mosazí" biblické doby byl vlastně bronz (viz pozn. k 2 Moj 25,3).

Hořící. Tj. hořící v peci. Předloha dává přednost čtení, které tento výraz vztahuje spíše na mosaz než na samotné nohy, to znamená, že mosaz se jevila jako by byla spalována v ohni. Nohy se podobaly rozžhavené mosazi.

Vod mnohých. V Janově době patřil hukot moře a hlas hromu mezi nejmohutnější lidem známé zvuky. Svou znělostí a majestátností jsou jedinečným symbolem Stvořitelova hlasu.

16. V pravé ruce své. Boží ruka zde představuje jeho udržující moc.

Seďm hvězd. Tento symbol představuje "anděly", tj. posly zvěsti sedmi sborům (viz pozn. k v. 20).

Vycházejí. Použitý tvar slovesa v řečtině vystihuje trvalou činnost, Kristovu stále působící moc.

Meč s obou stran ostrý. Řec. romfaia distomos, doslovně "meč s dvojím ostrím". Romfaia byl široký, těžký meč do obou rukou. Tento výraz se používá v LXX pro Boží "meč" při vstupu do ráje (viz 1 Moj 3,24) jakož i pro meč Goliášův (1 Sam 17,51).

Výraz "meč na obě strany ostrý" je zřejmě odvozen ze semitského zvyku, i když se objevuje v řečtině už v 5. století před Kr. v Euripidových hrách. Pravda, nacházíme ho ve Starém zákoně mnohem dříve jako pi chereb = ústa meče (viz 1 Moj 34,26; 2 Sam 15,14). V Ahodově příběhu pisatel knihy Soudců doslova říká: "Připravil pak sobě Ahod meč na obě strany ostrý" (viz Soud 3,16). Podobně Přísl 5,4 mluví o chereb piot = meč ostrý na obě strany. Tento zajímavý obrazný výraz je možno odvodit buď z představy meče hubičího nepřítelů člověka (viz 2 Sam 11,25; Iz 1,20; Jer 2,30), jehož ostří jsou jeho ústa - nebo je odvozen z tvaru některých starých mečů, které měly rukovět formovanou do podoby zvířecí hlavy, a přitom čepel vycházela z úst.

Jan opětovně uvádí tuto symboliku ve Zj 2,12.16; 19,15.21, kde tento meč vychází z Kristových úst a je nástrojem Božího trestu. Zdá se, že i zde nejlépe pochopíme stejný smysl, symbolizující Kristovu autoritu soudce, a zvláště jeho moc vykonat soud. Skutečnost, že jde o dvousečný a ostrý meč, chce naznačit pronikavost jeho rozhodnutí a účinnost jeho soudných činů.

Jako slunce. Slunce je nejjasnější světlo člověku běžně známé.

17. Jako mrtvý. První reakcí těch, kteří směli vidět božskou bytost ozářenou nebeskou slávou, byla ztráta obvyklé tělesné síly (viz Ez 1,28; 3,23; Dan 8,17; 10,7-10; Sk 9,4; viz také Iz 1,5). Srovnej Danielovu zku-

šenost (viz pozn. ke kap. 10,7-10). Takto poctěný člověk byl úplně přemožen vědomím své vlastní mdloby a nehodnosti. O fyzickém stavu proroka ve vidění pojednává kniha F.D.Nichol: E.G.White and Her Critics (E.G.Whiteová a její kritici), str. 51-61 orig. Příklady emocionálních reakcí na to, co Jan viděl ve vidění, najdeme ve Zj 5,4; 17,6. Dva příklady, kdy Jan v úctě padl k nohám anděla, jsou v kap. 19,10; 22,8.

Neboj se. Po ztrátě přirozené síly prorok byl nadpřirozeně posílněn obvyklým dotekem ruky (viz Ez 2,1.2; 3,24; Dan 8,18; 10,8-12.19; viz také Iz 6,6.7). Nebeský host dal příkaz: "Neboj se", aby ustoupila bázeň, která přirozeně plní lidské srdce tváří v tvář takové bytosti (viz Soud 6,22.23; 13,20-22; Mat 28,5; Luk 1,13.30; 2,10).

První i poslední. Viz pozn. k verši 8. Zde použitý výraz je zřejmě citát z Iz 44,6 a je přímým překladem hebrejského textu a ne citátem z LXX jako ve v. 8.

18. Živý. Řec. ho zōn = žijící, zřejmě ze známého starozákonního výrazu El chai = živý Bůh (Joz 3,10) atd.). Tvar zde použitého slova zahrnuje představu trvalého, nepřetržitého, ustavičného života. Toto prohlášení má částečně význam z hlediska té skutečnosti, že "byl mrtvý". "V Kristu je život původní, neodvozený, nevypůjčený" (DA 530; viz 7BC 785). "V něm byl život, a ten život byl světlem lidí" (viz pozn. k Jan 1,4).

Byl jsem mrtvý. Doslovně "zemřel", tj. zemřel na kříži. Zde je zřejmý náznak, že Ten, který se zjevil Janovi ve vidění, byl Kristus.

Živý jsem. Řec. zōn eimi = žiji, tj. mám trvalý život, život bez konce, život ustavičný (viz 5BC 917-919; viz pozn. k Jan 5,26). I když vytrpěl smrt pro lidské pokolení, Kristus je i nadále "živý", protože je Bohem. "Kristovo božství je pro věřícího jistotou věčného života" (DA 530). Viz pozn. ke Zj 1,5. Slovo eimi = "jsem" předpokládá trvalou existenci a stojí v přímém protikladu s egenomen = byl jsem (doslovně "stal jsem se") mrtvý.

Na věky věků. Viz pozn. k v. 6.

Amen. Podle jiného čtení je toto slovo vynacháno.

Klíče. Klíče jsou symbolem moci a práva. (Srovnej pozn. k Mat 16,19; viz Luk 11,52).

Pekla. Řec. hadēs = příbytek mrtvých, hrob (viz pozn. k Mat 11,23). Kristovo vzkříšení je ujištěním, že spravedliví povstanou "při vzkříšení v poslední den" (Jan 11,24) k věčnému životu (viz pozn. k Jan 11,25; Zj 1,5)

19. Napiš. Opakování příkazu z v. 11.

Věci, kteréž jsi viděl. Tj. to, co ti bylo dosud ve vidění ukázáno (v. 10 až 18).

Kteréž jsou. Někteří se domnívají, že tento výraz popisuje přítomnou historickou situaci, zvláště situaci církve. Věří, že v protikladu k věcem, "které viděl" - vidění Krista (v. 10-18) - vztahuje se pojem "kteréž jsou a kteréž se mají díti potom", na nynější symbolicky vystižené historické události.

Jiní se domnívají, že výrazy "věci, kteréž jsi viděl, a kteréž jsou, a kteréž se mají díti potom" prostě znamenají to, co Jan ve vidění viděl, co pozoroval a co měl v budoucnu ještě vidět (viz v. 11).

20. Tajemství. Řec. mysterion = tajemství, mystérium, pochází ze slova znamenajícího toho, kdo byl do věci zasvěcen (viz pozn. k Řím 11,25). V prvokřesťanském používání výraz "mystérium" neznamenal nic nesrozumí-

telného jako dnes, ale něco, čemu mohli rozumět jen zasvěcení, tj. ti, kteří měli právo poznat. Podobně Kristus řekl svým učedníkům, že jim bylo "dáno poznat tajemství království nebeského", ne však zástupům (viz pozn. k Mat 13,11). Pavel mluví o vzkříšení jako o "tajemství" (1 Kor 15,51) a často se takto vyjadřuje i o samém plánu spasení (viz pozn. k Řím 16,25.26).

Židovské pozadí tohoto výrazu nacházíme v úryvku svitku od Mrtvého moře "Stanovy" (viz 5BC 91.92), který mluví o spasení: "Světlo mého srdce proniká tajemství, které má být" (IQS XI.3; v díle Millar Burrows: The Dead Sea Scrolls (Svitky od Mrtvého moře), str. 387). Výraz mystérium se v tomto dokladu stále opakuje. Toto slovo se také běžně vyskytovalo v pohanských mysterijních náboženstvích.

Zde se výraz ("mystérium" (tajemství) používá o sedmi "hvězdách", symbolu dosud nevysvětleném. Nyní je tento symbol označen jako "mystérium" z hlediska té skutečnosti, že jeho výklad bude právě vyložen. Tak v knize Zjevení "mystérium" je tajemným symbolem, který má být vysvětlen těm, kteří chtějí zachovávat" (viz pozn. k v. 3) to, co jim Bůh chce oznámit. O symbolech ze Zjevení se také mluví jako o zázracích (viz pozn. ke Zj 12,1) a znaméních (kap. 15,1).

Sedm těch hvězd. Viz pozn. k v. 11,16. Tento verš (20) je mostem mezi verši 12-19 a poselstvím z kap. 2. a 3. Vysvětluje zjevení z veršů 12 a 16 a připravuje cestu pro poselství jednotlivým sborům.

Andělé. Řec. aggeloi, doslovně poslůvé, ať už nebeští nebo zemští. Aggeloi se vztahuje na lidi u Mat 11,10; Mar 1,2; Luk 7,24.27; 9,52; viz 2 Kor 12,7. Někteří vykladači vidí v těchto "andělech" sedmi sborů jejich starší, tj. dozorce v době Janově; jim Pán adresoval poselství, které měli odevzdat svým shromážděním. Avšak kromě možnosti "andělů" sedmi sborů výraz aggeloi se nikdy nevztahuje na lidi ze všech asi 75 případů, kde Jan toto slovo ve Zjevení používá. Ze souvislosti textu nevyplývá, o kterou z těchto dvou možností jde. Zdá se však nepravděpodobné, že by Bůh posílal poselství skutečným andělům prostřednictvím Jana, a proto je možno dát přednost ztotožnění těchto "andělů" s vedoucími sborů (viz GW 13.14; AA 586).

Sedm svícňů. Viz pozn. k v. 12.

Sedm sborů. Viz pozn. k v. 4.11.

Z DÍLA E. G. WHITEOVÉ KE ZJ 1

1-2 (2 Petr 2,1; 1 Jan 4,1) Opatrovník Božího zjevení. "Zjevení Ježíše Krista, kteréž dal jemu Bůh, aby ukázal služebníkům svým, které věci měly by se dítí brzo, on pak zjevil, poslav je skrze anděla svého služebníku svému Janovi, kterýž osvědčil slovo Boží, a svědectví Jezukristovo, a cožkoli viděl" (Zj 1,1.2). Celé Písmo je zjevením; každé zjevení dostávají lidé skrze Krista. Všechno se soustřeďuje v něm. Bůh k nám mluvil skrze svého Syna, kterému patříme stvořením i vykoupením. Kristus navštívil Jana na ostrově Patmos, aby mu zjevil pravdu pro tyto poslední dny a ukázal to, co se za krátko musí stát. Ježíš Kristus je tím velkým opatrovníkem božského zjevení. Skrze něho se dovídáme, co máme očekávat v závěrečných scénách pozemských dějin. Bůh dal zjevení Kristu a Kristus ho oznámil Janovi.

Milovaný učedník Jan byl povolán proto, aby toto zjevení přijal. Z prvních učedníků zůstal naživu už jen on. V Novém zákoně mu patří taková pocta jako Danieli ve Starém zákoně.

Naučení, které měl Jan získat, bylo tak důležité, že Kristus ho přišel přimoz z nebe předat svému služebníku, který ho měl dále poslat sborům. Toto naučení má být předmětem našeho pozorného a modlitebního studia, protože

žijeme v době, kdy lidé, které nevede Duch svatý, budou přicházet s falešnými teoriemi. Tito lidé stáli na vysokých místech a chtějí uskutečnit své ctižádostivé plány. Usilují o vlastní slávu a chtějí všechno zvrátit. Bůh nám dal zvláštní poučení, aby nás před takovými lidmi varoval. Povolal Jana, aby napsal do knihy, co se odehraje v závěrečných scénách pozemských dějin (MS 129, 1905).

1-3 Zjevení je otevřená kniha. Mnozí zastávali názor, že Zjevení je zapečetěná kniha a nechtějí jí věnovat čas ani námahu na studium jejích tajemství. Říkají, že musí stále hledět na slávu spasení a že tajemství zjevená Janovi na ostrově Patmos si zaslouží jen druhořadou pozornost. Bůh však hodnotil tuto knihu jinak.

Zjevení odhaluje světu to, co bylo, co je a co bude; je pro poučení nám, které zastihl konec světa. Máli bychom ho zkoumat s posvátnou úctou. Přede vším smíme vědět, co nám slouží k poučení...

Sám Pán zjevil svému služebníku Janovi tajemství Zjevení a chce, abychom je mohli zkoumat všichni. V této knize jsou vyličeena témata, která už patří minulosti, a některé s věčným dosahem se odehrávají před naším zrakem; některá z proroctví se cele nesplní, pokud nepřijde konec času a nezačne poslední velký spor mezi mocnostmi temnosti a Knížetem nebe (RH, 31.8.1897).

8. Viz EGW pozn. k 1 Kor 15,22.45

9. Janovi průvodci na Patmu. Jan byl poslán na ostrov Patmos, kde měl v odloučení od věřících podle odhadu nepřitele zemřít v těžkostech a zapomenutí. Jan však získal i tam přátele a stoupence. Nepřátelé si mysleli, že tohoto věrného svědka konečně poslali tam, kde už nebude znepokojoval Izrael ani bezbožné světovládce.

Ale celý nebeský všemír viděl výsledek sporu s přestárlým učedníkem a jeho odloučení od spoluvěřících. Na ostrově Patmos byli Janovými společníky sám Bůh, Kristus a nebeské zástupy. Od nich dostal poučení, které oznámil těm, kteří byli jako on odloučení od světa. Vyličil vidění a zjevení, která dostal od Boha, a vyprávěl to, co se stane v závěrečném období pozemských dějin. Když jž jeho hlas nebude více svědčit o pravdě, když on sám už nebude moci svědčit o Tom, kterého miloval a kterému sloužil, potom mají být jeho poselství, která dostal na onom skalnatém opuštěném místě, svítit jako lampa (MS 150, 1899).

(1 Jan 1,1-10) Janovi byly zjeveny slavné pravdy. Lidská moudrost často pohrdá nejlepšími lidmi, které Bůh používá ke slávě svého jména a na které ani na chvíli nezapomíná. Když Jan odešel na ostrov Patmos, mnozí si mysleli, že čas jeho služby už pominul a zůstala jen stará, nalomená trtina, která může kdykoliv padnout, Pán však uznal za vhodné použít ho na onom osamělém ostrově, kde byl jeho sluha uvězněn. Svět a fanatičtí kněží a zákoníci se těšili, že se konečně zbavili jeho stále nového svědectví. (1 Jan 1,1-3)

Celá tato kapitola je plná neochvějné odvahy, naděje, víry a jistoty. Právě pro toto svědectví tak úděsné pro ty, kteří chtěli zapomenout na Krista a nenáviděli ukřižovaného Vykupitele, kterého zavrhli, chtěli se zbavit hlasu, který znepokojoval jejich sluch, aby proti jejich bezbožným skutkům, ukřižování Pána slávy, neznělo už jeho mocné svědectví. Nemohli ho však zavést nikam, kde by ho jeho Pán a Spasitel Ježíš Kristus nenašel.

Lidé nemusí uznat a vážit si pravých a věrných Kristových služebníků..., ale Pán je poctí. Bůh na ne nezapomene. On je poctí svou přítomností pro jejich upřímnost a věrnost. Ti, kteří v díle Božím zestárli, mají pro církve vzácnou zkušenost. Bůh si váží svých služebníků, kteří zestárli v jeho službě. Ježíšův milovaný, nyní zestárlý učedník dostal nejslavnější pravdy o posledních kapitolách pozemských dějin (MS 109, 1897).

9-10. (Ž 71,9; 92,15; Iz 46,4) Janovy poslední roky. Na Patmos do vyhnanství se dostal zestárlý Jan po dlouhé službě Pánu. A na tomto osamělém ostrově dostal více zpráv z nebe než za celý svůj předešlý život (RH, 26. 7.1906). Kristův zestárlý představitel musel jít do vyhnanství, aby lidé už neslyšeli jeho svědectví, protože v něm byla živá moc na straně spravedlnosti. Ale i v odloučení od bratří ho navštívil Kristus, kterého neviděl od nanebevstoupení (RH, 16.5.1899).

9-15 Boží plán pro budoucnost. Pronásledování těžce dolehlo na apoštola... Byl vyhnán na ostrov Patmos "pro slovo Boží a pro svědectví Ježíše Krista"... Viděl svého Mistra, s kterým v Judsku chodil a rozmlouval a ke kterému se v něžné přichylnosti skláněl. Ale jak se změnil jeho vzhled! Jan ho viděl ve starém šarlatovém rouchu a s trnovou korunou. Nyní měl nebesky jasný šat a byl opásán zlatým pásem... Jan viděl Boží plán budoucích věků. (MS 99.1902)

10 Kristus se zjevil v sobotu. Sobota, kterou Bůh ustanovil v Edenu, byla Janovi na osamělém ostrově tak vzácná, jako když byl s věřícími ve větších nebo menších městech... V sobotu se zmrtvýchvstalý Spasitel zjevil Janovi. (Zj 1,10-13.17.18) Janovo pronásledování se stalo zdrojem milosti. (YI, 5.4.1900)

16. 20 (Jan 1, 1-3) Sám sebou existující a nezměnitelný. (Čti Zj 1,18-20) Byl to Zdroj vši milosti a odpuštění, pokoje a milosrdenství, Ten sám sebou existující, věčný a nezměnitelný, který navštívil svého vyhnaného služebníka na ostrově Patmos (MS 81, 1900).

1. kapitola

- 1 7BC 953-6
- 1,1 AA 583; CW 29; DA 99; GC 521; TM 113
- 1,1-3 7BC 953-4,971; COL 133; CW 101,175; DA 234; Ed 191; Ev 120,151, 195-7,363; EW 231; FE 424; GC 341-2; PK 547-8; 5T 753 (2TT 352); 6T 128; 7T 158 (3TT 158), 288; 8T 301-2 (3TT 278); TM 433
- 1,3 AA 583-5; MM 129; 3SG 95; 1SM 67; 5T 15; TM 113-8
- 1,5 7BC 922; COL 162; 6T 367 (3TT 33)
- 1,5-6 GC 416,646 (ML 347)
- 1,6 SD 287
- 1,7 DA 739,832; EW 53,170 (SR 215), 178-9; GC 301,625, 637, 641 (ML 345), 643; 2T 41; 8T 116 (Ev 218); TM 232
- 1,8 6BC 1092; CH 369; PP 367; 1SM 381
- 1,9 AA 570,575,581,588,597; CM 145; DA 549,669; Ed 86; Ev 120; EW 230; FE 109,423-4; GC 12,78,271; GW 18,77; MH 488 (GC 478); SD 260; 1SM 33; 2T 345; 4T 525; 6T 59; 9T 62,227-8 (3TT 391); TM 114,433
- 1,9.10 SL 70-4 (ML 259); 6T 128 (2TT 411)
- 1,9-11 PP 129; 7T 288; 8T 17 (ChS 259; 3TT 208)
- 1,9-20 AA 581-6; 7BC 953-6; MM 37; SL 49-50, 77-8; 5T 752 (2TT 351)
- 1,11 AA 585; PP 367
- 1,12-16 1SM 387
- 1,13 MH 419; 8T 265 (SD 21; 3TT 263)
- 1,13-15 GC 624
- 1,13-18 4BC 1173
- 1,15 PP 708
- 1,16 EW 51; GW 13-4; 6T 418 (3TT 51); 8T 23 (3TT 214)
- 1,17 GC 471; 5T 467 (2TT 158); 9T 285 (3TT 432), RV Ed 83 (CT 17)
- 1,17.18 TM 95
- 1,18 DA 320, 483, 530, 669; ML 47,349; PK 240; 1SM 83; 2T 271; 7T 71 (CH 254; 3TT 111)
- 1,19 Ev 656
- 1,20 GW 13-4; 1SM 370

2. KAPITOLA

1. Andělu. Viz pozn. ke Zj 1,20.

Efes. Někteří připisují jménu Efes význam "toužebný". V Janově době byl Efes předním městem římské provincie v Asii a později se stal jejím hlavním městem (viz 7BC, str.88; mapa v 7BC ke str. 714; viz pozn. ke Zj 1,4; 2,12). Efes ležel na západním konci velké cesty oddělující Malou Asii od Sýrie; to kromě výhodného postavení významného přístavu na břehu Egejského moře přispívalo k jeho důležitosti jako obchodního města. Podle všeho se sem křesťanství dostalo asi kolem roku 52, kdy se zde Pavel krátce zastavil na své zpátečné cestě do Jeruzaléma a Antiochie při své druhé misijní cestě. Jeho přátelé Akvila a Priska byli v té době zde a spolu s jistým alexandrijským Židem, jménem Apollo, jehož křesťanství mu určitý předletniční ráz - šířili evangelium, dokud se Pavel za rok nebo dva nevrátil (viz Sk 18,19 až 19,7). Při té příležitosti zůstal apoštol v Efesu asi tři roky (viz 6BC, str.30), to je déle než na kterémkoliv jiném místě při svých misijních cestách. To by naznačovalo, že jeho zdejší práce byla mimořádně plodná. Pavlův životopisec Lukáš říká, že "všickni, kteříž přebývali v Asii, poslouchali slova Pána Ježíše, i Židé i Řekové" (Sk 19,10). Je proto pravděpodobné, že v této době vznikly alespoň některé jiné asijské sbory (viz Kol 4,13.15-16). Zdá se, že po svém prvním římském uvěznění Pavel opět navštívil Efes, pravděpodobně kolem roku 64 a svěřil Timoteovi správu nad těmito sbory (viz 1 Tim 1,3).

O dějinách efeského sboru není s určitostí známo nic více; pouze asi po třech desetiletích se toto jméno objevuje ve Zjevení. Tradice však naznačuje, že Jan, miláček Páně, byl vedoucím tohoto sboru pravděpodobně od chvíle, co kvůli židovsko-římské válce roku 68 po Kr. vedení církve z Jeruzaléma odešlo (viz 7BC, str.716), a tak v době, kdy bylo psáno Zjevení, musel být Efes jedním z předních křesťanských středisek. Bylo tedy na místě, že první Kristovo poselství, zprostředkované Janem, mělo být adresováno tomuto sboru. Jeho ústřední postavení, vzhledem ke křesťanskému světu jako celku pomáhá nám lépe pochopit skutečnost, že jeho duchovní situace by mohla být celkem příznačná pro celou církev apoštolskou, tj. údobí křesťanských dějin sahající asi do konce 1. století (kolem roku 31 až 100; viz Dodatkovou pozn. na konci kapitoly). Snadno můžeme vypočítat dobu apoštolské čistoty, vlastnosti před Bohem velmi žádané.

Drží (má v pravici). Řec. krateō = pevně držet, důraznější výraz než ve Zj 1,16.

Seďm hvězd. Viz pozn. ke Zj 1,16.20. Představitelé církve na zemi jsou pod zvláštním dohledem Kristovým. Boží moc a milost jim vždy pomáhá v jejich povolání. Povšimněme si, že charakteristický způsob, jakým se Kristus uvádí do každého ze sedmi sborů, je odvozen ze složitého vidění Janova ve Zj 1,11-18.

Prochází se (chodí uprostřed, kráčí uprostřed). Výraznější popis Kristova vztahu k jeho církvi než v kap.1,13, kde podle Janova svědectví je Kristus "uprostřed těch sedmi svícňů". Jako se jednotlivé sbory apoštolské doby těšily strážné péči, pozornosti a službě Kristově, podobně se jim těšila celá křesťanská církev dalších období. Tak se naplnilo jeho zaslíbení dané učedníkům, že bude s nimi "po všechny dni až do skonání světa" (Mat 28,20).

Svícny. Viz pozn. ke Zj 1,12.

2. Znám. Každému ze sedmi sborů Kristus říká: "Znám skutky tvé." Napomenutí pochází od Toho, který dobře zná problémy každého sboru, a proto může doporučit vhodné a účinné řešení.

Tvé. Jednotné číslo se zde používá proto, že Kristus oslovuje "anděla" (v. 1), který představuje buď každého člena církve jednotlivě, nebo církev jako jednotku. Kristus jedná s lidmi i vespolečenském útvaru - jako s církví - a také v jejich přímém osobním vztahu k němu.

Skutky. Řec. erga = skutky, činy, činnost, ještě přesněji činy jako projev mravní povahy. Ježíš Kristus zná celý život a jednání.

Práce (námaha). Řec. kopos = únava, námaha v důsledku nadměrného vypětí, "dřina". Je možno uvést verzi, podle které přivlastňovací zájmeno "tvůj" za slůvkem "práce" je třeba vynechat. Tím se slovo "práce" těsněji vztahuje k trpělivosti, která ji provází. Jako by tedy Kristus říkal: Víím, co jsi udělal, a víím i o námaze a vytrvalosti k tomu potřebné.

Trpělivost. Řec. hypomone = vytrvalost (stálá, aktivní), vytrvání, doslova: "zůstávající pod".

Nemůžeš trpěti. Příliš často, dnes jako kdysi, církev ochotně "trpí" nebo shovívavě hledí na nesprávné učení a jednání ve svém středu, a to ve jménu domnělého pokoje. Kristovým služebníkům to může snad připadat snadnější, když buď u mlčet khřichu ve svých shromážděních než by se otevřeně postavili za pravdu (viz Iz 30,10; 2 Tim 4,3). Efeský sbor byl pochválen za to, že dělal jasný rozdíl mezi pravdou a bludem, ať už v životě nebo v učení, a že se pevně postavil proti bludu.

Zlých. Tj. falešných apoštolů, o kterých bezprostředně hovoří podrobněji. Velký věroučný blud se co nejdříve projeví ve velmi nesprávném jednání. Co člověk dělá, je nevyhnutelně důsledkem toho, co myslí a čemu věří (viz Přísl 4,23; Mat 12,34; 1 Jah 3,3).

Zkusil jsi (zkoušel jsi). Řec. peirazō = zkoumat, pokusit se. Efeská církev pilně prozkoumala nároky a učení těchto falešných proroků. Ignácus z 2. stol. po Kr. mluví o pilnosti efeských křesťanů, kteří čelí bludům (Ignáciův dopis Efeským IX, 1).

V jednom ze svých dopisů Jan upozorňoval věřící na příchod "antikrista" a radil jim, aby "zkoušeli duchy, jsou-li z Boha" (1 Jan 4,1-3). Naplnilo se varovné slovo Pavlovo, které před lety adresoval vedoucím efeského sboru, že mezi ně přijdou "vlci hltaví", "mluvící převrácené věci" (Sk 20,29-30). Tesalonickým radil: "Všeho zkuste; což dobrého jest, toho se držte." (1 Tes 5,21). Petr psal dlouho o "falešných prorocích" a "falešných učitelích" (viz 2 Petr 2). Porovnej s 1 Tim 1,20; 2 Tim 4,14.15. I když ze začátku nebylo lehké postihnout jemné bludy jejich učení, tito učitelé se sami projeví "po ovoci" (Mat 7,15-20).

Podobně je tomu i dnes, protože pravé "ovoce Ducha" (viz Gal 5,22.23) není plodem života těch, kteří šíří bludné učení a žijí podle něho. Uprímný křesťan, citlivý na duchovní věci, má zaslíbení, že může, bude-li chtít, odhalit nekřesťanského ducha a pohnutky, které podněcují každého učitele bludu (viz pozn. k 1 Jan 4,1; Zj 3,18).

Apoštolé. Mezi nejvážnějšími bludy, které ohrožovaly církev ke konci 1. stol., byl doketismus a určitá začáteční forma gnosticizmu. Blíže o tom mluví 5BC, str. 912-913; 6BC, str. 52-59. Přesněji nás o tom poučí raná tradice naznačující, že jeden gnostik, jménem Cerintus, navštívil Efes, podnítil neklid vůči Janovi a jeho shromáždění (viz Irenaeus: Proti bludářům III, 3.4.). Co platilo o Efesu v tehdejší době a jeho zápasech s falešnými proroky, zdá se být pravdou o církvi všeobecně.

3. Snášel jsi. Efeská obec odmítla "snášet zlé" (viz pozn. k v.2), a proto musela trpělivě snášet nevyhnutelné utrpení způsobené falešnými učiteli a pronásledování, které jí způsobili fanatičtí Židé a pohané.

Trpělivost. Viz pozn. k v.2.

Pro jméno mé. Viz pozn. ke 3k 3,16. Kristovi učedníci byli známi podle jeho jména; nazývali se křesťané. A právě pro svou věrnost tomuto jménu a odevzdanost Tomu, který byl jejich Pánem, je římská moc pronásledovala (viz 7BC, str.720) a vystavila je utrpení z rukou těch, kteří se snažili vyvrátit jejich víru.

Pracovals. Některé rukopisy toto slovo vynechávají. Originál 3. verše pravděpodobně zní: "Máš trpělivost, vytrpěl jsi mnoho pro mé jméno a neochabl jsi."

Neustal. Řec. kopiao = unavit se, vyčerpat se. Porovnej toto slovo (kopiao) u Iz 40,31, LXX; Jan 4,6.

4. První lásku. Tato "lásku" pravděpodobně zahrnovala lásku celého srdce k Bohu a pravdě jakož i lásku jedněch k druhým v bratrském kruhu i k bližním všeobecně (viz pozn. k Mat 5,43.44; 22,34-40). Snad věroučné spory podnětené falešnými učiteli vyvolaly buřičského ducha. Snad také přes všechno svědomité úsilí ze strany mnohých odolát přílivu falešného učení určitý počet věřících byl nepochybně tímto proudem víceméně zasažen. Tou měrou, jak bludné učení našlo v obci přístřeší, začaly i překážky působení Ducha svatého jako posla pravdy (Jan 16,13), který má zásady pravdy proměňovat v živou sílu při změně povahy (viz Jan 16,8-11; Gal 5,22.23; Ef 4,30 atd.). Čím více osobních Ježíšových svědků v církvi umlkalo - protože jeden po druhém umírali, a výhled blízkého Kristova návratu (viz pozn. k Zj 1,1) se začal zahalovat, plamen víry a odevzdanosti pomalu ochaboval. Dále o tom pojednává 4BC str.834-835.

5. Pohnuť svícem tvým. Viz pozn. ke Zj 1,12. Církev se zpronevěřila svému poslání Kristova vyslance. Církev "padla", ale Boží milosrdenství trpělivě nabízelo příležitost k "pokání" (viz 2 Petr 3,9).

Pakliť toho nebude (nebudeš-li činit pokání). V úvodu dopisu Efeským Ignácius píše, že sbor dbal na tuto výzvu k "pokání", "kajícnosti" a "činění prvních skutků" (viz také Ignácius, cit. dílo I. 1; XI.2).

6. Mikulášenců. Jedna z bludných sekt, které ztěžovaly duchovní život efeskému a pergamonskému sboru (viz v.15) a snad i jiným. Irenaeus ztožňuje mikulášence s jistou gnostickou sektou: "Jan, učedník Páně, zvěstuje tuto víru (bohatství Kristovo) a hlásáním evangelia chce odstranit onen blud, který mezi lidmi rozšiřoval Gerintus a dlouho před ním mikulášenci, kteří jsou výhonkem onoho poznání neprávem tak nazývaného, aby je mohl zmást a přesvědčit, že existuje jen jeden Bůh, který všechno svým slovem učinil" (cit. dílo 11.1; ANF, 1.sv.str.426). Existují také historické důkazy o jisté gnostické sektě nazývané 'mikulášenci' o století později. Někteří církevní otcové, zmiňující se o této sektě (Irenaeus, cit. dílo, I.26.3; Hippolytus: Odmítnutí všech bludů, VII.24) ztotočňují jeho zakladatele s Mikulášem Antiochijským, jedním ze sedmi diakonů (Sk 6,5). Nevíme, zda je tradice o Mikuláši diakonovi správná, může však jít o tutéž sektu, o které se zmiňuje Jan. Ve 2. stol. stoupenci této sekty podle všeho učili, že skutky těla neovlivní čistotu duše, a proto nemají žádný význam na spasení.

7. Kdo má uši. Tj. má pozorovat danou radu (viz pozn. k Zj 1,3; viz pozn. k Iz 6,9.10; Mat 11,15). Stejná slova doprovázejí zaslíbení adresovaná každému ze sedmi sborů.

Slyš. Řečtina v této větě naznačuje, že ti, kteří uslyší, poslouchají s porozuměním (viz pozn. ke Sk 9,4). Slyšení Božího slova nemá význam, když se život nezmění podle vzorů, o kterém byla řeč (viz pozn. k Mat 19,21-27).

Církvím. (Sborům) Zaslíbení adresované zde obzvláště efeskému sboru patří ve zvláštním smyslu "všem církevním sborům" apoštolské doby, jak jsou představeny efeským sborem. I když se toto poselství obzvláště týká těchto vzorů, vztahuje se i na věřící všech dob (viz pozn. k Zj 1,11).

Zvítězí. Tvar řeckého slova naznačuje, že člověk "trvale usiluje o vítězství" nebo "trvale vítězí". Ve Zjevení se často mluví o vítězství. Zaslíbení daná ve Zjevení byla zvláště drahá pronásledovaným dítkám Božím ve všech dobách. Avšak souvislost (v.2) naznačuje, že přemáhání (vítězení), o kterém je zde zmínka, je zvláštní vítězství; jde o vítězství nad falešnými apoštoly a učiteli, kteří pokoušeli věřící, aby jedli ze stromu lidského poznání. Potom pochopíme, že jejich odměnou za vítězství má být přístup ke stromu života.

Z dřeva života. (Stromu života) Viz pozn. k 1 Moj 2,9; Zj 22,2.

Uprostřed. Podobně jako v rajské zahradě (1 Moj 2,9). Umístění zdůrazňuje důležitost stromu v Božím plánu dokonalého světa.

Ráj. Viz pozn. k Luk 23,43. Zahrada Eden byla pozemským "rájem". Když bude na zemi obnoven Eden (viz PP 62; GC 646,648), země bude opět "rájem".

Aplikaci poselství efeskému sboru na určité dějinné údobí najdeme v Dodat. pozn. na konci kapitoly. O použití poselství pro skutečný sbor v Efesu pojednává pozn. ke Zj 1,11.

8. Andělu. Viz pozn. ke Zj 1,20.

Smyrnenské církve (smyrnenského sboru). Komentátoři se dlouho domnívali, že toto jméno je odvozeno od muron, jméno jedné aromatické gummy, získané z arabského stromu "balzamodendron myrrha". Tato guma se používala na balzamování mrtvých, lékárnicky jako mast a spalovala se jako kadidlo. Viz pozn. k Mat 2,11. Dnešní učenci se spíše přiklánějí k názoru, že jde o odvozeninu ze jména anatolské bohyně Samorna, kterou v tomto městě uctívali (viz 7BC str.93). O starém městě Smyrně čteme v 7BC str.91; viz mapa 7BC, str.714. Nemáme žádné zprávy o tom, kdo a kdy založil církevní sbor smyrnenský. Nikde jinde v Písmě se o něm nehovoří.

Aplikace období smyrnenského sboru na historickou církev připadá na konec 1. stol. (kolem roku 100 po Kr.) až do roku 313, kdy Konstantin uznal církev (viz Dodat. pozn. na konci kapitoly; viz pozn. k v.10). Někteří navrhnou rok 323 po Kr. jako datum domnělého císařova obrácení ke křesťanství. Měli bychom si všimnout, že proroctví 2. a 3. kapitoly nejsou, přesně řečeno, časová proroctví a že data jsou uvedena jen proto, abychom pochopili souvislost proroctví s historií.

První i poslední. Viz pozn. ke Zj 1,8.17.

Byl mrtvý (zemřel). Viz pozn. ke Zj 1,18; 2,1. Pro církev ohroženou pronásledováním a smrtí pro víru mělo zdůrazňování života v Kristu obzvláště hluboký význam.

9. Tvoje. Viz pozn. k v.2.

Skutky. Někteří rukopisy toto slovo nemají, jiné ho uvádějí. Viz pozn. v.2.

Soužení. Také úzkost, trápení, utrpení. V tomto období se zkušenost církve vyznačovala střídavým pronásledováním ze strany různých římských císařů. Tu a tam byli křesťané pronásledováni za císaře Trajána (98-117), Hadriána (117-138) a Marca Aurelia (161-180). První všeobecné, systematické pronásledování křesťanů zahájil Decius (249-251) a Valerián (253-259). Politický tlak dosáhl trvalého vyvrcholení za Diokleciána (284-305) a jeho bezprostředních nástupců (305-313). Období sboru smyrnenského je možno historicky ztotožnit s mučednickou dobou. Další staletí se vyznačovala láskou a

odevzdaností tisíců nejmenovaných mučedníků tohoto období, kteří byli "věrní až do smrti".

Chudoba. Řec. ptōcheia = žalostná chudoba (viz pozn. k Mar 12,42). Smyrnenský sbor nepochybně nebyl tak velký a nekvetl jako sousední obec efeská. Křesťané v Efesu opustili svou "první lásku", ale Smyrně se nic podobného nevyčítá. Místo toho Kristus připomíná, že jsou duchovně bohatí (viz pozn. k Jak 2,5).

Rouhání. Řec. blasfēmia = pomlouvání, rouhání vůči Bohu nebo člověku. V této souvislosti je snad lepe překládat "urážky".

Židé. Pravděpodobně Židé v obrazném a ne doslovném smyslu (s významem, že křesťané jsou nyní někdy označováni za Izraelity: viz Řím 2,28.29; 9,6.7; Gal 3,28.29; 1 Petr 2,9). Tento výraz jak je zde použit se nepochybně vztahuje na ty, kteří o sobě tvrdili, že slouží Bohu, ale ve skutečnosti sloužili satanu.

Tento obraz má svůj základ v dějinách. Ze Skutků se dovídáme, že mnohé z těžkostí rané církve vyrostly z urážlivých obvinění ze strany Židů (viz Sk 13,45; 14,2.19; 17,5.13; 18,5.6.12; 21,27). Tato situace zřejmě byla i ve Smyrně. Mluví se o tom, že ve 2. stol. Židé připravili mučednickou smrt smyrnenskému biskupu Polykarpovi. Tertullian mluví o synagogách oné doby jako o "zdrojích pronásledování" (Scopiac 10; ANF, 3.sv.str.643).

Nejsou. Byli to pokrytci.

Zběř satanova. Porovnej podobný přívlastek "pokolení ještěrců" (Mat 3,7). Jako středisko židovského společenského života byla synagoga (viz 5BC str. 56-58) nepochybně místem mnoha nešlechetných plánů proti křesťanům. Jméno satan znamená "žalobce" nebo "protivník" (viz pozn. k Zach 3,1; Zj 12,10). Židovská střediska se stala skutečně "synagogami tohoto žalobce".

10. Nebojž se nic. Viz pozn. k Jak 1,2; viz Jan 16,33.

Co trpěti máš. Nebo "budeš trpět". Smyrnenský sbor byl zřejmě významným terčem židovského pomlouvání, avšak jeho členové dosud nepocítili plný útok pronásledování. I když tamní křesťané nepochybně poznali pronásledování, které už jinde pustošilo, museli předvídat budoucí soužení, které i je očekává. Vyplývá to z tvaru zde použitého slovesa "bát se", naznačujícího, že se už báli. Kristus je potěšuje ujištěním, že navzdory budoucnosti plné pronásledování se nemusejí bát (viz pozn. k Mat 5,10-12).

Zkušeni byli. Satan je bude chtít pronásledovat proto, aby se vzdali své víry. Bůh dovolí pronásledování jako prostředek na posílení a osvědčení pravosti jejich víry. I když satan může zuřit proti církvi, Boží ruka splní svůj záměr (viz pozn. k Jak 1,2; Zj 2,9).

Římský císař Traján (98 - 117) první vyjádřil oficiálně římské stanovisko vůči křesťanství. Ve svém známém 97. dopise napsaném Pliniovi Mladšímu, svému správci v Bitýnii a v Pontu v Malé Asii, císař Traján načrtl způsob, jak zacházet s křesťany, kteří v té době byli ilegální náboženskou společností. Prikázal, že římsští úředníci nemají pronásledovat křesťany, ale když jim bude někdo předveden z jiných příčin a dokáže se, že je křesťan, má být popraven, když nebude chtít odvolat. Tento způsob, i když se jednoduše neuplatňoval, zůstal zákonem až do vlády císaře Konstantina, který ho svým tolerančním výnosem roku 313 po Kr. zrušil.

Křesťané byli tedy po celá dvě staletí ve stálém nebezpečí náhlého zatknutí a smrti pro svou víru. Jejich blaho záviselo ve velké míře na jejich pohanských a židovských sousedech, kteří je mohli nechat na pokoji, nebo si na ně před vrchností stěžovat. Toto pronásledování bylo dovolené. Císař nezahájil pronásledování křesťanů, ale dovolil, aby jeho zástupci a

místní úředníci sami rozhodli, jak křesťanství potírat. Věřící tím byli vydáni na milost různých místních správců, pod jejichž správou žili. Obzvláště v době hladu, zemětřesení, bouřek a jiných katastrof byli křesťané předmětem útoku, protože jejich pohanští sousedé se domnívali, že křesťané svým odmítáním pocty bohům přivolali jejich hněv na celou zem.

Římská vláda však někdy útočně pronásledovala církev (viz pozn. k v. 9). Přemýšliví Římané pozorovali, že křesťanství se ustavičně rozmáhá a nabývá v říši vlivu, což se vůbec neshodovalo s římským způsobem života. Uvědomovali si, že to by časem vedlo k rozkladu římského života. Častokrát nejschopnější císaři pronásledovali církev, zatímco jejich nástupcové, kteří nebrali své zodpovědnosti příliš vážně, obvykle křesťanům nepřekáželi.

První všeobecné, systematické pronásledování církve zahájil císař Decius, jehož výnos z roku 250 nařizoval všeobecné vyhlazení křesťanství mučením, smrtí a konfiskací majetku. Příležitostí pro vydání tohoto dekretu bylo tisící výročí založení Říma. Stalo se to o tři roky dříve, když byl už obzvláště zřejmý upadající stav říše v porovnání se slavnou minulostí. Křesťanství se stalo obětí beránkem. Bylo rozhodnuto pronásledovat církev, aby se zachránila říše. Toto pronásledování přestalo po smrti Decia roku 251 po Kr. o něco později se však za Valeriana ^{obnovilo} po jeho smrti opět ochablo a až do začátku panování Diokleciána církev neprocházela dalším větším pronásledováním (viz následující poznámku k výroku "deset dní").

Deset dní. Tomuto výrazu se rozumělo dvojím způsobem. Na základě zásady den za rok (viz pozn. k Dan 7,25) se vykládalo jako období doslovných deseti let císařského pronásledování od roku 303-313 po Kr. V této době Dioklecián a jeho společník a nástupce Galerius vedli nejkrutější pronásledování a vyhlazovací kampaň proti křesťanům, jaká kdy pustošila v pohanském Římě. Podobně jako Decius a Valerian před nimi, i tito vůdcové se domnívali, že církev v říši natolik zesílila a zpopulárněla, že když se křesťanství rázně nezlikviduje, je konec tradičnímu římskému způsobu života a říše se rozpadne. Proto se rozhodli církev vyhubit zákonně. První Diokleciánův výnos proti křesťanům vyšel roku 303 a zakazoval šíření křesťanství v říši.

Pronásledování začalo v armádě a rozšířilo se v celé říši. Římské správcové rozšířili svůj teror na křesťanské duchovenstvo v naději, že když budou vyhubeni pastýři, stádo se rozprchne. Hrůzy tohoto pronásledování živě vylíčil církevní historik Theodoret (církevní dějiny, I.6), který popisuje shromáždění biskupů na koncilu v Nice několik let po skončení pronásledování (roku 325 po Kr.). Někteří přišli bez očí, jiní bez rukou, které jim byly vykloubeny, jiní s tělem různě zmrzačeným. Mnozí samozřejmě dobu soužení nepřežili. Asi deset let po začátku těchto pronásledování, roku 313, vydal Konstantin edikt, zaručující křesťanům plnou svobodu jejich náboženství.

Jiní se však domnívají, že není jisté, zda "deset dní" má znamenat prorocký čas. Usuzují takto: "Co trpěti máš", "dábel", "žalář" a "smrt" jsou jmenovány doslovně, bylo by tedy zcela přirozené brát i "deset dní" doslovně. V tom případě číslo "deset" by bylo bráno ve významu přibližně deset, jak to v Písmu často bývá (viz Kaz 7,19; Iz 5,10; Dan 1,20; Am 6,9; Ag 2,16; Zach 8,23; Mat 25,1.28; Luk 15,8 atd; viz Mišna: Abot 5,1-9). Jako zaokrouhlené číslo by "deset dní" představovalo velmi krátkou dobu pronásledování, kterou skutečný smyrnenský sbor nepochybně v apoštolské době i prošel. Bylo by zcela důsledné podle zásad prorockého výkladu (viz pozn. k 5 Moj 18,15) "deset dní" aplikovat doslovně na bezprostřední historickou situaci ve Smyrně a obrazně to vztahovat na dějinné obdo-

bí představované smýrnenskou církví (viz pozn. ke Zj 1,11; 2,1.8; viz 7BC, str.725; Dodat. pozn. na konci kapitoly).

Buď věrný. Řecký tvar slovesa naznačuje: "Pokračuj ve své věrnosti." Smyrna se osvědčila jako věrný sbor.

Do smrti. Originál naznačuje myšlenku: "Až do chvíle, do které je započítána i smrt."

Koruna (věnec). Řec. stefanos = věnec, ozdoba hlavy vítězů, ne však vládařský diadém. Toto slovo označovalo odar vítězům v řeckých hrách. Zde je symbolem odměny, kterou dostanou ti, kteří zvítězili v boji se satanem.

Života. Výraz "koruna života" je možno nejlépe překládat ve smyslu "koruna, která je životem", - "koruna" je "život". Tato koruna je důkazem vítězství nad ďáblem a "soužením", které způsobil. Porovnej 2 Tim 4,8.

11. Kdo má uši. Viz pozn. k v. 7.

Kdo zvítězí. Viz pozn. k v.7. Důraz by zde pravděpodobně měl být na vítězství navzdory všemu "soužení", o kterém se zminuje v.10.

Druhá smrt. V protikladu s první smrtí, která ukončuje lidský pozemský život a po které přijde vzkříšení "spravedlivých i nespravedlivých" (Sk 24, 15). Druhá smrt je definitivní vyhlazení hříchu a hříšníků a po ní nepříjde žádné vzkříšení (viz pozn. ke Zj 20,14; 21,8).

12. Anděl. Viz pozn. ke Zj 1,20.

Pergamonské. Toto město bylo po dvě století hlavním městem římské provincie v Asii, až ho nakonec poslední jeho král Attalos III. roku 133 př. Kr. odkázal spolu s pergamonským královstvím Římu. (viz str. 95) Hned od začátku 3. stol. př. Kr. bylo město Pergamon hlavním střediskem kultury a vzdělání v helénském světě. I když v Janově době začínal jeho slávu mezi asijskými městy převyšovat Efes, Pergamon si i nadále zachoval svůj předešlý význam. Tato dvě města zápolila o prvenství. O starém Pergamonu pojednává dále 7BC, str.93; mapa v 7BC, str. 714. Význam jména Pergamon není zaručen, zdá se však, že pojem "citadela" nebo "akropolis" je jedním z jeho odvozených významů. Příznačnou zkušencostí této církve v době pergamonského období byla povyšovačnost. Z potírané a pronásledované sekty se stala nesporně populární a mocná organizace (viz pozn. k v.13).

Meč s obou stran ostrý. Podobně jako v úvodu poselství efeskému a smýrnenskému sboru jde i zde o popis oslaveného Krista (viz pozn. k Zj 1,16 a 2,1).

13. Skutky tvé. Jiné rukopisy vynechávají slova "skutky tvé, i". Srovnej pozn. k v.2.

Stolice satanova. Pergamon se vyznačoval tím, že roku 29 př. Kr. se stal sídlem prvního kultu žijícího císaře. Byl vybudován a vysvěcen chrám k další počtě bohyně Romy (zosobnění ducha říše) a císaře Augusta. Právě v době, kdy Jan napsal tato slova, byli křesťané pronásledováni proto, že odmítli uctívat císaře Domiciána (r. 81-96 po Kr.), který žádal, aby byl uctíván jako "pán a bůh". Pergamon byl také náboženským střediskem malé Asie. Byl centrem orientálních mysterijních náboženství přinesených sem z Mezopotámie s mnoha pohanskými chrámy. Označení "kdež jest stolice satanova" bylo skutečně přiléhavé (viz 7BC, str.95).

Za pergamonský úsek církevních dějin je možno pokládat dobu asi od začátku vlády císaře Konstantina r. 313 po Kr. nebo od jeho domnělého obrácení r. 323 až po rok 538 (viz Dodat. pozn. na konci kapitoly). V této době papežství upevňovalo své postavení jako vedoucí náboženská a politická moc v Západní Evropě (viz Dodat. pozn. k Dan 7) a v této době satan po-

stavil svůj trůn v křesťanské církvi. Papežství bylo zákeřnou směsí pohanství s křesťanstvím. Toto období je možno výstižně označit za "věk popularity".

Jméno. Viz pozn. k v.3.

Víry mé. Víru ve mně. Porovnej zkušenost hrdinů víry, jejichž jména uvádí Žid 11.

Antipas. Obvyklé řecké jméno sestávající z domácích slov anti = místo, pas = zkrácený tvar slova pater = otec (viz pozn. k Luk 3,1; 24,18; viz Josephus: Starožitnosti XIV. 1.3/10). Jméno vystihovalo otcovu naději, že takto pojmenovaný syn nakonec převezme jeho místo na světě. Někteří vykladači se domnívají, že křesťan toho jména z Pergamonu byl pro svou víru umučen hned na začátku, snad proto, že odmítl uctívat císaře. Je-li tomu tak, příklad a zkušenost tohoto věrného mučedníka je možno pokládat za příznačné pro nespočetné tisíce těch, kteří trpěli pro svou víru v pozdějších dobách. I když je možné, že toto jméno má symbolický smysl pro pergamonské období církevních dějin, Písmo nám pro to nedává žádný náznak.

Svědék. Řec. martys = svědek. Martýr je ten, jehož smrt svědčí o jeho víře. Zde použitý řecký výraz "věrný martýr" se shoduje s výrazem vztahujícím se na Krista ze Zj 1,5 "věrný svědek".

14. Proti tobě. O zdůraznění jednot. čísla viz pozn. k v.2.

Balámovo. Viz 4 Moj 22-24. Analogie s Balámem naznačuje, že někteří se v Pergamonu snažili rozdělit a zničit církev podněcováním takových zvyků, které byly křesťanům zakázány (viz dále pozn. o "obětování modlám", viz pozn. ke Sk 15,29). Balámovi šlo především o vlastní zájmy a ne o zájmy Božího lidu.

Modlám obětované. Jeruzalémský koncil obojí výslovně zakazoval (viz pozn. ke Sk 15,29; Řím 14,1; 1 Kor 8,1). Balám ovlivnil lid, aby "smilnili s dcerami moabskými", aby obětovali moabským bohům a "jedli", pravděpodobně z masa obětovaného těmto bohům (4 Moj 25,1.2; 31,16). Tento dvojí hřích vedl ke smíšení pohanství s pravým náboženstvím. V aplikaci na dějinné křesťanství se toto vylicení obzvláště hodí na církevní situaci v letech 313, když Konstantin uzákonil křesťanství, a o deset let později, kdy došlo k jeho formálnímu obrácení. Tento císař usiloval o sloučení pohanství s křesťanstvím ve všech možných bodech a snažil se sjednotit nejrozmanitější vlivy v říši a tak ji posílit. Přednostní, ba vládnoucí postavení, které církvi dopřál, učinilo z ní kořist pokušení, které jde vždy ruku v ruce s blahobytem a popularitou. Za Konstantina a téměř podobně si počínajících jeho nástupců se církev rychle stala politicko-církevní institucí a ztratila většinu své předešlé duchovnosti.

15. Mikulášenců. Viz pozn. k v.6.

16. Činiž pokání. Ostré napomenutí naznačuje vážné duchovní nebezpečí, které ohrožovalo pergamonský sbor.

Mečem úst svých. Viz pozn. k Zj 1,16; viz Zj 2,12. Meč představuje trest, který je následkem nekajivosti.

17. Kdo má uši. Viz pozn. k v.7.

Kdo zvítězí. Viz pozn. k v.7.

Tu mannu skrytou. Viz 2 Moj 16,14-36. Někteří se domnívají, že jde o náražku na Aronovu mannu umístěnou v nádobě a zachovanou v truhle smlouvy (2 Moj 16,33; Žid 9,4). Jedno staré židovské učení říká, že když přijde Mesiáš, "poklad manny opět sestoupí z nebe a oni budou z ní v těch letech

jíst" (2 Baruch 29,80; R.H.Charles: Apocrypha and Pseudepigrapha of the Old Testament, 2.sv.str.498). Z hlediska textu Jan 6,31-34 se zdá, že Jan zde míní mannu jako symbol duchovního života v Kristu už nyní a věčný život potom (viz pozn. k Jan 6,32.33).

Kamének bílý. Pro výklad těchto slov bylo jako řešení navrženo několik starých zvyků, avšak žádný názor plně nevyhovuje. Jedním z nejobvyklejších starých zvyků byl ten, že se pravdivost tvrzení přísězně rozhodovala bílým a černým kaménkem. S jistotou je možno říci jen to, že Jan nepochybně naráží na nějaký obřad, při kterém se odevzdával zvláštní čestný dar.

Jméno nové. V Písmu představuje často jméno člověka jeho charakter a nové jméno chce naznačit nový charakter. Nové se neutváří podle starého, ale nahraňuje ho a liší se od něho. Křesťan zde má zaslíbeno "nové jméno", tj. novou a zvláštní povahu utvořenou podle Boží povahy (viz Iz 62,2; 65,15; Zj 3,12).

Žádný neví. Zkušenost nového narození, změnu povahy, je možno pochopit jen osobní zkušeností. Snahy vysvětlit tuto zkušenost člověku, který sám není znovuzrozený, nemohou nikdy vyznít pravdivě ani úplně (viz Jan 3,5-8).

18. Andělu. Viz pozn. ke Zj 1,20.

Tyatirské. Původ a význam tohoto jména není jistý. Někteří navrhovali výklad: Tyatira = příjemná chuť práce, snad na základě "skutků" tohoto církevního sboru, o kterých se mluví v 19. verši. I když víme o ní méně než o ostatních šesti městech, můžeme říci, že stará Tyatira se vyznačovala mnohými řemesly, zručností. Řemeslům se zde dařilo. Na prvním místě byla zřejmě výroba látek (viz Sk 16,14). Tyatirští křesťané patřili zřejmě převážně k městským cechům. O starém městě Tyatíře mluví dále 7BC str.96; mapa 7BC str.714.

Poselství tyatirskému sboru je možno v církevních dějinách obzvlášť vhodně aplikovat na církev temného věku (viz Dodat. pozn. na konci kapitoly). Temný věk byl dobou, kdy lidé opravdu milující Boha a sloužící mu museli překonávat velké těžkosti a tyatirské období církevních dějin je možno nazvat věkem protivenství. Za pronásledování plamen pravdy jen blikal a téměř zhasínal.

Nastoupená cesta udávala hlavní směr v celém temném věku. Obyčejným křesťanům nebylo Písmo dostupné, a proto na jeho místo nastoupila tradice. Skutky se pokládaly za prostředek spasení. Falešné a lidské kněžství zastínilo pravé a božské kněžství Ježíše Krista (viz Dodat. pozn. k Dan 7). Reformace spočívala v podstatě v oživení a obnovení slavných pravd evangelia. Hlásala, že lidé jsou spaseni jen z víry v Krista, že jejich jediným měřítkem víry a života je Písmo a že každý člověk může jít sám k přednímu Veleknězi, Ježíši Kristu, a nepotřebuje přímluvu žádného člověka.

Syn Boží. Viz pozn. k Luk 1,35; Jan 1,14. Tento název, jako ostatní použité v úvodech poselství ostatním sborům, je odvozen z popisu oslaveného Krista ve Zj 1,13 (viz pozn. k Zj 2,1). Je zde použit určitý člen, čímž je zvlášť zdůrazněna totožnost autora poselství jakožto druhé božské osoby (viz pozn. ke Zj 1,13).

Oči... nohy. Viz pozn. ke Zj 1,14.15.

19. Tvé. Viz pozn. k v.2.

Skutky. Viz pozn. k v.2.

Láska. Řec. agapē = láska (viz pozn. k Mat 5,43.44). Textová kritika potvrzuje toto pořadí: "láska a víra a služba a trpělivost". To je souhrn

"skutků" tyatirského sboru, přičemž láska a víra jsou vnitřní základnou vnějšího projevu služby a trpělivosti.

Služba. Řec. diakonie = služba, sloužení (viz pozn. k Řím 12,7).

Věrnost (víra). Řec. pistis (viz pozn. k Řím 3,3).

Trpělivost. Řec. hupomonē (viz pozn. ke Zj 1,9).

Poslední. Tj. poslední skutky hojnější než skutky první, jak to naznačuje řecký originál. Poselství tyatirskému sboru je jediné ze sedmi, které konstatuje zlepšení. Navzdory všem těžkostem v Tyatiře zakusila tyatirská obec duchovní růst. Srovnejme s opačnou zkušeností v Efesu (v.4.5).

20. To. (Málo) V jiných předlohách je toto slovo vynecháno. Avšak některé staré řecké rukopisy uvádějí "mnoho" nebo "málo". Přednost dáme spíše výrazu: "Mám proti tobě" (viz v. 4).

Mecháváš. Řec. afiemi = dovolit, nechat působit. Sbor si nepočínal správně nejen proto, že zjevně odpadal, ale také proto, že nevynaložil vážnou snahu, aby zastavil příliv zla.

Jezábel. O historické Jezábel mluví texty: 1 Král 16,31; 18,13; 19,1.2; 21,5.16.23-25; 2 Král 9,30-37. Zdálo by se, že podpora Jezábel, kterou poskytovala Bálově službě v Izraeli (1 Král-21,25), našla v Janově době ozvěnu u falešných proroků usilujících vést tyatirský sbor nesprávným směrem. Poselství naznačuje, že zde bylo otevřenější a vzdorovitější odpadnutí než v Pergamonu (Zj 2,14). Postava Jezábel v tyatirském období církevních dějin představuje mocnost vedoucí ke středověkému odpadnutí (viz Dodat. pozn. k Dan 7; viz také pozn. ke Zj 2,18; Zj 17).

Smilnili a jedli modlám obětované. Viz pozn. ke Zj 2,14; viz také 2 Král 9,22. Tato situace byla nepochybně nejdříve v tyatirském sboru. Při aplikaci na všeobecnou církev by to znamenalo směr pohanství s křesťanstvím (viz pozn. k Ez 16,15; Zj 17,1). Tento proces se velmi urychlil za Konstantina a jeho nástupců. Všeobecně řečeno, zpopularizované křesťanství bylo formou i duchem více pohanské než křesťanské.

21. Čas. Nabídka odpuštění pro nekající prorokyni trvala určitou dobu.

Nečinila (pokání). Některé rukopisy: "Nechce se kát", tj. odmítá ho. Zde nejde o nepochopení ani o dobrovolnou nevědomost, ale o tvrdošíjný a vzdorovitý odboj.

22. Já uvrhu ji na lože. Způsob potrestání falešné prorokyně odpovídá jejímu zločinu. Zdá se, že tento výraz má svůj semitský původ a používá se, když jde o onemocnění (viz 2 Moj 21,18; Judit 8,3-LXX; Mat 9,2 - doslovně "šlakem poražený, ležící na lůžku"). Viz pozn. ke Zj 17,16.17; 18.

Kteríž cizoloží s ní. Tito nejsou blíže určeni. Srovnej s pozn. ke Zj 17,1.2.

Jestliže nebudou činiti pokání. Dveře milosti se ještě úplně nezavřely. Bůh se nikdy nestrání hříšníků, spíše oni před ním utíkají.

Z skutků svých. Přednost dáváme čtení: "Jejích skutků." Z hlediska Božího jsou hříchy Jezábel a jejích milovníků v podstatě jejími hříchy, protože ona jako prorokyně chce být vůdcem církve.

Syny. Cizoložství bylo u Jezábel dlouhodobým zvykem. Měla i děti. Obrazně by to mohlo pravděpodobně znamenat, že získala stoupence. Soud měl postihnout nejen matku, ale i její potomstvo, které po ní zdědilo její špatné povahové vlastnosti. Srovnej záhubu Achabových dětí (2 Kr 10,7).

Smrtí. Jan mohl mít na mysli znění textu Ez 33,27 (podle LXX, kde tento významný text zní): "Těch, kteří jsou v jeskyních, zabijí smrtí." V originále čteme místo "smrt" "mor" nebo "rána". Snad takový je význam "smrti" i v této Janově výpovědi.

Ledví. Ledviny se kdysi pokládaly za sídlo vůle a citů (viz pozn. k Ž 7, 10).

Srdce. Tj. mysl ve významu sídla rozumu. Kristus proniká myšlení i city. Kristův soud je spravedlivý, protože vidí a všímá si tajemství srdce (viz Ž 7,10; Jer 11,20; viz pozn. k 1 Sam 16,7).

Vám... i jiným. (v. 24) Tj. věřícím v Tyatiře. Historicky se to vztahuje na malé skupiny ve středověku, které chtěly zůstat věrné apoštolskému křesťanství. Podobná hnutí byla mimo i uvnitř formální katolické církve. Zvláště významné byly skupiny Valdenských v Evropě a Wiklifových stoupenců v Anglii. Žádná z těchto skupin neměla takovou míru evangelijní pravdy, jakou zvěstovala protestantská reformace, avšak poselství "ostatním v Tyatiře" bylo obrazem této situace. Bůh na ně nevložil žádné jiné břemeno kromě toho, aby byli věrní světlu, které dostali.

Učení tohoto. Tj. učení Jezábel (viz pozn. k v.20).

Hlubokosti. Doslovně "hloubek" ve významu "hlubokých věcí". Kristus doslovně opakuje, co sami odpadlíci pyšně prohlašují o svém učení ("jakž říkají") a označuje to za "hlubokosti satanovy". Gnostikové tvrdili, že jsou jediní, kteří znají "hluboké věci" (viz 6.sv. str.54-58).

Jiného břemena. Věrnost k světlu, které dostali, stačí.

25. Dokudž nepřijdu. "Blahoslavná naděje" (viz Tit 2,13) o blízkém příchodu Kristově byla vždy oporou křesťanům v soužení. Kristus nenaznačuje, že se vrátí ještě za života členů skutečné tyatirské církve, ani v době tyatirského úseku církevních dějin. Viz pozn. k Zj 1,1.

26. Kdo zvítězí. Viz pozn. k v.7.

Skutků mých. Tj. skutky vyjadřující Kristovu povahu. Ty jsou v příkrém rozporu se "skutky" těch, kteří se spojují s Jezábel (viz pozn. k v.22).

Moc nad pohany (moc nad národy). Srovnej s pozn. k Zj 20,4.

27. Spravovat. Řec. *piomainō* = pást v doslovném i v přeneseném smyslu, vést, ovládat, spravovat (viz pozn. k Mat 2,6). Tento citát pochází ze Ž 2,9. O době, okolnostech a způsobu Kristova rozbití národů "železným prutem" pojednává pozn. ke Zj 19,15. Židé pokládali Ž 2,9 za mesiánskou předpověď. To vyplývá z pseudoepigrafického žalmu Šalomouna 17,26 (Charles, cit. dílo, str. 649): "On (Mesiáš, syn Davidův) vyvrhne hříšníky z dědictví, zničí pýchu hříšníka jako nádobu hrncířskou. Železným prutem na kusy rozbije celou jejich postavu." Protože vykoupení budou žít a kralovat s Kristem, jsou zde představeni jako spolupracovníci v Kristově díle (viz pozn. ke Zj 12,5; 20,4).

Prut (berla). Toto slovo je přeloženo z hebrejského výrazu šebet ze Ž 2,9, může znamenat pastýřský prut (Ž 23,4), nebo žezlo (Ž 45,6) nebo trestající prut (Ž 125,3). Souvislost ve Zj 2,27 naznačuje, že "prut" zde má význam symbolu vlády i nástroje trestu.

Nádobu hrncířovou (hrnce). Viz Jer 19,1.10.11.

Strážníci budou. Vláda, o níž je zde řeč, provede nakonec zničení bezbožných. O povaze této vlády mluví pozn. k Zj 20,4.

Jakž i já vzal jsem. Viz Mat 11,27; 28,18; Jan 3,35; 5,22.27; Sk 17,31; 5BC str. 919.

28. Hvězdu jitřní. Tou je sám Kristus (viz Zj 22,16; viz 2 Petr 1,19).

29. Kdo má uši. Viz pozn. k v.7.

DODATKOVÉ POZNÁMKY KE ZJEVENÍ 2

Aplikace jednotlivých poselství sedmi sborům na sedm za sebou jdoucích období církevních dějin (viz pozn. ke Zj 2,1) zcela přirozeně naznačuje, jak celá řada dat usnadňuje pochopení souvislosti mezi poselstvími a historickými údobími. Ve snaze stanovit tato data, je třeba brát v úvahu, že 1) proroctví o sedmi sborech není časovým proroctvím v obvyklém smyslu toho slova, protože ho nedoprovázejí žádné chronologické údaje. Zájem se předně týká po sobě jdoucích zkušeností církve. Tato proroctví se značně liší od takových proroctví, jakými jsou prorocké údaje 1260 dní z Dan 7, 25, 2300 dní z Dan 8,14 a 70 týdnů z Dan 9,25. 2. Velké dějinné epochy je těžko vymezit přesným datováním. Zde jsou data v nejlepším případě spíše vhodným všeobecným mezníkem než přesnou hraniční čarou. Skutečný přechod z jednoho období do druhého je postupný. Přesto je vhodné rozhodnout o přibližných údajích; pomůže nám to zařadit poselství a jim odpovídající události dějin. Vykladači navrhovali různé údaje kromě uvedených a popisují různým způsobem jednotlivá období. Avšak obměny v datování a pojmenování nijak podstatně neovlivňují všeobecné poselství dopisů sedmi církevním sborům.

1. E f e s. Komentátoři se všeobecně shodují v tom, že období dějin představované tímto církevním sborem zahrnuje apoštolský věk a je možno ho tedy datovat od Kristova nanebevstoupení roku 31 (viz 5BC str. 257-260) po rok 100 po Kr.

2. S m y r n a. Poselství druhému a třetímu sboru symbolizují přechod od Smyrny k Pergamonu, tj. od pronásledování k popularitě. Takovým přechodem je vláda Konstantina Velikého (306-337), prvního tzv. křesťanského římského císaře. Před jeho slavným Ediktem milánským z roku 313 bylo křesťanství ilegálním náboženstvím, a proto zkusilo ze strany státu mnoho pronásledování (viz 6BC, str.47.61; 7BC, str.18.10). Vzpomenutý výnos zaručoval stejná práva všem náboženstvím říše a návrat křesťanům zabaveného majetku. V tomtéž roce zbavil Konstantin kněze občanské i vojenské služby a majetek danových poplatků. Za datum jeho domnělého obrácení ke křesťanství se všeobecně udává rok 323. Za přibližné datum přechodu ze smyrnského období církevních dějin do období pergamonského je možno pokládat rok 313 nebo 323.

3. P e r g a m o n. Inspirované slovo charakterizovalo pergamonské období jako čas kompromisu, odpadnutí a popularity, dobu, kdy římská církev upevňovala svou moc a autoritu. Podle toho připadá závěr pergamonského období na dobu úpadku císařského Říma a rozmach papežství připraveného ovládnout celé západní křesťanství (viz Dodat. pozn. k Dan 7).

Žádná z mnoha událostí nemůže sloužit jako spolehlivý mezník, označující konec tohoto období. Jedním z těchto časových údajů je svržení posledního římského císaře roku 476. Obrácení franského krále Chlodovika roku 496, prvního germánského vládce, k římskému křesťanství a spolčení zájmu se zájmy církve při dobývání jiných germánských kmenů je dalším možným mezníkem. Roku 538 dostal papež Justiniánovým výnosem plnou politickou moc na Západě.

Historici všeobecně pokládají pontifikát Gregora Velikého (590-604) za mezní údobí přechodu ze starověku do středověku. Gregor je považován

za prvního ze středověkých prelátů. On veřejně převzal úkol císaře Západu a jeho vláda byla základem pozdějších nároků papežského absolutismu.

Rok 756 znamená konsolidací papežské politické moci a nástup Francie do role tzv. "nejstarší dcery papežství" (viz 4BC, str. 837). Onoho roku si francouzský vládce Pipin podmanil Lombardy v severní Itálii, kteří ohrožovali papeže, a odevzdal mu jejich území. Tento dar, všeobecně nazývaný Papinovou donacíí, znamená začátek papežských států, které papež ovládal jako svrchovaný vládce po více než 1000 let.

Avšak ať je rok 538 jakkoliv důležitý jako začátek 1260letého období (viz pozn. k Dan 7,25), ještě větší význam má jako závěrečné datum pergamonského období. Viz 7BC, str.18-22.

4. T y a t i r a. Tyatirské období se vyznačuje papežskou nadvládou. Důležitost 1260letého období v biblickém proroctví (viz pozn. k Dan 7, 25; Zj 12,6) naznačuje, že rok 1798 by mohl dobře vyhovovat jako závěrečné datum trvání Tyatiry. Avšak z hlediska důležitosti reformace, která zlomila papežskou nadvládu, by datum 1517 mohlo též být vhodným závěrečným mezníkem (viz 4BC, str.837; 7BC, str.50). Jiní uvádějí také rok 1870 jako možný závěrečný mezník proto, že znamená zánik papežských států a začátek zvláštního postavení papeže jako "vatikánského vězně", za kterého se sám prohlásil. Avšak rok 1870 se zdá být příliš pozdním datem jednak pro 1260leté proročké období, jakož i pro ostatní období církevních dějin ze Zjevení 2 a 3.

5. S a r d y. Tento sbor představuje reformační období od roku 1517 nebo snad od roku 1798 (viz předešlou poznámku o Tyatire). Ti, kteří navrhují rok 1798 jako závěrečné datum tyatirského církevního období a začátek sardského sboru, navrhují rok 1833 jako vhodné datum jeho konce. Z důvodů níže uvedených pod heslem "Filadelfie" navrhují za závěrečné datum sardského období rok 1755.

6. F i l a d e l f i e. Tento sbor představuje velké druhé adventní probuzení. Za vhodné datum začátku tohoto období byla navržena různá data. Podle některých je to rok 1833, kdy lidé byli svědky posledního velkého znamení na nebi, které předpověděl náš Pán (viz pozn. k Mat 24,33) a který časově úzce souvisel s W. Millerovým počátečním zvěstováním adventního poselství. Jiní navrhují rok 1798, začátek "času konce" z Dan 11,35 (viz pozn.) jako přijatelné datum. Další uvádějí datum 1755, rok všeobecně uznávaný za dobu prvního ze zvláštních znamení konce předpověděných ve Zj 6,12 (viz pozn.) vzhledem k tomu, že tato volba odpovídá poraze filadelfského sboru jako církvi adventního probuzení. Adventističtí vykladači se všeobecně shodují v tom, že roku 1844 končí období filadelfského sboru a začíná dobu sboru laodicejského (viz pozn. k Dan 8,14).

7. L a o d i c e a. Jak jsme výše uvedli, rok 1844 se pokládá za začátek laodicejského církevního sboru. Jako poslední ze sedmi pokračuje toto období do konce času.

Z DÍLA E. G. WHITEOVÉ KE ZJEVENÍ 2

1 (kap. 1,16.20; Ž 121,3.4; viz EGW pozn. k Ef 5,25) Stálý zřetel na církev Poselství efeskému sboru představuje Krista chodícího mezi sedmi zlatými svícný a se sedmi hvězdami v ruce. Jeho "procházení" mezi nimi symbolizuje jeho stálý zřetel na církev. Ten, kdo stráží Izraele, nespí a nedříme. Není lhostejný. Pomocní pastýři mají zkoumat tuto obraznou řeč a věrně ji aplikovat na vlastní zkušenost, aby nezapomněli na velkou přednost, že smějí přijímat světlo z hlavního Zdroje všeho světla a poskytovat ho těm, kterým chtějí pomoci. (Dopis 4, 1908)

1-5 (1 Petr 1,5; Juda 24) Strážce chrámových nádvoří. (Cituj Zj 2,1-5) Tato slova pocházejí z úst Toho, který nikdy neklame. Obraz zjevuje věčnou bdělost. Kristus je uprostřed sedmi zlatých svícnů, prochází od jedné církve ke druhé, od jednoho shromáždění ke druhému, od srdce k srdci. Nespí a nedříme ten, který ostříhá Izraele. Kdyby se o svícný měli starat lidé, jak často by světlo blikalo a haslo! Bůh však nespěl svou církev lidem. Strážným domu je Kristus. Ten, který dal svůj život za svět, aby každý, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. On je věrný a spolehlivý strážce chrámových nádvoří...

Kristus se prochází mezi svými sbory na celé zemi. S vrcholným zájmem sleduje, zda jeho lid má duchovní úroveň potřebnou k šíření jeho království. On je přítomen v každém církevním shromáždění. Zná ty, jejichž srdce může naplnit svatým olejem, aby ho zase oni mohli šířit dále. Ti, kteří věrně šíří dílo Kristovo a slovem i skutkem představují Boží charakter, plní Pánem jim vyznačený úkol a Kristus má z nich radost (RH, 26.5.1903).

(Ef 1,1.15.16) Škodlivé následky nedbalosti. (Cituj Zj 2,1-5) V těchto slovech jsou vyznačeny podmínky přijetí u Boha. První zkušenost efeského sboru vedla k dobrým skutkům. Bůh projevil radost nad tím, že tento jeho sbor šířil nebeské světlo a v něžné, soucitné lásce projevoval Kristova ducha. V životě Kristových učedníků se měla projevovat láska, která byla v Kristově srdci, láska, která ho vedla k obětování vlastního života za lidstvo, k trpělivému snášení lidských obvinění do té míry, že byl nazván ďáblem, láska, která ho vedla k tomu, aby za své pozemské služby konal mocné uzdravující dílo.

Členové tohoto sboru však zanedbali Kristovu něžnou a trpělivou lásku. Vlastní já, jak se projevilo v dědičných rysech charakteru, poskvřnilo zásady šlechetných, dobrých skutků, kterými se vyznačovali členové efeského sboru jako křesťané. Pán Ježíš jim musel ukázat, že ztratili to, co pro ně bylo vším. Láska, která pudila Spasitele, aby zemřel za nás, neprojevovala se v plnosti v jejich životě, a proto nebyli schopni dělat čest Vykupitelovu jménu. A tou měrou, jak ztráceli svou první lásku, nabývali širšího poznání různých teorií podnícených otcem lži (MS 11,1906).

2. Viz EGW pozn. ke Gal 5,6.

2-6. Hřivna lásky se ztrácí. Toto poselství je příkladem způsobu, jakým Boží služebníci mohou dnes přinášet slovo pokárání. Po pochvalě opravdového úsilí přichází pokárání za ztrátu lásky, která je nejsvětější hrivnou. Byla to Boží láska, která zachránila padlé lidstvo od věčné smrti (MS 136, 1902).

4 (2 Petr 3,18; 2 Jan 6) Láska ke Kristu nepotřebuje vložku. "Ale mám proti tobě to, že jsi tu první lásku opustil." Slábněš a ochabuješ ve svaté horlivosti - nezapomínáš sice na její cíl, ale ztrácí se zápal. První láska ke Kristu je u obrácených lidí hluboká, plná a vroucí. Není nutné, aby se tato láska umenšovala větším poznáním a hojnějším světlem. Čím více láska poznává svého Pána, tím by měla být vroucnější...

Bůh nepřijímá nic menšího než celé srdce. Šťastní jsou ti, kteří od začátku svého náboženského života zůstali věrni své první lásce, rostli v milosti a v poznávání našeho Pána Ježíše Krista. Spolehlivý výsledek jejich obecenství s milovaným Pánem umocní jejich zbožnost, čistotu a horlivost. Získávají nebeskou výchovu, a ta se projevuje ve vroucím, usilovném a horlivém životě...

Je na nás, abychom poznali své zvláštní poklesky a hříchy, které nás obklopují temnotou, duchovně oslabují a uhašují naši první lásku (RH 7.6.1887).

4-5 (viz EGW pozn. k Zj 3,14-18; 1 Král 11,4) Duchovní úpadek bez povšimnutí. V příkrém protikladu s vícerymi uvedenými ctnostmi je obvinění proti efeskému sboru: "Ale mám proti tobě to, že jsi tu svoji první lásku opustil." Tento církevní sbor měl velké přednosti. Založil ho apoštol Pavel. V tomtéž městě byl chrám Diany, který byl co do slávy jedním z divů světa. Efeský církevní sbor narážel na velké protivenství a někteří z prvních křesťanů byli pronásledováni, a přece se někteří z nich odvrátili od pravdy, které je spojovaly s Kristovými následovníky, a místo toho přijali zvláštní satanské bludy.

Tato změna je představena jako určitý duchovní pád. "Protož pomni, odkud jsi vypadl, a čin pokání, a první skutky." To je záznam poselství. Věřící si neuvědomovali svůj duchovní pád. Nepostihli, že v jejich srdci nastala změna a že by se měli kát za ochabnutí v prvních skutcích. Bůh je však ve svém milosrdenství vyzýval k pokání, k návratu k první lásce a ke skutkům, které jsou vždy výsledkem pravé kristovské lásky (MS 11,1906).

Ztráta lásky znamená mravní úpadek. Ztrátu první lásky je možno označit za určitý mravní úpadek. Ztráta této lásky je představena jako něco, co ovlivní celý náboženský život. Bůh říká, že přijde^a pohne svícem těch, kteří ztratili tuto lásku - jestliže se nebudou kát (MS 1,1906).

6 (Juda 4) Hřích mikulášenců. Hřích mikulášenců spočívá v záměně Boží milosti za smyslnost (RH 7.6.1887).

(Řím 3,31) Učení mikulášenců. Dnes je všeobecně rozšířeno učení, že Kristovo evangelium zbavilo Boží zákon platnosti, že "vírou" jsme zbaveni povinnosti být činiteli Slova. To je však učení mikulášenců, které Kristus nekompromisně odsoudil (ST 2.1.1912).

7 (Zj 22,2) Listy stromu života. (Viz Zj 2,7) Musíme snad čekat, dokud nebudeme proměněni, abychom mohli jíst listí ze stromu života? Kdo přijímá do srdce Kristova slova, ví, co to znamená jíst listí ze stromu života. (Viz Jan 6,33-63)

Když věřící pod vlivem Ducha svatého uchopí samotnou pravdu a přijímá ji, potom jí chléb, který přichází z nebe. Přijímá Kristův život a ocenuje velkou oběť přinesenou za hříšné lidstvo.

Chlebem života je poznání, které přichází od Boha. Listí ze stromu života je určeno k uzdravení národů. Když člověk uvěří Kristovým slovům a žije podle nich, potom celou jeho bytost oživuje proud duchovního života. Tak se stáváme jedno s Kristem. Slabá a mdlá zkušenost se stává silnou. Když zachováme počátek své naděje pevně až do konce, dosáhneme věčného života.

Každou pravdu je třeba přijímat jako Ježíšův život. Pravda nás očišťuje od každé nečistoty a připravuje duši na Kristovu přítomnost. V nitru člověka se ztvárňuje Kristova podoba, naděje slávy (MS 103, 1902).

7.11.17.29 (Zj 3,6.13.22) Hluché uši pro bláznivé a nesmyslné řeči. "Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvím." "Když "slyšíte, co Duch říká cír-

a uvažujete o daném poučení, potom budou vaše uši zavřeny pro bláznivé a nesmyslné řeči okolí. Nebudete je slyšet, ani opakovat a nebudete po nich ani toužit. Když Kristus uspokojí hlad duše, znechutí se vám tyto nesmysly. Nenajdete v nich zálibu a místo nich si vyvolíte chléb z nebe (MS 92,1901).

9 Shromáždění satanovo (synagoga satanova). Shromáždění, které ovládá satan, označuje Kristus za synagogu satanovu. Její členové jsou dětmi neposlušnosti. Jsou to ti, kteří svévolně páchají hříchy a neuznávají platnost Božího zákona. Směšovat dobro se zlem a odstraňovat rozdíl mezi dobrým a zlým je dílo satanovo. Kristus chce mít církve, která usiluje o oddělení zlého od dobrého a jejíž členové nebudou dobrovolně trpět nepravost, ale vyloučí ji ze srdce a života (RH 4,12.1900).

10 Kristova odměna. V onen den posledního trestu a odměny poznají svatí i hříšníci v Tom, který byl ukřižován, soudce všech lidí. Každou korunu položí na hlavu svatých Nejvyššího Kristovy ruce - ty ruce, které byly podle rozsudku krvelačných kněží a zákonníků přibity na kříž. Jedině on může dát lidem radost věčného života (RH 22.11.1898).

2. kapitola

- 2,1 6BC 1118; DA 194; GW 13-4; 6T 413-4,418 (3TT 51); 8T 23 (3TT 213-4)
- 2,1-2 5T 435 (2TT 140)
- 2,1-5 1SM 151; 6T 421-2 (3TT 55-6); 8T 98
- 2,1-7 AA 578,586-9; 7BC 956-7; 1SM 369-70,380,387-8
- 2,2 6BC 1111; LS 322; 2SM 20
- 2,2-3 5T 538 (2TT 209-10); WM 155
- 2,4 MH 37; SD 259; 1SM 385; 2T 293; 5T 386 (2TT 127; WM 56); 8T 26; TM 167-73 (WM 99-100), 189; WM 79
- 2,4-5 2BC 1032; 7BC 961; DA 280; LS 320; PP 165; 2SM 374; 6T 368 (3TT 33); 8T 298-9 (3TT 276); TM 167-8 (WM 99-100), 275, 352,461
- 2,5 2SM 83,394; 2T 296 (1TT 255); 4T 286,403 (1TT 534); 5T 191,612 (2TT 255); 6T 426(3TT 59); 8T 80, 248 (3TT 252); TM 356,450
- 2,6 7BC 957
- 2,7 7BC 957, 988-9; Ed 302; ML 355; PP 62 (AH 539); 5T 655 (2TT 271); 6T 76; 125,289
- 2,8 DA 194; GW 13
- 2,9 7BC 958; Ev 603; LS 65, 322; 1T 59; 6T 475; TM 16
- 2,10 AA 588; 7BC 916; Ev 353; GC 41; PK 84; 2SM 256; 4T 300; 5T 71
- 2,11 7BC 957; GC 673
- 2,13 LS 322; 3T 110
- 2,14 AA 191; GC 529-30; PP 451,454; 4SG-a 49-52 (2SM 332-4); 5T 599 (2TT 240)
- 2,17 7BC 957; DA 386; GC 646 (ML 347); MH 516; ML 156; MYP 95; PP 297; 6T 150,163 (2TT 430)
- 2,23 1BC 1110; 3T 191; 4T 512
- 2,26 1SM 381
- 2,26-28 MH 516
- 2,29 7BC 957

3. KAPITOLA

1. Andělu. Viz pozn. ke Zj 1,20.

Církev Sardinské. První významné město jižně od Tyatiry. Jak Tyatira tak i Sardy byly nepříznivě situovány. Starověký zeměpisec Strabo mluví o nich jako "o velkém městě" (Geography XIII. 4.5), i když v Janově době nemohlo co do významu soutěžit ani s Efesem ani s Pargamonem. O Sardách mluví dále 7BC, str. 97-99. Význam jména není jistý, ale někteří navrhnou "píseň radosti" nebo "to, co zůstává", případně "něco nového".

Sedm duchů Božích. Viz pozn. ke Zj 1,4.

Sedm hvězd. Podobně jako obrazné vyjádření uvádějící poselství každému z ostatních sborů i toto je odvozeno z popisu oslaveného Krista v první kapitole (viz pozn. k v. 16.20).

Skutky tvé. Viz pozn. ke Zj 2,2.

Jméno. Zde "pověst". Tento sbor se vyznačoval určitým pokrytectvím, protože jeho členové nebyli tím, čím si mysleli, že jsou. Otevřeně: reformované církve odhalily význam života víry v Ježíše Krista, většinou však nakonec upadly do stavu podobajícího se do jisté míry situaci té organizace, ze které vyšly (viz 2 Tim 3,5). Jejich jméno - protestanté - naznačovalo opozici proti nepořádkům, bludům a formalismu římskokatolické církve a jméno reformace naznačovalo, že se žádný z těchto omylů neměl dostat do protestantského společenství. Viz str. 41-65.

Jsi mrtvý. Touto trpkou připomínkou začíná poselství, které pozůstává většinou z napomínání. Hřích pokrytectví vyvolal v Ježíši nejprudší obvinění náboženských vůdců jeho doby (viz Mat 23,13-33). Nyní oslavený Kristus posílá pokrytecké církvi v Sardách své nejrozhodnější pokárání. Místo aby byla "obživená" a žila v Kristu (viz Ef 2,5; Kol 2,13; Gal 2,20), jak to o sobě tato církev tvrdila, ve skutečnosti byla "mrtvá" (viz 2 Tim 3,5). Úsek církevních dějin odpovídající sardskému období odpovídá závěru reformačního úsilí a je možné ho datovat od roku 1517 do roku 1755; viz také Dodat. pozn. ke Zj 2.

Několik desetiletí po začátku reformace zakusily nové církevní sbory období prudkých věroučných sporů. Nakonec názorové rozdíly byly urovnány přijetím určitých věroučných článků, které ochromovaly další bádání v Písmu. Podobným způsobem ustálila římskokatolická církev v prvních stoletích svých dějin mnohé nauky. Národní církve, chráněné mocí a prestiží státu a ukryté pod záštitou přísných vyznání víry, se všeobecně spokojily s formou pobožnosti bez její moci. Racionalismus 17. a 18. století byl dalším významným činitelem, který přispěl k ochromení zájmu o duchovní věci. Pod vlivem vědeckých objevů začali mnozí učenci věřit, že všechno vesmírné dění je možno vysvětlit přirozenými zákony. Takto docházeli k závěru, že Boží poslání na tomto světě se omezuje na onu první příčinu a že od prvního Božího stvořitelského zásahu jde svět dále víceméně nezávisle na Něm. Myslitelé, kteří pro své nezávislé teologické názory nemohli přijmout vymezené formule protestantské ortodoxie, se někdy přiklonili k tomuto novému filozofickému racionalismu. I když racionalismus vytyčil vysoké ideály v politických a humanistických vědách, přece jen svými předpoklady ochlazoval duchovní zápal pro náboženství a to bylo v mnohém směru příznačné pro protestantismus poreformačních staletí.

2. Budiz bedlivý. O bdělosti jako křesťanské povinnosti mluví pozn. k Mat 24,42; viz také Mat 25,13.

Jiné umírající. I v odpadávajícím protestantismu bylo něco konzervujícího. Mnohé se ztratilo, ale ne všechno. Duchovní život protestantismu umíral, systém však nebyl mrtev. "Jiné" můžeme pokládat za klíč sardského období církevních dějin.

Tvých skutků plných. (dostatečné skutky) Protestantský zápal v prvních letech sliboval nástup k plnému poznání zjevené pravdy a k její aplikaci v životě. Postupem času však ochladla horlivost a zbožnost a tato církev přestala usilovat o dosažení svého cíle.

3. Pomniž tedy. Viz Zj 2,5.

Co jsi přijal. Tvar řeckého slovesa naznačuje nejen to, že sardský církevní sbor dostal pravdu, ale že jí stále má - všechno nebylo ztraceno. Naděje je vyjádřena dalším napomenutím: "Ostříhej!", což v řečtině znamená "dále ostříhej". Někteří křesťané v Sardách neodpadli, což je skutečnost jasněji vyjádřená ve v. 4.

Čiň pokání. Řec. metanoē (viz pozn. k Mat 3,2).

Zloděj. Porovnej s Mat 24,43, kde se mluví o druhém příchodu Kristově. Varování zde může zahrnovat nejen druhý příchod sám, ale bezprostřednější božské navštívení (viz Zj 2,5). Obojí může neočekávaně zastihnout ty, kteří se nekáli a nebděli (viz GC, str. 490).

4. Některé osoby. Viz pozn. ke Sk 1,15.

Nepoškrvnily roucha svého. Obrazný výraz pro mravní nečistotu, do které upadla většina členů sardské církve. Viz pozn. k Mat 22,11; viz Zj 16,15; viz také pozn. k Iz 63,6.

V bílém rouše. V protikladu k těm, kteří mravně padli, čímž poskrvnili své "roucho", věrní jsou představeni jako hodni nosit "bílé roucho". Následující poznámka "nebo jsou hodni" a použití téhož symbolu jako ve Zj 7,13.14 naznačuje, že jde o symbol jejich čistoty. Z další souvislosti jasně vysvítá, že nejde o jejich vlastní spravedlnost, ale o to, že svá roucha vybělili v krvi Beránkově. Oni dostali Kristovu spravedlnost.

Bílé roucho je také příznačným oděvem nebeských obyvatel (viz Dan 7,9; Zj 4,4; 6,11; 19,14), čímž je obrazně naznačeno "duchovní tělo" svatých (1 Kor 15,40-44; viz také v. 51-54).

5. Kdo zvítězí. Viz pozn. ke Zj 2,7.

Bude odín. Tj. oděn nesmrtelností v budoucím životě.

Rouchem bílým. Viz pozn. k v. 4.

Nikoliť nevymaži. Viz pozn. ke Sk 3,19. Obrazná řeč "nevymaži" ujišťuje kajícího hříšníka, že jeho hříchy mu byly odpuštěny, a nekajícího varuje, že jeho jméno bude vymazáno z knihy života. Jeho zvláštnost jako osobnosti přestane existovat, nebude mít více podíl mezi stvořenými bytostmi. Porovnej s GC, str. 490.

Z knihy života. Viz pozn. k Fil 4,3; viz Zj 13,8; 20,15.

Vyznám jméno jeho. Tj. uznám ho za věrného a odevzdaného následovníka. Kristus je obhájce a prostředník, velekněz všech, kteří se dožadují jeho spravedlnosti (viz 1 Jan 2,1.3; viz také Mat 10,32.33; Žid 8,1-6).

Před anděly jeho. "Širším a hlubším záměrem" plánu vykoupení je "obhájit Boží charakter před vesmírem" (PP 68; viz DA 19). Když Kristus stojí jako obhájce a velekněz svého vykoupěného lidu před Božím trůnem, dává andělským zástupům přesvědčivé svědectví, že Boží cesty jsou spravedlivé a spolehlivé. Zástupy nebešťanů vidí Boží spravedlnost obhájenou

i v jeho "neobyčejném díle" (Iz 28,21) potrestání nekajících a v odpuštění hříšníkům, kteří vírou přijímají jeho spásnou milost. Bez velekněžské přímluvy Kristovy by se mohly tyto jinak tajemné skutky Boží zdát rozumným bytostem vesmíru jako libovolné a nespravedlivé.

6. Kdo má uši. Viz pozn. ke Zj 2,7.

7. Andělu. Viz pozn. ke Zj 1,20

Filadelfské církve. Význam slova: "bratrská láska". Toto město bylo založeno asi 138 let př. Kr. a pojmenoval ho pergamonský král Attala II. Filadelfus na znamení věrnosti svému staršímu bratru Eumenovi II., který ho předcházela na trůnu. Po pustošivém zemětřesení roku 17 po Kr. ho přebudoval římský císař Tiberius; zůstalo však poměrně malým městem. Leželo asi 30 mil jihovýchodně od Sard.

Poselství filadelfskému církevnímu sboru se v historické aplikaci týká protestantismu pozdějších let 18. a první poloviny 19. století a jeho cílem bylo učinit z náboženství živou, osobní záležitost (viz pozn. k v. 2; viz Dodat. pozn. ke Zj 2). Velké evangelizační a adventní hnutí v Evropě a Spojených státech zvláštním způsobem obnovilo ducha bratrské lásky a zdůraznilo praktickou zbožnost v protikladu s pouhými náboženskými formami. Oživená víra ve spásnou milost Kristovu a v blízkost jeho návratu vyústila v hlubším duchu křesťanského obecenství, než jaký okusila církev od začátku reformace. Dále o tom pojednává 7BC, str. 67-70.

Svatý. Jde o Boha, jak se o něm mluví ve Starém zákoně (Iz 40,25; Ab 3, 3). Nový zákon vícekrát takto označuje Krista, naznačuje tak jeho božství (viz Luk 1,35; Sk 4,27.30; viz pozn. k Ján 6,69).

Pravý. Řec. alēthinos = pravý, skutečný v protikladu s falešnými bohy.

Klíč Davidův. Tento verš aplikuje Izaiášovo proroctví o Eliakimovi na Krista (Iz 22,20-22; viz 2 Král 18,18). Eliakim byl správcem Davidovy domácnosti, což bylo zvýrazněno tou skutečností, že dostal klíče domu Davidova. Kristovo vlastnictví "klíče" představuje jeho pravomoc nad církví a nad božským záměrem, který se má skrze ni dosáhnout (viz Mat 23,18; Ef 1,22). Porovnej se Zj 5,5; 22,16; viz pozn. k Mat 1,1.

Kterýžto otvírá. Tj. "klíčem Davidovým". Kristus má plnou moc otvírat i zavírat úspěšně dosáhnout plánu vykoupení.

8. Tvé. O důrazném jednotném čísle viz pozn. ke Zj 2,2.

Skutky. Viz pozn. ke Zj 2,2.

Otevřené dveře. V předcházejícím verši se mluví o Kristu, který má "klíč Davidův". 8. verš může naznačovat, že tímto "klíčem" otvírá nyní před filadelfskou církví "dveře" neomezené příležitosti k osobnímu vítězství v zápasu s hříchem a při šíření svědectví o spásné pravdě evangelia. O podobném uplatnění "dveří" jako symbolu příležitosti hovoří Sk 14,27; 1 Kor 16,9; 2 Kor 2,12; Kol 4,3.

Adventisté s.d. věří, že zakončení filadelfského období (1844) znamená začátek vyšetřujícího soudu popsaného u Dan 7,10; Zj 14,6.7 (viz pozn. tamtéž). Kristus je naším veleknězem (Žid 4,14.15; 8,1), sloužícím v nebeské svatyni "pravého stánku, kterýž Bůh vzdělal a ne člověk" (Žid 8, 2.6; viz 2 Moj 25,8.9). Obřady v pozemské svatyni pozůstávaly hlavně ze dvou částí, denní služby za hřích ve svatyni a výroční služby v den smíření, který byl pokládán za den soudu ve svatyni svatých (viz Žid 9,1. 6.7; viz pozn. k Dan 8,11.14). Z hlediska skutečnosti, že pozemská svatyně sloužila jako "obraz a stín nebeských věcí" (Žid 8,5), je logické

je logické vyvozovat, že každodenní a výroční služby pozemské svatyně měly svůj vzor v Kristově službě nebeského svatostánku. Řekněme to v symbolech pozemské svatyně, která "hřála figuru pravé" (Žid 9,24): Věříme, že náš velekněz odešel ze svatyně ve skutečný den smíření, počínaje rokem 1844 a vstoupil do svatyně svatých. Podle toho by "zavřené dveře" znamenaly dveře svatyně nebeského svatostánku a "otevřené dveře" by byly dvěma svatyně svatých, kde od té doby koná Kristus dílo smíření (viz GC, 430-431,435; EW 42). Jinými slovy: "zavřené dveře" naznačují ukončení první fáze Kristovy nebeské služby a "otevřené dveře" začátek druhé fáze. O "zavřených dveřích" v raném adventním učení pojednává dílo L.E.Froom: The Prophetic Faith of Our Fathers, 4. sv. str. 829-842; F.D.Nichol: E.G.White and Her Critics, str. 161-252. Souhrn učení o svatyni uvádí Dodat. pozn. k Žid 10.

Žádnýť jich nemůže zavřítí. Kristus rozšíří své spásné dílo a dokoná je. Člověk mu nemůže překazit ani jeho nebeskou službu ani jeho pravomoc a vládu na zemi (viz pozn. k Dan 4,17).

Máš ač nevelikou moc. Jednoduše "nepatrnou sílu", "moc". Není jasné, zda Kristus kárá filadelfskou církev proto, že má "nevelikou moc", anebo ji hodnotí, protože má vůbec moc. Kromě těch "některých" v Sardách byl tento církevní sbor "mrtvý", a je docela možné, že "neveliká moc" Filadelfiže představuje povzbudivější situaci, než jaká byla v Sardách. Skutečnost, že "neveliká moc" souvisí tak úzce s pochvalou za ostříhání Kristova slova a nezapření jeho jména, souhlasí s tímto pohledem. V "otevřených dveřích" můžeme také vidět určité pozvání ke zkušenosti ještě silnější. Církev ve staré Filadelfiji nebyla ani zřejmě velká nebo vlivná, byla však čistá a věrná. Filadelfské období církevních dějin se svou soustředěnou pozorností na Boží slovo, obzvláště prorocství Daniele a Zjevení, a na osobní zbožnost představovalo povzbudivější obraz než předcházející období.

Slova mého. Boží slovo vyjadřuje Boží vůli. Bůh zjevil svou vůli v přírodě a také prostřednictvím svých proroků a apoštolů, přímým svědectvím svatého Ducha v lidském srdci, zjevuje ji v životních zkušenostech i v příběhu lidských dějin, předně a nejjasněji však skrze Krista.

Jméno. Viz pozn. ke Zj 2,3

9. Dávámť. "Doslovně "dávám je". Gramaticky je možno výrok z 9. verše chápat v tom smyslu, že Bůh buď chce "učinit" nebo "způsobit", aby členové "satanovy synagogy" "přišli a klaněli se" u nohou filadelfských křesťanů, nekajícně, anebo že Bůh chce "dát" filadelfskému sboru několik tamějších Židů, kteří přijmou křesťanství. Souvislost zde nic určitého nenaznačuje.

Ze zběři satanovy. "tj. "některé ze synagogy" (viz pozn. ke Zj 2,9.

Přijdou a budou se klaněti. Pořadí: "přijdou", "budou se klanět", "poznají"; zdá se, že to naznačuje více než to, že křesťané staré Filadelfiže nakonec veřejně zvítězí nad svými židovskými oponenty. Těžko by duch křesťanství byl vystižen tím, že by se křesťané po způsobu pohanských vítězů mohli těšit z výhledu, že nakonec jim budou nepřátele ponížene ležet u nohou. Tato slova mohou spíše naznačovat obrácení některých z filadelfských Židů (viz 1 Kor 14,24-25), kteří poznají Boží lásku z osobní zkušenosti. Takový přírůstek členů může být důsledkem "otevřených dveří" podle Zj 3,8 a věrnosti církve Kristovu "slovu". Taková věrnost často přesvědčila i samotné pronásledovatele.

Tento výraz se může v aplikaci filadelfského období na církevní dějiny použít na označení těch, kteří nedrží krok s odhalovanou pravdou a kteří oponují těm, jež za ní jdou. Takto chápáno může jít i o dobu, kdy ti, kteří zavrhlí pravdu, vyznají veřejně svůj omyl (viz GC, str. 655).

Slova "přijdou" a budou se klaněti před nohama tvýma" pocházejí z Iz 60, 14 - LXX (viz Iz 49,23). Jako měli v dávné době přijít k Izraeli cizinci, aby se dozvěděli o Bohu (viz 4BC, str. 26-30), tak nekřesťané měli přijít ke světlu evangelia a najít spasení (viz 4BC, str. 35.36).

Ve Zj 3,9 viděli někteří ty, kteří setrvávají ve své opozici vůči pravdě, obzvláště v době, kdy je okolnosti přinutí navzdory vši nekajícnosti uznat, že ti, kteří byli věrní pravdě, jsou skutečně Božím lidem. Nic nevyklučuje možnost, aby výrok tohoto verše nemohl zahrnovat kající i nekající odpůrci pravdy, kde jedni uznávají upřímně a druzí z donucení.

Že jsem já tě miloval. Tato slova jsou pravděpodobně z Iz 43,4.

10. Slova trpělivosti mé. Tento výrok vykládají někteří ve smyslu: "moje slovo trpělivosti", tj. moje napomenutí k trpělivosti; jiní ho pokládají za poučení o Kristově trpělivosti (viz 2 Tes 3,5). Tyto dvě představy obsahuje myšlenka: "Kristus nás povzbuzuje, abychom byli trpěliví jako byl v soužení trpělivý on."

Od. Řec. ek - venku, pryč, mimo; naznačuje, že vítězové úspěšně překonají dobu soužení, a ne, že se jich nedotkne (viz pozn. k Dan 12,1; Mat 24,21. 22.29-31).

Hodiny pokušení. Nejde o určitou délku času, ať už doslovného nebo prorockého, ale o "období" nebo "čas". "Hodina" se zde užívá ve smyslu Zj 3,3. V souladu se stále opakovanými výzvami Zjevení o blízkosti Kristova příchodu (viz pozn. ke Zj 1,1) se "hodina pokušení" nepochybně vztahuje na delší čas zkoušky před druhým příchodem.

Obyvatelé země. Tento a podobné výrazy (Zj 6,10; 8,13; 11,10; 13.8.14; 17,2.8) se důsledně používají v celém Zjevení k označení nespravedlivých, které postihnou Boží soudy.

11. Koruny (věnec). Viz pozn. ke Zj 2,10.

12. Sloupem v chrámě. Metaforický "sloup" může být jistě částí metaforickeho "chrámu". Výraz "chrám" (naos) v Novém zákoně všeobecně naznačuje vnitřní část svatostánku, tj. svatyně i svatyně svatých, ne celý komplex staveb patřících kdysi k chrámu. Podle toho by zaslíbení znamenalo, že vítěz bude mít trvale významné místo v Boží blízkosti. Podobně obrazně se výrazu "sloup" užívá i v Gal 2,9; 1 Tim 3,15.

Nevyjde více. Tj. má to být trvalé. V souladu s obrazným výrazem "vyjít" by to znamenalo dobrovolný odchod z Boží přítomnosti jako v případě Lucifera (PP, str. 37). Toto zaslíbení sa může týkat jen těch, kteří zvítězí, a je trvalé. V tomto životě zůstává možnost "vyjít", v budoucím životě se však nikdo nerozhodne odejít.

Jméno Boha svého. Viz pozn. ke Sk 3,16; Zj 2,3; viz také Zj 2,17; 14,1; 22,4. Tato trvalá obrazná řeč, počínající výrazem "sloup" se musí stále chápat obrazně. Protože "jméno" předpokládá osobnost a charakter, říká toto zaslíbení, že ti, kteří zvítězí, dostanou trvalou pečeť Božího charakteru; obraz Stvořitele bude v nich plně obnoven. Tuto obraznou řeč je možno chápat také v tom smyslu, že svatí, kteří zvítězili, budou celé Božím vlastnictvím, což je potvrzeno jeho jménem, nebo znamením vlastnictví, kterým jsou poznamenáni.

Jméno města. Na sloupu není jen Boží jméno, ale i jméno Nového Jeruzaléma. Je možno to chápat tak, že vítězný křesťan je občanem Nového Jeruzaléma a má právo tam přebývat (Zj 22,14).

Nový Jeruzalém. Ne "nový" ve smyslu nějaké kopie pozemského města s tímto jménem, ale jako nebeská skutečnost pozemského předobrazu. Starý Jeru-

zalém měl být metropolí země a měl trvat věčně (viz 4BC, str. 29-30), protože však nesplnil svou určenou úlohu, jeho roli přebírá Nový Jeruzalém. Jméno Nový Jeruzalém se vyskytuje sice jen ve Zjevení, avšak v představě o něm mluví i Gal 4,26; Žid 12,22. Význam jména Jeruzalém vysvětlí z pozn. k Job 10,1.

Sstupujícího. Viz pozn. ke Zj 21, 2.

Jméno své nové. Přetí jméno napsané na symbolickém sloupu je jméno samého Krista. Přijetí Božího charakteru obsaženého v tomto jménu (viz pozn. ke Sk 3,16) je zprostředkováno Kristem. Jen na základě toho, že Bůh se stal člověkem v Ježíši Kristu, může být člověk znovu obnoven k Božímu obrazu. To se uskutečňuje darem života a Kristova charakteru věřícím (viz Gal 2, 20; DA 388). Přijmout Kristovo jméno znamená také přijmout potvrzení jeho vlastnictví (viz pozn. ke 2 Kor 1,22).

13. Kdo má uši. Viz pozn. ke Zj 2,7.

14. Andělu. Viz pozn. ke Zj 1,20.

Laodicenské. Textová kritika potvrzuje čtení "v Laodiceji". Toto jméno má znamenat "souzení lidu" nebo "souzený lid". Zdá se, že tato druhá možnost je zde výstižnější. Vzdálenost z Filadelfie do maloasijského města Laodiceje cestou je asi 40 mil (viz mapu u str. 33 v 6BC). Laodiceji založil seldžukovský král Antiochus II. Theos (261-246 př. Kr.) a pojmenoval ji na počest své ženy Laodiceje. Situovaná v údolí malé řeky Lyko, byla Laodicea v Janově době rvetoucím obchodním střediskem a byla známá výrobou vlněných látek. Leží nedaleko Koloss a Hierapolis a na začátku křesťanské éry byli v každém z těchto měst křesťané (viz Kol 4,13). V době, kdy bylo psáno Zjevení, existovala církev v Laodiceji pravděpodobně už 40 let. Pavel měl živý zájem o toto shromáždění a napsal Koloským, aby si vyměnili dopisy s Laodicejskými (Kol 4,16; viz 5BC, str. 183). O Laodiceji viz dále v 7BC, str. 100.

Amen. Přiřazení tohoto výrazu k "ten věrný a pravý svědek" ztotožňuje toto Amen s Kristem (viz Zj 1,5), který je původcem listu sedmi sborům. O významu slova "Amen" hovoří pozn. k 5 Moj 7,9; Mat 5,18. Aplikaci tohoto termínu na Krista je možno srovnat s Iz 65,16, kde v hebrejském znění Pán je označen jako 'Elohe 'amen = Bůh amen. V tomto textu je možno toto označení chápat jako prohlášení, že Kristus je pravda (viz Jan 14, 6). Podle toho se má poselství laodicejské církvi přijmout bez pochybování.

Svědek ten věrný a pravý. Viz pozn. ke Zj 1,5.

Počátek. Řec. archē, slovo, které má pasivní i aktivní smysl. Pasivní se vztahuje na to, na co se na začátku působí. Takto chápáno by znamenalo, že Kristus byl první stvořenou bytostí. Toto by bylo jistě nesprávným předpokladem, protože Kristus není stvořená bytost. Chápáno aktivně se slovo archē vztahuje na to, co zahajuje čin, na první příčinu, na prvního hybatele. V tomto chápání je Kristus označen jako Stvořitel. Takový je jasný význam daného verše, protože Kristus je stále i na jiných místech Nového zákona představován v této úloze (viz 5BC, str. 917; viz pozn. k Jan 1,3; Žid 1,2). Nápadně podobný výrok z Kol 1,15.16 četla laodicejská církev již před mnoha lety (Kol 4,16).

15. Tvé. O důrazném jednotném čísle mluví pozn. ke Zj 2,2

Skutky. Viz pozn. ke Zj 2,2.

Ani jsi studený, ani horký. V tomto obrazném výroku postihli někteří vykladači zvláštní význam pro křesťany žijící v Laodiceji. Jednou z hlav-

ních zvláštností blízkého okolí byl vodopád, nad kterým vyrážel proud horkého pramene Hierapolisu. Než se tyto vody dostaly od Hierapolisu přes údolí Loku do Laodeceje vzdálené asi 6 mil, vychladly natolik, že v blízkosti města, byly už jen vlažné. Vlažná voda byla pro Laodicejské obvyklým zjevem a výstižně charakterizovala jejich stav.

Vlažný duchovní stav laodicejského sboru byl nebezpečnější, než kdyby církev byla úplně chladná. Vlažné křesťanství si ponechává tolik formy a obsahu evangelia, kolik stačí ochromit duchovní vnímavost a utupit smysly lidu před vážným úsilím nutným pro dosažení vysokého ideálu vítězného života v Kristu. Typický laodicejský křesťan se spokojí s věcmi tak, jak jsou, a pyšní se nepatrným pokrokem, kterého dosáhl. Je téměř nemožné přesvědčit jej o jeho velkém nedostatku a o tom, jak daleko je od cíle dokonalosti.

Věříme-li, že poselství sedmi sborům představuje celý běh křesťanské církve (viz pozn. ke Zj 1,11; 2,1), musí sedmé poselství představovat zkušenost církve v závěrečném období pozemských dějin. Jméno Laodicea naznačuje poslední etapu křesťanských dějin, tj. dokonání "soudu nad lidem" (viz pozn. ke Zj 3,14) nebo "ospravedlnování lidu". Dále je v tom naznačena příprava takového lidu a dílo božského ospravedlnění se dokončí na sklonku tohoto období (viz pozn. k Dan 8,13.14; Zj 3,8; 14,6-7). Máme tedy důvod domnívat se, že laodicejské poselství se ve zvláštním smyslu vztahuje na církev od roku 1844 do konce času (viz Dodat. pozn. na konci kapitoly), a období času takto představené je možno charakterizovat jako dobu soudu.

Poselství Laodiceji se vztahuje i na všechny, kteří vyznávají křesťanství (viz 6T, str. 77). Po více než století uznávali adventisté s.d., že poselství Laodicejským se ve zvláštním smyslu vztahuje i na ně (viz James White: RH, 16.10.1856; viz 1T, str. 141-144). Uznání tohoto poselství je stálou výčitkou sebespokojenosti a povzbuzením žít celým srdcem podle vzoru dokonalého života v Ježíši Kristu (viz pozn. ke Zj 3,18).

Ó bys byl. Vlažný duchovní stav snižuje pohotovost, zpomaluje rychlou ozvěnu, ochromuje činnost. Kdyby byl laodicejský sbor studený, Boží Duch by ho mohl spíše přesvědčit o nebezpečném stavu.

Další slova nám vysvětlují, proč má "studený" stav větší naději než "vlažný". "Lepší by bylo pro Pána, kdyby vlastní vyznavači náboženství nikdy nevzývali jeho jméno. Jsou ustavičnou přítěží těm, kteří chtějí být věrnými následovníky Ježíšovými. Jsou kamenem úrazu nevěřícím" (1T, str. 188).

16. Ani studený, ani horký. Viz pozn. k v. 15; viz 1T, str. 188; 2T, str. 175.176.

Vyvrhu tě z úst svých. Obrazná řeč vlažné vody je dovedena k svému logickému závěru. Taková voda je nechutná a protivná; kdokoli se z ní napije, téměř bez přemýšlení ji vyplivne. Viz 6T, str. 408

17. Bohatý jsem. Je to možno chápat doslovně i duchovně. Laodicea byla prosperujícím městem a nepochybně se dobře dařilo i některým křesťanům. Zdá se, že tento církevní sbor nezažil žádné tvrdší pronásledování. Pýcha na pokojný vývoj přirozeně sváděla k duchovní samolibosti. Hmotné bohatství samo o sobě není zlé. Majetek však může být vlastníkovu stálým pokušením a může ho svádět k pýše a samolibosti. Proti tomu je jedinou ochranou duchovní pokora.

Křesťané chudobní na pozemské bohatství se cítí duchovně bohatí a přece je zde nebezpečí, že se budou podobat starému filozofovi, který okázale dával najevo "svou pokoru" tím, že nosil dřevé a rozedrané roucho. Pýcha domnělé duchovnosti prosvítá z dřev. oděvu. Pouhé rozumové přijetí vý-

znamných pravd, které však nepronikly do srdce, vede k duchovní pýše a náboženskému fanatismu. I Boží církev, jakkoli silná ve své organizační stavbě a bohatá na drahokamy pravdy, může se snadno stát věroučně fanatickou a nemorálně pyšnou na své bohatství pravdy. "Domýšlivost a sebeklam jsou téměř beznadějným a nevléčitelným hříchem. Brání jakémukoliv růstu" (7T, str.199-200). Pokora myšlení je právě tak důležitá před Bohem jako pokora srdce.

Zbohatl jsem. Stal jsem se bohatým, dařilo se mi. Laodicejská církev nejen o sobě prohlašuje, že je bohatá, ale také se mylně domnívá, že všechno toto bohatství je výsledkem jejího úsilí (viz Oz 12,8).

Nikoho nepotřebuji. Vrcholem laodicejského vychvalování se je falešná domněnka, že její stav už nepotřebuje žádné zlepšení. Taková sebespokojenost je skutečně nebezpečná, protože Duch Boží nikdy nepřichází tam, kde si lidé neuvědomují potřebu jeho přítomnosti, a přece bez jeho přítomnosti není možný nový život.

A nevíš. Kdo neví a navíc neví ani to, že neví, je téměř beznadějný. Nevědomost o pravém stavu, která charakterizuje laodicejské křesťany, stojí v příkrém protikladu ke Kristovu poznání pravého stavu jeho sboru, což je vyjádřeno stálým ujišťováním adresovaným každému ze sborů: "Znám skutky tvé" (Zj 2,2.9.13.19; 3,1.8.15).

Jsi. Důraz je v řečtině na podmětu: "Nevíš, že jsi to ty, kdo je bídný..."

Bídný, a mizerný, i chudý, i slepý, i nahý. Skutečný obraz podle této výpovědi je pravým opakem vychvalovačného postoje laodicejské církve. Ne-ní takového bohatství, ke kterému už by nebylo nic třeba; tato církev je ve skutečnosti tak chudá, že jí chybí oděv.

18. Radímť, abys sobě koupil ode mne. Bez tohoto úsilí nemůže laodicejská "církev" dosáhnout Kristem požadované úrovně. To, co jí nabízí, má svou hodnotu, i když spasení je zadarmo. Musí se vzdát svého starého způsobu života, má-li být skutečně bohatá, chce-li se uzdravit a nezůstat nahý. Kupovat může i ten, kdo je bez peněz (Iz 55,1).

Zlata. Zde je představeno duchovní bohatství, nabízené jako Kristův lék pro laodicejskou duchovní chudobu. Toto obrazné "zlato" můžeme pokládat za víru, skrze lásku dělající (Gal 5,6; Jak 2,5; viz COL, str. 158) a skutky, které jsou následkem víry (viz 1 Tim 6,18).

Ohněm zprubovaného. Tj. zlato, které v ohni ztratilo všechny bezcenné přísady. Nepochybně se jedná o víru, která byla vyzkoušena a pročištěna ohněm soužení (viz pozn. k Jak 1,2-5; viz Job 23,10).

Bílé roucho. Tato nabídka odpovídá laodicejské nahotě, která je v příkrém protikladu sebevědomé a nic nepotřebující pýchy (v. 17). Bílým rouchem můžeme rozumět Kristovu spravedlnost (Gal 3,27; viz pozn. k Mat 22, 11; Zj 3,4; viz 4T, str. 88). Tento obraz musel mít zvláštní význam pro laodicejské křesťany, protože jejich město se vyznačovalo výrobou látek z černé vlny.

Hanba nahoty tvé. Viz 2 Moj 20,26; Pláč 1,8; Ez 16,36; 23,29; Nah 3,5.

Kollyrium. kollyrion = malý bochník chleba. Stará oční mast byla známá podle tvaru svého balení. Nedaleko Laodiceje byl chrám frigijského boha Men Karu. K tomuto chrámu patřilo slavné lékařské učiliště a připravoval se zde oční prášek. Tato skutečnost může být pozadím naší obrazné řeči.

Obrazná oční mast, která se nabízí Laodicejským, je nebeský lék na duchovní slepotu. Má jim otevřít oči, aby poznali vlastní duchovní stav.

Je to dílo svatého Ducha (viz Jan 16,8-11). Jen jeho přesvědčením se duchovní slepota může odstranit. Tato oční mast může znamenat i onu duchovní milost, která uschopňuje křesťana postihnout pravdu a blud, spravedlnost a nepravost (viz 4T, str. 88).

Abys viděl. Tj. viděl hřích, jak ho vidí Bůh, a uvědomil si svůj skutečný stav - to je předpoklad pokání.

19. Milují. Řec. fileō = milovat (jako miluje přítel vroucí a čistou láskou). Porovnej Kristovu lásku vůči filadelfskému sboru vyjádřenou slovem agapaō (v. 9). O rozdílu těchto dvou výrazů mluví pozn. k Mat 5,43.44; Jan 11,3; 21,15. Toto nové ujištění o Kristově lásce ukazuje, že Laodicejští nejsou bez naděje (viz Dodat. pozn. na konci této kapitoly). Ba jsou vlastně zvláštním předmětem jeho pozornosti. Svou lásku k nim vyjadřuje Kristus trestem v naději, že je to přivede k pokání (viz Přísl 3,12).

Kárám. Cílem každé pravé léčivé lázně je přivést bloudícího k poznání a povzbudit ho k novému rozhodnutí.

Trestám. Řec. paideyō = vychovávat děti, trestat, obzvláště ve smyslu rodičovského trestu za účelem nápravným a výchovným. Trest na křesťany přichází tehdy, když přehlízejí a zanedbávají Kristovo napomenutí. Ani jeho kárání nebo trest nejsou výrazem hněvu - jako když člověk ztrácí rozvahu a neovládne se - ale projevem pravé lásky, jejímž motivem je vést hříšníky ku pokání.

Zdalo by se, že laodicejská církev nebyla dosud pronásledována jako ostatní sbory, protože tu není ani náznak o prožitém utrpení. Kristus jí však připomíná, že nemůže trvale pokračovat v polovičatosti; aniž by byla léčivým způsobem trestána. Za více než půl století po Janovi přišlo podle všeho na laodicejský církevní sbor pronásledování (viz Eusebius: "Církevní dějiny" IV. 26; V24).

Rozhorliž se tedy. Řec. zēloō - pochází ze stejného slovního základu jako slovo zestos = horoucí; laodicejské církvi chyběla právě tato vlastnost (v.15). Laodicejská církev dostala výzvu, aby byla vroucí a nadšená, a to je výsledek pravého pokání, posvěcení a odevzdání se Kristu.

Čiň pokání. Řec. metaneoō (viz pozn. k Mat 3,2). Sloveso je v jednotném čísle a zdůrazňuje osobní, individuální povahu tohoto napomenutí. Pokání, podobně jako spasení, se neděje masově. Duchovní zkušenost má spásnou cenu jen pro jednotlivce samého. Tento nový postoj zármutku nad minulostí a horlivostí pro budoucnost je Kristovým záměrem pro laodicejskou církev. Viz Dodat. pozn. na konci kapitoly.

20. Stojím. Tvar řeckého slovesa naznačuje, že Kristus se postavil ke dveřím a zde také zůstává. Nikdy se neunaví nabízením své požehnané přítomnosti všem, kteří ho chtějí přijmout.

U dveří. Nejde o dveře příležitosti z v. 8, ani o dveře spasení (viz Mat 25,10; Luk 13,25). Tyto dveře zavírá a otvírá Bůh. Jde zde o dveře, nad nimiž rozhoduje člověk a každý je může otevřít a zavřít podle své vůle. Kristus čeká na rozhodnutí každého. Jsou to dveře lidské duše. Svou láskou, svým slovem i svým jednáním klepe Kristus na dveře citů; svou moudrostí na dveře rozumu; svou milostí na dveře svědomí a svým zaslíbením na dveře lidských nadějí.

Tato slova je možno také vykládat tak, že Kristus stojí u dveří lidského života, ba lidských dějin, připraven kdykoliv vstoupit a požehnat svůj očekávající lid svou přítomností (viz Mat 24,33; Luk 12,36; Jak 5,9).

Večeřet. ῥεσ. δεῖπνεῶ = jídlo, zvláště hlavní jídlo, tj. večerní (viz pozn. k Luk 12,14). Tato slova je možno vykládat ve smyslu účasti na velké večeri nebeské svatby ze Zj 19,9. Blaženost budoucího života si Židé obvykle představovali jako hostinu (viz pozn. k Luk 14,15.16).

S ním. Máloco lépe vystihuje společenství a obecenství než účast při společném jídle. Kristus zaslubuje těmito slovy svou účast na našich zkušenostech a zve nás k účasti na jeho zkušenostech (viz Gal 2,20; Žid 2,14-17).

21. Kdo zvítězí. Viz pozn. ke Zj 2,7.

Dám jemu seděti. Viz Mat 19,28; Luk 22,30; viz 1 Kor 6,2; pozn. k Mat 25,31.

Na trůnu svém. Vítěz bude mít podíl na slávě i moci Kristově, jako i Kristus má podíl na slávě a moci svého Otce.

I já zvítězil jsem. Viz pozn. k Jan 16,33. Jen na základě Kristova vítězství může člověk doufat ve vítězství.

Se svým Otcem. Viz Mar 16,19; Ef 1,20; Žid 1,3; 8,1; 12,2.

22. Kdo má uši. Viz pozn. ke Zj 2,7.

DODATKOVÁ POZNÁMKA KE ZJEVENÍ 3

Přísný a nekompromisní tón laodicejského poselství svádí některé k závěru, že pro křesťany tohoto "církvního sboru" není naděje, pokud jeho členové nepřejdou do "sboru filadelfského". Takový závěr však neodpovídá ani souvislosti ani správným zásadám výkladu. Podívejme se na pozn. ke Zj 1,11 a povšimněme si následujících bodů:

1. Zmíněná rada předpokládá, že filadelfský "sbor" (církve) existuje současně s laodicejským "sborem" (církví). Když však připustíme možnost současné existence filadelfské a laodicejské církve, můžeme podobně připustit současnou existenci kterýchkoliv nebo i všech církvních sborů. Podobně jako je možno duchovně se stěhovat z laodicejského do filadelfského sboru, není důvodu, proč by nebyl rovněž možný a žádoucí přechod například z církve laodicejské do efeské nebo ze sardské do smyrnenské. A co více, byla-li by možná současná existence dvou nebo více církvních období, ztrácí se postupnost, jednotlivá poselství přestávají mít jakýkoliv zvláštní chronologický vztah k dějinám a nezůstává žádný spolehlivý důvod domnívat se, že laodicejské poselství má vůbec nějaký zvláštější význam pro naši dobu než pro kteroukoliv jinou.

Poselství kterémukoliv ze sedmi "sborů" se zvláště vztahuje na křesťanskou církev v tom-kterém dějinném období jen za předpokladu, že "sedm sborů" představuje sedm po sobě jdoucích období křesťanské éry a že každé poselství se zvláště týká jen jednoho časového období. Jen tak mohou být křesťané toho-kterého období členy určitého "církvního sboru" a jen tak se může poselství Laodiceji vztahovat zvláštním způsobem na "církvní sbor" naší doby. Jestliže tedy sedm "církví" následuje chronologicky za sebou a jestliže se vztahují na zvláštní dějinná období, potom křesťané jednoho období nemohou duchovně putovat do druhého.

2. Domněnka, že když Laodicejští chtějí být spaseni, musí opustit svou "církve" a stát se filadelfskými, se zakládá na představě, že "každá "církve" představuje zvláštní duchovní stav nebo situaci. Ve skutečnosti každá ze sedmi církví má své vlastní problémy a dotyčná rada, napomenutí a zaslíbení, které jsou jí adresovány, se týkají jí samé. Tak je také pravdou, že některé "sbory" jsou v lepším duchovním stavu než jiné.

Je zcela správné, když upřímný křesťan kteréhokoliv dějinného období touží po žádoucích vlastnostech a různých zaslíbeních daných všem církvím. Podobně by se měl snažit o odstranění nežádoucích vlastností, dbát výstrah a napomenutí, které mu byly adresovány. Z tohoto hlediska jsou tedy poselství svou povahou nadčasová a upřímný čtenář je vztahuje na vlastní zkušenost na základě osobních potřeb a ne na základě času, ve kterém žije. Nijak nemusí obrazně přecházet z jedné církve do druhé.

3. Všeobecně řečeno, kromě sardského a laodicejského sboru dostala každá církev určitou pochvalu; kromě Smyrny a Filadelfije byly pokárány všechny církevní sbory a zaslíbení bylo dáno všem sedmi církvím. "Církevní sbory" měly tedy žádoucí i nežádoucí členy. V žádném případě však Kristus neradí věrným členům domněle nevěrné "církve" duchovně přestupovat do druhé církve, jejíž duchovní stav se jeví příznivějším. Kdyby to tak byl myslel, právem bychom očekávali určitou jasnou výzvu, aby věřící opustili například sardský nebo laodicejský sbor. Podobně jako ve Zj 18,4 čteme výzvu k opuštění Babylona. V Písmu však nečteme žádnou takovou výzvu v souvislosti s Laodicejí nebo s kteroukoliv jinou církví. V každém případě byl lék proti převládajícímu zlu jasně a jednoznačně v radě předložen: "Čin pokání." Věrní křesťané v efeském "církevním sboru", který "padl" a opustil první lásku, nedostali radu, aby se přestěhovali do smyrnenského církevního sboru (viz Zj 2,4.5). Členové pergamonského období, ve kterém se vyskytovalo učení Balámovo a názory Mikulášenců (v. 14.15), nedostali radu, aby přešli do Efesu nebo Smyrny. "Církev" sardská byla téměř mrtvá (Zj 3,2), ale její věrní členové nedostali pokyn, aby přešli do Filadelfije. Podobně věrní křesťané z laodicejského církevního období nedostali radu, aby se stali Filadelfskými - alespoň ne od Krista, věrného Svědka Laodicejských. Tito věřící však dostali příkaz, aby "činili pokání" a aby v Kristu našli lék pro všechny své povahové nedostatky (v. 18 až 20).

Názor, že křesťan může zlepšit své spásné možnosti únikovým mechanismem duchovního stahování se a uskutečněním nějaké domnělé vyšší spravedlnosti, než jakou mají ostatní křesťané, zcela odporuje učení našeho Pána (viz Luk 18,9-14). V podobenství o kokuolu (Mat 13,24-30.37-43) majitel pole přikázal, aby obojí, pšenice i koukol, "rostly spolu až do žně". Lidé neměli vytrhávat koukol a neměli ani pšenici přesazovat do jiné půdy. Až když anděl pověřený žní posbírání pšenici do Boží stodoly a koukol spálí, nastane všeobecné oddělení spravedlivých od bezbožných (viz Mat 13,30.39 až 42).

Členové starého laodicejského církevního sboru by nijak nebyli zlepšili svůj duchovní stav, kdyby se byli odstěhovali do města Filadelfie. Laodicejská církev nemá podle Božího plánu duchovně putovat do jiné z apokalyptických církví, ale usilovat o důkladnou změnu srdce a života (viz pozn. ke Zj 3,18-20). Každé jiné navrhované řešení na odstranění laodicejských neduhů může vést jen k pokrytectví.

4. Je pravdou, že žádná jiná "církev" není tak ostře kárána jako sbor laodicejský, ale je také pravdou, že žádný jiný sbor nedostal něžnější důkaz Kristovy lásky, užšího obcenství s Pánem nebo slavnější odměnu (viz Zj 3,19-21). V laodicejském poselství se nemluví o podmíněném zavržení o nic více než v poselstvích adresovaných ostatním církevním sborům. Kdyby duchovní chduoba Laodicejských přesahovala možnost nápravy, věrný Svědek by jim nenabízel "zlato". Kdyby jejich duchovní slepota byla nevléčitelná, nenabízel by jim nebeskou "oční mast". Kdyby jejich duchovní "nahota" byla beznadějná, nenabízel by jim své vlastní "bílé roucho" (viz pozn. ke Zj 19,17.18). V Laodiceji (v.21) jsou zřejmě vítězi jako v každém z předcházejících období církevních dějin a právě těmto Laodicejským platí zaslíbení, že budou sedět s Kristem na jeho trůnu.

Z DÍLA E. G. WHITEOVÉ KE ZJEVENÍ 3

1 (2 Kor 4,7; Gal 2,20; Fil 1,21; 3,8) Věrní šafáři sami nad sebou. (Cituj Zj 3,1) Bůh vyzývá svou církev, aby provedla změnu. Ale skutkům jejich členů chybí Ježíšova láska. Kolik jich padlo, protože záchranu hledali ve vlastním vyznání! Kolik jich jde do zahynutí, protože usilovali jen o jméno! Když má někdo jméno úspěšného evangelisty, nadaného kazatele, muže modlitby, muže víry, muže zvláštní zbožnosti, je v určitém nebezpečí možného ztroskotání víry v případě, že Bůh dopustí na člověka malé zkoušky. Udržet si toto jméno si často vyžádá od člověka velké úsilí.

Kdo žije v obavě, že si jej jiní patřičně neváží, ztrácí ze zřetele Toho, který jediný nám umožňuje chválit Boha. Buďme věrnými šafáři sami nad sebou. Odvráťme zřetel od sebe a usměrněme ji ke Kristu. Potom budeme bez jakýchkoliv obav. Cokoli vykonáme, ať se nám to bude zdát jakkoliv skvělé, zůstane bez ceny, když to nevykonáme v Ježíšově lásce. Člověk může být nábožensky až příliš činný, a přece - pokud ve všem mluvení a jednání nebude Kristus, člověk to činí jen k vlastní slávě (Dopis 48, 1903).

1-3 Pomniž tedy, co jsi přijal. Určité varovné napomenutí platí pro dobu, kdy bludy přijdou jako zloděj, aby připravily Boží lid o víru, kdy věřící budou muset neochvějně bdít a stále se mít na pozoru proti svodům nepřitele.

V Sardách se mnozí obrátili skrze kázání apoštolů. Přijali pravdu jako jasné a zářící světlo. Někteří však zapomněli na to, jak obdivuhodně pravdu přijali, a Ježíš pokládal za potřebné poslat jim varovné napomenutí. Staří průkopníci padali jeden po druhém a některé unavilo časté opakování pravd. Toužili po nějakém novém učení, které by se více líbilo většímu množství lidí. Mysleli si, že potřebují určitou obdivuhodnou změnu a ve své duchovní slepotě nepostihli, že jejich rozumování může vykořenit všechny minulé zkušenosti.

Pán Ježíš však viděl konec od začátku. Po Janovi jim poslal varovné poselství: "Pomniž tedy, co jsi přijal a slyšel, a ostříhej a čin pokání. Pakli bdítí nebudeš, přijdu na tě jako zloděj,..". (MS 34, 1905).

(2 Tim 2,23-26) Nebezpečná sofistika. (Cituj Zj 3,1-3) Mezi lidmi, kterým byla poslána tato zvěst, byli takoví, kteří slyšeli a které přesvědčilo kázání Jana Křtitele; ztratili však víru, ze které se kdysi radovali. Jiní zase přijali pravdu Kristovy zvěsti a byli kdysi vroucími věřícími, ztratili však svou první lásku a duchovně zeslábli. Nezachovali počátek své naděje pevně až do konce. Měli jméno, že žijí, pokud však šlo o šíření spásného vlivu, byli mrtví. Měli jen formu zbožnosti bez moci. Spekulovali o bezpodstatných otázkách, které jim Pán nedal k řešení, až se z těchto otázek staly hory a odloučily je od Krista a jednoho od druhého...

"Znám tvé skutky, že máš jméno, že žiješ, ale jsi mrtvý." Vnější forma nemá u Boha ceny. Formální náboženství bez lásky k Bohu v duši je úplně bezcenné. "Bdi a upevňuj jiné umírající." To je náš úkol. Mnozí duchovně umírají a Pán nás vyzývá, abychom je posilovali. Boží lid má být pevně spojen pouty křesťanského společenství a má se posilovat ve víře vzájemným svědectvím o svěřené pravdě. Nikdy by neměli trávit čas žalováním a odsuzováním jeden druhého (RH, 10.8.1905).

1-4 Žid 4,13) Zvažování charakteru. (Cituj Zj 3,1-3) Rozsuzování, o kterém mluví Kristus při zvažování charakteru těch, kteří přijali jeho jméno, když se stali křesťany, vede nás k tomu, abychom si plněji uvědomili, že každý jednatel je pod jeho dohledem. Zná myšlenky a záměry

srdce právě tak jako každé slovo a činy. Ví všechno o naší náboženské zkušenosti; ví, koho milujeme a komu sloužíme (MS 81,1900).

1-5 (Mat 22,14) Někteří věrní jedinci v Sardách. O sardském sboru čteme, že měl několik málo věrných jednotlivců mezi mnohými, kteří zlhosejněli a zlehčili svou odpovědnost vůči Bohu. "Ale máš některé osoby i v Sardis, kteréž nepoškrvnilly roucha svého, protože budouť se se mnou procházeti v bílém rouše; nebo jsou hodni." Kdo může mít takovou přednost, aby mohl být započten mezi těchto několik jednotlivců v Sardách? Jsi to ty? Jsem to já? Kdo mezi ně patří? Neměli bychom se nad tím zamyslet, abychom poznali, koho Pán míní, když říká, že "někteří" jednotlivci nepoškrvnilly bílé roucho svého charakteru? (MS 81, 1900)

(Verše 14-18) Čtème 3. kapitulu Zjevení. V poselství sardskému církevnímu sboru čteme o dvou stranách - ti, kteří mají jméno, že žijí, ale jsou mrtví; a ti, kteří se snaží zvítězit. Studujme toto poselství, které se nachází ve 3. kapitole Zjevení. (Cituj Zj 3,1.2) Kdo jsou ti, kteří vlastně umírají? Proč je to s nimi tak zlé? Objasňují to slova: "Neboť jsem nenalezl skutků tvých plných před Bohem." (Cituj verše 3-5)

Toto poselství je posláno i dnešní církvi. Vyzývám členy naší církve, aby četli celou 3. kapitulu Zjevení a podle ní sa zařídili. Poselství laodijské církvi se obzvlášť vztahuje na dnešní Boží lid. Je to poselství vyznávajícím křesťanům, kteří se natolik připodobnili světu, že se ztrácejí každý rozdíl. (Cituj verše 14-18) (RH, 20.8.1903)

3 (Žid 3,6; 4,14; 10,23) Ostříhej. "Fomniž tedy, co jsi přijal a slyšel, a ostříhej, a čin pokání." Znovuzrození lidé pamatují, s jakou radostí a potěšením přijali nebeské světlo a jak dychtivě toužili každému vyříkat své štěstí...

"Ostříhej." To neznamená vlastní hříchy, ale ostříhej útěchu, víru, naději, kterou Bůh dal ve svém Slově. Nikdy se nedej znechutit. Znechucený člověk nic nedokáže. Satan tě chce zmalomyslnět a říká ti, že sloužit Bohu nemá smysl, že se nevyplácí a stačí se těšit a radovat ze světské radosti. Avšak "co prospěje člověk, kdyby celý svět získal a své duši by uškodil?" Světskou radost můžeš získat na úkor budoucího světa, ale stojí to za takovou cenu?

Máme ostříhat a žít podle světla, které přijímáme z nebe. Proč? Proto, že Bůh chce, abychom uchopili věčný život a byli mu pomocnou rukou při zvěstování světla těm, kteří nechápou, jak je miluje. Když jste se odevzdali Kristu, dali jste slavný slib v přítomnosti Otce, Syna i Ducha svatého - tří osobních, nebeských bytostí. "Ostříhejte" tento slib.

"A čin pokání." Život, který žijeme, má být ustavičným pokáním a pokorou. Potřebujeme se ustavičně kát, abychom stále vítězili. Když máme pravou pokoru, máme vítězství. Nepřítel nemůže z Kristovy ruky vyrvat ani jediného, kdo prostě důvěruje jeho zaslíbením. Když duše důvěruje a pracuje v poslušnosti, mysl je povolná božskému vlivu a její chápání osvěcuje božské světlo. Jaké přednosti máme v Ježíši Kristu!

Pravé uvědomnění si pokání před Bohem nezotročuje člověka a nevede k zármutku, jaký projevují účastníci pohřbu. Máme být radostní a ne smutní. Zarmucovat nás může vždy jen to, že zatímco Kristus dal za nás svůj převzácný život, my sami jsme tolik let svého života věnovali službě mocnostem temna. Zármutek nám může svírat srdce při pomýšlení, že zatímco Kristus dal všechno pro naše vykoupení, my jsme ve službě nepřítel marnili čas i schopnosti, které nám Pán svěřil, abychom je použili k slávě jeho jména. Pokání máme činit proto, že jsme se všemožně nesnažili poznat převzácnou pravdu, která nám pomáhá uplatnit víru, která působí skrze lásku a očišťuje duši.

Při pohledu na ty, kteří jsou bez Krista, měli bychom se vžít do jejich postavení a místo nich cítit pokání před Bohem; neměli bychom mít pokoj, dokud je nepřivedeme k pokání. Když vykonáme všechno, co pro ně vykonat můžeme a přece nečiní pokání, potom hřích leží před jejich dveřmi, my však máme i nadále cítit v srdci zármutek nad jejich postavením a ukazovat jim cestu k pokání, snažíce se vést je. Krok za krokem k Ježíši Kristu (MS 92,1901).

4 Viz EGW pozn. ke Zj 19,7-9; Žid 2,14-18

4-5 (Luk 12,8) Prav. ví, oddaní a věrní. (Cituj Zj 3,4,5) Takovou odměnu dostanou ti, kteří získali čistý a neposkrvněný charakter, kteří se před světem pevně přidrželi víry. Ježíš Kristus vyzná jejich jména před Otcem a jeho anděly. Byli pravdiví, oddaní a věrní. Bez ohledu na špatnou nebo dobrou pověst žili podle pravdy a zvěštovali ji (MS 26,1905).

(2 Kor 4,17.18) Věčná tíha slávy. "Ale máš některé osoby i v Sardis, kteréž neposkrvnily roucha svého, protože budout se se mnou procházeti v bílém rouše; nebo jsou hodni." Tuto čest dostali pro svou víru. V tomto životě se nevychloubali a duševně nepodléhali marnivosti. Neochvějnou touhou, čistou, svatou vírou uchopili zaslíbení věčného bohatství. Jejich jedinou touhou bylo podobat se Kristu. Stále se drželi vzoru spravedlnosti. Dostali věčnou tíhu slávy, protože na zemi chodili s Bohem, zůstali bez poskrvny světa a svým bližním zjevovali Kristovu spravedlnost. Spasitel o nich říká: "Budou se se mnou procházeti v bílém rouše ve světě, kteří jsem jim připravil." (Cituj Zj 3,5) (RH, 10.8.1905)

4.5.10 (1 Kor 10,12.13) Zaslíbení vítězství. (Cituj Zj 3,4,5) Tato slova jsou dána lidu, který je ve světě, snáší pokušení a svůdné, klamné vlivy. Když budou upírat svou mysl na toho, který je jejich sluncem a záštitou, špína a temnota, které je obklopují, nenechají na jejich rouchu ani skvrnu. Budou chodit s Kristem. Budou se modlit, věřit a pracovat pro záchranu hynoucích. Snaží se přetrhnout pouta, kterými je satan svázal a nebudou zahanbeni, když budou vírou chodit s Kristem. Velký nepřítel bude útočit pokušeními a svody, aby mařil lidské úsilí, ale když člověk doufá v Boha, když je skromný, tichý a pokorný srdcem a jde cestou Páně, nebe se raduje, protože jistě zvítězí. Bůh říká: "Bude se procházet se mnou v bílém rouše, protože je hoden." (MS 97, 1898)

5 (Zj 13,8; viz EGW pozn. ke Zj 7,9; 20,12-15) Andělé zvažují mravní hodnotu. Kristus říká vítězi: "Nevymaži jméno jeho z knihy života." Jména všech těch, kteří se odevzdali Bohu, jsou zapsána v knize života a Bůh nyní zkoumá jejich charakter. Boží andělé zvažují mravní hodnotu. Pozorují rozvoj charakteru živých, aby viděli, zda jejich jména mohou zůstat v knize života. Čeká nás zkouška, která nám umožní, abychom roucho svého charakteru vyprali a zbílili v Beránkově krvi. Kdo to vykoná? Kdo odstraní ze svého srdce hřích a sobeckost? (MS 138)

6.13.22 Viz pozn. EGW ke Zj 2,7.11.17.29

8. Otevřené dveře. Věrný Svědek říká: "Hle, postavil jsem před tebou dveře otevřené. Děkujme Bohu srdcem, duší i hlasem a učme se přistupovat k němu jako otevřenými dveřmi, věříce, že mu směle můžeme předkládat své prosby a že on je vyslyší a naplní. Jen tehdy, když budeme živě věřit, že jeho moc nám může pomoci, získáme sílu, abychom mohli bojovat boj Hospodinův se zárukou vítězství (RH, 9.7.1908),

(Žid 10,19.20) Dveře spojení. Věrný Svědek nás ujistil, že nám nechal otevřené dveře, které nikdo nemůže zavřít. Ti, kteří usilují o to, aby zůstali Bohu věrní, mohou přijít o mnoho předností světa; cestu mohou mít zatarasenu a v práci jim mohou překážet nepřátelé pravdy, ale není moci, která by mohla zavřít dveře, které je spojují s Bohem. Křesťan sám může

zavřít tyto dveře povolností hříchu nebo zavržením nebeského světla. Může odvrátit ucho, aby neslyšel poselství pravdy a tím zrušit duchovní spojení mezi sebou a Bohem... Jinak ani člověk ani satan nemohou zavřít dveře, které nám Kristus otevřel (RH, 26.3.1889).

Světlo z nebeského prahu. (Cituj Zj 3,8.9) Kdykoliv jsme v pokušení, máme pamatovat na otevřené dveře. Žádná moc nám nemůže zastínit světlo slávy, které září z prahu nebe a osvěcuje celý žebřík, po kterém máme vystupovat, protože Pán nám dává sílu svou silou, odvahu svou odvahou a světlo svým světlem. Když přemůžeme mocnosti temna, když světlo Boží slávy osvítil svět, potom uvidíme a budeme chápat jasněji než dnes. Kdybychom si jen uvědomili, že nás obklopuje Boží sláva, že nebe je blíže zemi, než si myslíme, potom bychom měli už v přípravě pro nebeskou vlast nebesa ve svých domovech (MS 92,1901).

14-18 (viz pozn. EGW k v.1-5; 2 Kor 5,17) Odhalení našeho stavu. Poselství laodicejské církvi zjevuje náš stav jako lidu (RH, 15.12.1904)

Poselství pro lenivé pracovníky na vinici. Laodicejské poselství je posláno lenivým pracovníkům na vinici Páně (MS 26,1905).

(Řím 2,17-24). Na koho se vztahuje laodicejské poselství? Poselství laodicejské církvi se vztahuje na všechny, kteří mají velké světlo a mnoho příležitostí a přece si je necení (RH, 11.3.1902).

(Zj 2,4.5) Nedostatek vroucí lásky. Poselství laodicejské církvi se vztahuje na náš stav. Jak jasně je vystiženo postavení těch, kteří si myslí, že mají celou pravdu, kteří se pyšní svým poznáním Božího slova, i když jeho posvěcující moc nepůsobila v jejich životě. V jejich srdci není vroucí láska vůči Bohu, i když právě tato vroucí láska pomáhá lidu Božímu být světlem světa (RH, 23.7.1889).

Laodicejské poselství pro adventisty. Poselství o laodicejské církvi se jedinečně vztahuje na nás jako na lid. Dlouho jsme byli na ně upozorňováni, ale patřičně jsme si ho nevážili. Je-li pokání vážné a hluboké, jednotliví členové církve budou usilovat o nebeské poklady (Cituj Zj 3,18). Kolik lidí však vidí věci v nesprávném světle, které jim připravil satan.

V misijním úsilí můžete projevit velkou horlivost a přece to nemusí před Bohem nic znamenat, protože tato horlivost je porušena sobectvím a má ostrou příchuť vlastního já; je to poskrvněná a porušená oběť. Když dveře srdce nebudou otevřeny Ježíši, když on nebude bydlet v chrámu duše, když srdce nebude proniknuto jeho božskými vlastnostmi, budou lidské činy při zvažování na nebeských vahách nalezeny "lehké". Jen Kristova láska vás může zbohatit; mnozí si však neuvědomují cenu jeho lásky. Mnozí si neuvědomují, že duch, jakého pěstují, nemá tichost a pokoru Kristovu a chybí jim to, co by je mohlo uzpůsobit, aby se stali nositeli světla (MS 33,1894).

(2 Petr 3,11) Zmýlil se snad Bůh? Laodicejské poselství se vztahuje na dnešní cíkev. Věříte tomuto poselství? Máte citlivé srdce? Nebo stále říkáte: Jsme bohatí a zbohatli jsme a nic nepotřebujeme? Bylo snad marné svěšené zvěstování věčné pravdy tomuto národu, aby ji šířil dále mezi všemi národy světa? Bůh si vyvolil určitý lid a svěřil mu pravdu s důsledky pro věčnost. Svěřil mu světlo, které má osvítil svět. Změnil se snad Bůh? Jsme skutečně jeho vyvolenými nástroji? Jsme muži a ženami, kteří mají nést světu poselství ze Zj 14, zvěstovat poselství spásy těm, kteří jsou na pokraji záhuby? Jednáme, jak bychom měli? (MR 51,1901)

Vyznavači, ale ne činitelé. Laodicejské poselství se vztahuje na všechny, kteří vyznávají, že zachovávají Boží zákon, a přece ho neplní. V ničem nemáme být sobectí. Každá fáze křesťanského života má být představe-

ním Kristova života. Když jím není, uslyšíme strašná slova: "Neznám vás." (RH, 17.10.1899)

Nudná náboženská zkušenost. Poselství laodicejskému sboru se co nejrozhodněji vztahuje na ty, kteří mají nudnou náboženskou zkušenost, kteří nešíří rozhodné svědectví o pravdě (Dopis 98,1901).

(Iz 65,5; Luk 18,11.12) "Slyšte, ó slyšte!" Mluvím k vám ve jménu Páně, že ti, kteří mají velké světlo, jsou dnes ve stavu, který Kristus popsal ve svém poselství laodicejské církvi. Domnívají se, že jsou bohatí, že zbohatli a myslí si, že nic nepotřebují. Kristus vás oslovuje. Poslechněte, ó slyšte, pokud jen trochu myslíte na vlastní duši, slova toho velkého Rádce a jednejte podle nich. (Cituj Zj 3,18) (Dopis 5,1897)

Zbavit církev fanatismu. Záměrem poselství Laodicejským bylo zbavit církev... fanatických vlivů, satan se však snažil, aby toto poselství zmařil a zničil jeho vliv. Byl by raději, kdyby svědectví přijali fanatici a použili je v jeho díle, než aby je nechal ve vlastním stavu. Viděla jsem, že poselství nemělo vést jednoho bratra k tomu, aby soudil druhého bratra, aby mu přikazoval, co má dělat, a omezoval ho, ale bylo určeno pro každého jednotlivce, aby zkoumal vlastní srdce a staral se o vlastní dílo (2SG, str. 223).

Úpadek! Mnozí Laodicejští žijí v duchovním sebeklamu. Odívají se rouchem vlastní spravedlnosti v domnění, že jsou bohatí, že zbohatli a nic nepotřebují, i když se denně mají co učit od Ježíše, z jeho tichosti a pokory, protože jinak upadnou a celý jejich život bude jen klamem (Dopis 66,1894)..

"Nafoukané náboženství." Láska k sobě vylučuje lásku ke Kristu. Ti, kteří žijí pro sebe, patří do laodicejského církevního sboru, kde jsou vlažní, ani studení ani horcí. Zápal první lásky se změnil v sobectví. Když je v srdci láska ke Kristu, projeví se činy. Když láska ke Kristu chladne, potom láska k těm, za které Kristus zemřel, degeneruje. Obdivuhodně se může jevit horlivost a obřadnictví, ale bude to jen projev nafoukaného náboženství. Kristus praví, že v jeho ústech vzbuzují odpor. (Cituj Zj 3,17.18) (MS 61,1898)

(Přísl 30,12; Abd 3) Nebezpečí sebevyvyšování. Sebevyvyšování je nebezpečné. Poskvrňuje všechno, čeho se dotkne. Je to výhonek pýchy a působí tak vynalézavě, že když člověk nedává pozor, ovládne jeho myšlenky i činy.

Laodicejské poselství je třeba zvěstovat mocně, protože nyní je obzvláště aktuální. Nyní, více než kdykoliv předtím, bují pýcha, světská ctižádost, sebevyvyšování, dvojí tvář, pokrytectví a klam. Mnozí to projevují nafoukanými a marnivými slovy: "Bohatý jsem, zbohatl jsem a nikoho nepotřebuji." A přece jsou bídní, chudí, slepí i nazí (RH 25,9.1900).

(Kaz 10,1; Mat 7,1-5) Sebeláska, sebeklam a sebeospravedlnování. Ti, které Kristus varuje, mají některé skvělé vlastnosti, jsou však zmařeny u lidí s chorobnou sebeláskou, sebeklamem, sebeospravedlnováním hrubé neochoty pomoci bratřím v Boží službě povzbudivými slovy a činy. Je to tak, jako kdyby ve vzácné masti byla mrtvá moucha. Bude je vážit Ten, který se nikdy nemýlí. Mluví o následcích činů, které svědčí, že Kristova láska není trvalou zásadou v duši. Bůh vás všechny vyzývá, abyste se od Krista učili tichosti. Přestaňte pohotově vyhledávat chyby jiných. Soustřeďte svou pozornost na vlastní nedostatky. Vaše samospravedlnost se protíví Pánu, Ježíši Kristu. (Cituj Zj 3,15-18) Tato slova se vztahují na církve a na mnoho těch, kteří v Božím díle zastávají zodpovědná místa (MS 108,1899).

Duchovní začátečníci. Velmi mnozí vyznavači křesťanství ve skutečnosti nenásledují Ježíše. Nenesou kříž s patřičným sebezapřením a sebeobětavostí. I když okázale vyznávají, že jsou opravdovými křesťany, přece do tkaniva

vlastního charakteru přidávají tolik vlastních nedokonalostí, že krásný vzor se tím jen poškozují. O nich Kristus říká: "Chlubíte se, že jste bohatí a že jste zbohatli duchovními úspěchy. Ve skutečnosti nejste ani studeni ani horcí, ovládá vás marnomyslnost. Když se neobráte, nemůžete být spaseni, protože byste svou neposvěcenou moudrostí nebe jen poskvvrňovali. Nejsem spokojen s vaším duchem ani s vaší prací. Nejednáte podle božského Vzoru. Sledujete jen vzor, který je plodem vaší fantazie. Protože jste vlažní, musím vás vyplivnout z úst."

Děkuji Pánu, že i když je tato třída tak početná, stále ještě je čas k pokání. Ježíš říká: "Já, váš Vykupitel, znám vaše skutky. Vím o pohnutkách, které vás podněcují k tomu, abyste, o svém stavu pyšně říkali: "Jsem bohatý a zbohatl jsem a nikoho nepotřebuji, a nevíš, že jsi bídný, i mizerný, i chudý, i slepý, i nahý."

Ti, kteří se nacházejí v tomto stavu, jsou svévolně nevědomí. Nepostihují skutečnou povahu hříchu. Svými nepravostmi ustavičně falešně představují Kristův charakter a vystavují ho veřejné hanbě. I když vyznávají, že znají pravdu, jednají jako duchovní začátečníci. Zdá se, jakoby nerozuměli pravdě, kterou je třeba vyjádřit slovem i skutkem, aby se ukázal jasný rozdíl mezi tím kdo Bohu slouží a kdo mu neslouží. Neprávem se dožadují každého křesťanského požehnání a přednosti, když jako Kristovi představitelé nebohatnou v duchovní milosti a dobrých skutcích. Jsou ubozí, chudobní, slepí, nazí. Jaký je to stav! Jsou ve vlastním světle.

Ale navzdory jejich svévolné nevědomosti je Pán nenechává bez dalšího varování a rady (MS 138, 1902).

15. Rozhledna. Kdyby každý vlivný člověk mohl vystoupit na rozhlednu a vidět odtud všechny své skutky jako je vidí Kristus, když říká: "Znám skutky tvé", kdyby pracovník mohl sledovat každé pochybné slovo a čin od příčiny k následku, byl by pro něj tento pohled nesnesitelný (MS 128, 1903).

15.16 (Mat 6,22-24) Horší než nevěřící. Polovičatí křesťané jsou horší než nevěřící, protože jejich klamná slova a nevázanost svádějí mnohé. Nevěřící člověk ukazuje svou barvu. Vlažný křesťan klame na obě strany. Není ani dobrým světákem ani dobrým křesťanem. Satan ho používá k tomu, k čemu se nikdo jiný nehodí (Dopis 44, 1903).

(Luk 13,24-30) Osud polovičatých. Mnozí sice vyznávají, že slouží Bohu, ale svědčí proti němu. Jim patří poselství laodicejské církvi. Kristus jim říká: "Znám skutky tvé, že ani jsi studený, ani horký." Když anděl-zhoubce půjde zemí, Kristus nemůže říci: "Nedotýkej se jich. Vyryl jsem si je na dlaních." Ne, o těchto polovičatých jednotlivcích říká: "Vyvrhu je z úst svých. Protiví se mi." (Dopis 44, 1903)

Mrtví ve vinách a hříších. Těm, kteří nežijí podle Božího slova, stává se Slovo mrtvou literou. Kristus o nich říká: "Kéž bys byl studený nebo horký. Takto, protože jsi vlažný, ani studený ani horký, vyplivnu tě z úst." Nemůže je představit Otci. Kdyby si uvědomili, že jsou hříšníky, mohl by za ně prosit, a Pán by je probudil svým svatým Duchem. Jsou však horší než ti, kteří jsou ve vinách a hříších. Slyší Slovo, ale nijak je na sebe nevztahují, ale používají ho proti svým bližním (MS 162a, 1898).

15-20 (Jan 4,13.14) Pramen živé vody. Poselství laodicejské církvi přesně líčí stav mnohých, kteří se pokládají za Boží děti. Ti, kteří slouží Bohu, mají možnost poznat pravdy nevystižitelné ceny, které v praktickém životě dokazují zřejmý rozdíl mezi těmi, kteří slouží Bohu, a těmi, kteří mu neslouží.

Ani zemská kůra není bohatěji protkána žilami zlata, než je pole zjevení zbohaceno žilami vzácné pravdy. Písmo je pokladnicí nevystižitelného Božího bohatství. Ti však, kteří znají pravdu, nechápu ji tak plně, jak by měli. Kristovu lásku neuvádějí do srdce a života.

Ten, kdo studuje Boží slovo, čerpá z pramene živé vody. Církev musí pít duchovní život hlubokými doušky ze Slova. Služba jejích členů Bohu musí být zcela odlišná od mdlého, bezduchého a nevýrazného náboženského života, který mnohé věřící jen velmi málo odlišuje od těch, kteří nevěří, a duchovně se podobají neobraceným (MS 117, 1902).

15-21. Ve světě je třeba šířit laodicejské poselství. Laodicejské poselství bylo oznámeno. Vezměte toto poselství ve všech jeho fázích a zvěstujte ho lidem, kdykoli vám Prozřetelnost otevře cestu. Světu je třeba zvěstovat poselství o ospravedlnění z víry a spravedlnosti Kristově (Dopis 24, 1892).

15-22 (Kol 4,12.13) Námaha vynaložená v zájmu laodicejského sboru. (Cituj Zj 3,15-22) Toto je svědectví, týkající se církve laodicejské. Tato církev byla věrně poučena. Ve svém dopise Kolosským Pavel napsal: "Pozdravuje vás Epafras, kterýž od vás jest, slouha Kristův, kterýž vždycky úsilně pracuje na modlitbách za vás, abyste stáli dokonalí a plní ve vši vůli Boží. Nebo svědectví jemu vydávám, žeť vás velmi horlivě miluje, a též i ty, kteříž jsou v Laodicii, i kteříž jsou v Hierapoli." Mnoho důkladné práce se věnovalo laodicejské církvi. Dostali napomenutí: "Protož i vy buďte dokonalí, jakož i Otec váš, kterýž v nebesích je, dokonalý je." Církev však nepokračovala v díle, které začali Boží poslové. Oni slyšeli, ale zanedbali pravdu uplatnit ve vlastním životě a poučit se z napomenutí. Výsledkem bylo to, co vždy následuje po zavržení napomenutí a proseb Páně (MS 128, 1903).

17 (Řím 11,20; 12,3.16) Znevažování Boží trpělivosti. Kristus vidí to, co člověk nevidí. Vidí hříchy, které - zůstanou-li bez pokání, překročí míru Boží trpělivosti a dlouhoshovívavosti. Kristus neuzná jména těch, kteří se spokojí s vlastní soběstačností. Nemůže pomoci těm, kteří necítí žádnou potřebu jeho pomoci a tvrdí, že všechno vědí a všechno mají (RH, 23.8.1889).

17-20 Otevřeme dveře srdce? Z chrámu duše musíme vyhnat kupce a prodavače, když v něm má bydlet Ježíš. Nyní stojí přede dveřmi srdce jako nebeský obchodník. Říká: "Hle, stojím u dveří a tluku. Jestliže by kdo uslyšel hlas můj a otevřel mi dveře, vejdu k němu a budu s ním večeřeti a on se mnou." "Otevřte mi; kupujte ode mne nebeské zboží, kupujte ode mne zlato vyzkoušené v ohni." Kupujme víru a lásku, převzácné, krásné vlastnosti našeho Vykupitele, které nám pomohou najít cestu do srdcí těch, kteří ho neznají, kteří jsou mu cizí pro nevěru a hřích. Vyzývá nás, abychom si koupili bílé roucho, kterým je jeho slavná spravedlnost, i oční mast, abychom postihli duchovní věci. Copak neotevřeme dveře srdce tomuto nebeskému návštěvníkovi? (BE, 15.1.1892)

18 (Iz 55,1; Jan 14,6) Prodavač vzácných pokladů. Slavný prodavač duchovního bohatství apeluje na vaši pozornost. (Cituj Zj 3,18) Spasitel přichází s nejvzácnějšími drahokamy pravdy, které se liší od všech falešných drahokamů. Přichází do každého domu, do každých dveří; klepe a nabízí svůj neocenitelný poklad s prosbou: "Kupujte ode mne!" (Dopis 66, 1894)

Vzácné nebeské zboží. Naším sborům se nabízí nebeské zboží. Každý jednotlivec se musí živě zajímat o Kristovo pozvání. Bratři a sestry, smýšlejte snad takto: "Tato ostrá, rozhodná slova se mně netýkají; můj duchovní život je v pořádku, i kdybych snad nebyl tak horlivý a nadšený jako někteří jiní. Věřím v pravdu. Toto poselství patří těm, kterým je určeno. Myslím, že někteří ho potřebují."

Jestliže o tom takto uvažujete, buďte jisti, že právě vám patří toto poselství. Pokud se vám ještě nabízí toto drahé nebeské zboží, přistupte a kupujte, co jste ztratili - zlato lásky a víry a bílé roucho Kristovy spravedlnosti (Dopis 30a, 1892).

Chybějící ctnosti. Zlato, které nám Ježíš nabízí, je zlato vyzkoušené v ohni. Je to zlato víry a lásky, ve kterém není žádné nečistoty. Bílé roucho je Kristova spravedlnost, svatební oděv, který může dát jen Kristus. Oční mast je pravý duchovní rozhled, který nám tolik chybí, protože duchovní věci je třeba rozsuzovat duchovně (RH, 1. 4. 1890).

(Iz 64,6; Fil 3,9) Bůh se postaral o všechno. Věrný Svědek řekl: "Radímť, abys sobě koupil ode mne zlata ohněm zprubovaného, abys byl bohatý, a roucho bílé, abys oblečen byl, a neokazovala se hanba nahoty tvé." Co znamená hanba této nahoty a chudoby? Je to hanba roucha vlastní samospravedlnosti a odloučenosti od Boha, zatímco on se plně postaral, aby všichni přijali z jeho požehnání (HS 139).

(Zj 7,14) Povzbuzující rada církvi. Rada Věrného Svědka je plná povzbuzení a útěchy. Církevní sbory mohou ještě stále získat zlato pravdy, víry a lásky a mít hojnost nebeských pokladů. "Radímť, abys sobě koupil ode mne zlata, abys byl bohatý a roucho bílé, abys oblečen byl, a neokazovala se hanba nahoty tvé." Bílé roucho je Kristova spravedlnost, která má proniknout náš charakter. Čistota srdce, čistota pohnutek bude charakterizovat každého, kdo spírá své roucho a bílí je v krvi Beránkově (RH, 24.7.1883).

(Iz 61,10; Zach 3,4.5) Tkaní na nebeských stavech. Nemáme nic, čím bychom mohli přiodít duši, aby se naukázala hanba její nahoty. Musíme přijmout roucho spravedlnosti tkané na nebeských stavech, to neposkvřené roucho Kristovy spravedlnosti (PH, 19.7.1892)

(Mat 6,22; Jak 1,23-25) Správné názory na svědomí. Okem rozumíme citlivé svědomí, vnitřní světlo mysli. Na jeho správném pohledu na věci závisí duchovní zdraví celého člověka. Když použijeme "oční mast", Boží slovo, svědomí ožívá, protože tato mast přesvědčuje o hříchu. Toto zcitlivění je nutné, má-li přijít uzdravení a oko má být prosté, k Boží slávě. Hříšník, který se viděl ve velkém Božím mravním zrcadle, se vidí tak, jak ho vidí Bůh, a činí pokání ve víře v našeho Pána Ježíše Krista...

Laodicejští... nebyli úplně slepí, jinak by jim oční mast nebyla mohla uzdravit zrak a nebyla by jim pomohla postihnout pravé vlastnosti Kristovy. Kristus říká: "Když se zřeknete vlastní soběstačnosti a zřeknete se čehokoli vám drahého, můžete si koupit zlato, roucho a oční mast, abyste viděli" (RH, 23. 11.1897).

18-20 Bohatý obchodník. Slavný Spasitel se představuje jako nebeský bohatý obchodník, který dům od domu nabízí své neocenitelné zboží. (Cituj Zj 3, 18-20) (RH, 23.7.1889)

(Job 22,21-25) Klepe na dveře srdce. Pán klepe na dveře tvého srdce a chce do něj vejít, aby mohl tvou duši duchovně obohatit. Chce pomazat slepé oči, aby mohly vidět svatý charakter Boží v jeho zákoně a pochopit Kristovu lásku, která je skutečně zlatem přezkoušeným v ohni (RH, 25.2.1890).

(Iz 13,12; Mat 13,45.46) Duchovní bohatství pro duši. Ježíš jde z domu do domu, stojí před chrámem každého člověka a říká: "Stojím u dveří a tluku." Jako nebeský obchodník nabízí své poklady: "Kup si ode mne zlato pročištěné v ohni, abys zbohatl, a bílé roucho, aby ses přioděl a aby se neukazovala hanba tvé nahoty." Nabízené zlato je bez přimíšenin, vzácnější než zlato ofírské, protože je to víra a láska. Bílé roucho, které nabízí duši, je jeho vlastní roucho spravedlnosti a olej na pomazání je olej jeho milosti,

který dá duchovní rozhled zaslepené a temnotou obklopené duši, aby postihla rozdíl mezi skutky Ducha Božího a ducha nepřítelů. Velký Obchodník, Májitel duchovního bohatství říká: "Otevři mi dveře a učin se mnou smlouvu. To já, tvůj Vykupitel, ti radím, abys kupoval ode mne" (RH, 7.8.1894).

18-21 (Fil 3,12-15) Spor je před námi. Věrný Svědek povzbuzuje všechny, kteří se snaží jít cestou pokorné poslušnosti skrze víru v jeho jméno: "Tomu, kdo zvítězí, dám seděti s sebou na trůnu svém, jako i já zvítězil jsem, a sedím s Otcem svým na trůnu jeho."

To jsou slova našeho Zástupce a Ochránce. Ten, který je božskou Hlavou církve, nejmocnější vítěz, chce ukázat svým následovníkům svůj život, svou námahu, své sebezapření, boje a utrpení, přes opovržení, zavržení, výsměch, pohrdání, urážení, tupení, falešné obviňování až na Golgatu k ukřižování, aby byli povzbuzeni a šli vpřed k vyznačenému cíli, za cenou a odplatou připravenou pro vítěze. Vítězství je zaručeno, pod podmínkou víry a poslušnosti.

Pouvažujme, jak se Kristova slova týkají našeho osobního života. Jsme chudobní, slepí, ubozí a bídni? Hledejme tedy zlato a bílé roucho, které nabízíme. Vítězství nebylo vymezeno jen pro dobu mučedníků. Bojovat musíme i my v těchto dnech zákeřného pokušení ze strany světáctví, sebejistoty, povolnosti, pýchy, žádostivosti, falešných nauk a nemravného života (RH, 24.7.1888).

(Pis Šal 6,10; Iz 1,16-19) Naděje na reformu. Církev musí a bude zářit "krásná jako měsíc, čistá jako slunce, strašná jako vojsko s praporce". Spoluprací s Kristem se Boží služebníci musí zbavit zlořečenství, které přivedlo církev do tak vlašného stavu. (Cituj Zj 3,15-19) Kárání naznačuje naději na reformu. (Cituj v.20.21) (Dopis 130, 1902)

Laodicejská výzva přináší ovoce. Viděla jsem, že tato výzva laodicejské církvi ovlivní lidi. Bůh od nás žádá, abychom byli horliví. Musíme se kát, zbavit se všech nesprávných pocitů, uvědomit si vlastní porušenost, koupit si zlato, abychom zbohatli, oční mast, abychom viděli, bílé roucho, abychom se oblékli (Dopis 2, 1851).

(Mat 25,1-12) Naděje pro Laodicejské. (Cituj Zj 3,15-17) Případ těch, kteří jsou kárání, není beznadějný, nepřesahuje moc velkého Prostředníka. On říká: "Radím, abys sobě koupil ode mne zlata ohněm zprubovaného, abys byl bohatý, a roucho bílé, abys oblečen byl, a neokazovala se hanba nahoty tvé. A očí svých pomaz kollyrium, abys viděl." I když jsou domnělí následovníci Kristovi v žalostném stavu, přece nejsou v tak zoufalé situaci, jako byly bláznivé panny, kterým hasly lampy a neměly čas naplnit si nádoby olejem. Když přišel ženich, odešly s ním na svatbu ty, které byly připraveny; když však přišly bláznivé, dveře byly zavřeny a vejít bylo už příliš pozdě.

Rada Věrného Svědka však nenaznačuje, že vlašní členové jsou v beznadějném stavu. Mají možnost uzdravení a laodicejské poselství je plně povzbuzení, protože porušená církev si může ještě stále koupit zlato víry a lásky, bílé roucho Kristovy spravedlnosti, aby se neukazovala hanba její nahoty. Polovičatí členové a ti, kteří chtějí sloužit Bohu i mamonu, mají ještě příležitost vyznačovat se čistotou srdce a pohnutek. Ještě stále si mohou vyprat roucho charakteru a zbítit ho v Beránkově krvi (RH, 28.8.1894).

Naše sbory mají naději, když budou dbát poselství Laodicejským (MS 139, 1903).

20 (kap 22,17; Přisl 1,23-33) Promrhání Božích hřiven. Věrný Svědek říká: "Hle, stojím u dveří, a tluku." Každé varování, kárání a napomenutí

Božího slova nebo prostřednictvím jeho vyslaných posílů je zaklepáním na dveře srdce; je to Ježíšův hlas prosící, abychom ho vpustili dovnitř. Každé zaklepání, které zůstalo bez ozvěny, stále více oslabuje vaše rozhodnutí otevřít. Když na Ježíšův hlas neodpovíte hned, ztrácí se v hluku jiných hlasů, světské starosti a zájmy odvracejí pozornost a přesvědčení ochabuje. Srdce je stále méně přístupné a upadá do nebezpečné nevšímavosti vůči krátkosti času a nastávající věčnosti.

Nebeský Host stojí u vašich dveří, i když se mu snažíte zatarasit cestu. Ježíš klepe i blahobytem, který vám dává. Svým hojným poženáním zkouší vaši věrnost, abyste z přijatého ochotně poskytli jiným. Dovolíte, aby zvítězilo vaše sobectví? Promarníte své hřivny a přilnete modloslužebnou láskou k tomu, co vám dal? (RH, 2.11.1886)

Nejde o znechucující poselství pro církev. Nemáme žádné znechucující poselství pro církev. Navzdory pokárání, varování a radám k nápravě byla církev Božím nástrojem při šíření světla. Lid Boží zachovávající přikázání zvěstoval varovné poselství světu, všem jazykům, pokolením a národům. Boží církev je živým svědkem, trvalým svědectvím, které má lidi přesvědčit, když jsou ochotni je přijmout, nebo je odsoudit, když mu odporují nebo ho zavrhnou (MS 37).

21 Viz pozn. EGW k Řím 8,17; Gal 6,7.8; Žid 4,15.

3. kapitola

- 3 7BC 957-67; 8T 302-4
 3,1 4BC 1166; GC 309-10; SD 85; 1T 276; 2T 176; TM 155
 3,1-3 5T 610 (2TT 253); 6T 77; 8T 98-9; TM 352-3
 3,1-6 7BC 957-60; 8T 302-3
 3,2 AA 588; LS 93; 2T 104,649; 8T 136; TM 357
 3,3 DA 635; GC 310,371,490; SD 351
 3,4 AA 524; 7BC 925,960,986; CH 362,424; DA 331; Ed 249 (AH 537); 5T 368,481; 9T 115 (GW 350)
 3,4.5 GC 483-4; SD 368-9; 5T 692
 3,5 AA 153 (ML 303), 589; 7BC 970,987; CG 401-2,418; CH 285; COL 170, 299,311; ML 322; PK 591; 2SM 166; 1T 405 (1TT 155); 5T 331,333, 475 (2TT 178); Te 187,283,292; TM 445
 3,7 LSM 62-4
 3,7.8 DA 113; EW 42-5,86,250-1, 254-5; GC 429-31,435; LSM 62-4
 3,7-12 8T 303
 3,8 7BC 960; COL 117; Ed 282 (CT 17); LS 322; SD 19; LSM 74; 6T 467; 9T 182 (3TT 381); TM 107
 3,9 EW 124; 2SG; 2T 41
 3,10 GC 560, 619, 636; 5T 297; 6T 404 (3TT 11)
 3,8-10 AA 588; 7BC 960-1
 3,11 AA 588; 5T 501
 3,12 DA 549; LS 65; MH 516; SD 370; 1T 59; TM 446
 3,14 AA 578; CT 68; LSM 369-70, 387; 4T 336
 3,14.15 AH 438; 1T 480; 2T 125; 4T 51
 3,14-18 6BC 1101; 7BC 959; LSM 127-8,180; 1T 485; 7T 67 (CH 430; 3TT 106.)
 3,14-19 3T 42; 4T 87-9 (1TT 476), 227-8; 6T 77
 3,14-22 7BC 961-7; CW 98-100; EW 107-8,270; 2SG 214-5,222-30; LSM 92,196,357-9; 2SM 13,66-9; 1T 141-4 (1TT 40-3), 185-95 (1TT 65); 3T 252-60 (1TT 327-33); 5T 21,484-5; 8T 304; TM 23,296
 3,15 AH 438; 7BC 987; GC 152,547; LS 322; MYP 266; 2SG 231,237-8; 5T 627; TM 464
 3,15.16 MB 37; 2SG 262; 284; 1T 126 (1TT 26), 162 (1TT 54-5); 2T 175-6; TM 130